

Katolički list

ZVONIK

GOD: XVI BR. 9 (167) Subotica, rujan (septembar) 2008. 100,00 din

intervju: **Katarina i
Ervin Čeliković**
reportaža: **Župa Sv. Križ,
Sombor**

Papa u Lurdu

Papa ispred špilje Marijina ukazanja Bernardici

Procesija sa svijećama

Misa bdjenja

PROŠTENJE NA BUNARIČU

Nije bilo dovoljno hladna za sve

Misa proštenja

Nagrada za tekst

Nagrada stručnoga Povjerenstva

HOSANAFEST 2008.

Nagrada publike i izvođača

Organizacijski odbor "HosanaFesta"

Piše: mr. Mirko Štefković

Školska torba

Na početku školske godine direktno ili posredno dotakne nas nešto s čime smo se morali pomiriti već od malih nogu: školska torba. Što u nju spada ili nije za nju, rijetko je prepušteno odlučiti onome tko ju nosi, ako je stvarno savjestan i marljiv. Drugi određuju što u torbu ide, a školarci je onda imaju nositi. Makar bila ponekad preteška, nema druge nego nositi je. Treba ponijeti sve neophodno za školu, jer bez knjiga i neophodnog pribora nema učenja.

Vjerujem da mnogi roditelji početkom nove školske godine uvijek iznova svojim malim ili pak malo većim đacima pokušavaju objasniti što i kako staviti u torbu da ju lakše mogu nositi. Neki od roditelja čak i sami svojoj djeci nose torbu do škole i natrag, jer ne žele da im djeca krive kičmu, osobito ako su slabija. No, i za one đake koji imaju tu sreću da im roditelji nose torbe, dođe vrijeme kada je sami moraju nositi. Opet je priča ista, torba je i velika i teška, ali bez muke nema nauke, pa torbu valja izdržati. Za mnoge mališane pak školska torba na leđima znači da su konačno zakoračili u jednu ozbiljniju dob, kada i oni nešto privređuju i ozbiljno rade. Takvi se ne odriču lako te časti da si sami nose teret, po kojemu se sami osjećaju vrijednima poštovanja i pažnje.

No, o školskoj torbi se daje i drugačije razmišljati, osobito o onoj njezinoj svojstvenosti da onaj tko je nosi ne može odlučiti baš o svemu što u njoj mora ili možda ne može biti. Služeći se tom slikom, švicarska mističarka Adrienne von Speyr meditira o kršćanskoj poslušnosti volji Božjoj. Ona tu torbu vidi još malo drukčije. Niame, kršćanin je ne može skinuti s ramena a da ostane pravim kršćaninom, on je ima nositi, a Netko drugi u nju ponekad doda ili izvadi ponešto. Taj drugi je naravno dragi Bog. U toj torbi nije sve uvijek posloženo poput knjiga, nego teret zna žuljati, smetati, pa čak ponekad i bosti. Ipak, tijekom puta se to već nekako namjesti, pa se kasnije više niti ne osjeti ili se bar onaj tko je nosi navikne i pomiri s time što ima nositi.

Slika o školskoj torbi mi izgleda vrlo sugestivnom bilo za one koji su je radosno ili možda s malo manje radosti ponovno uprtili na ramena početkom nove školske godine, a isto tako i nama koji nastavljamo nositi svoje "školske torbe kršćanstva". Baš kao i školarci, i mi padamo u napast da ponekad nešto iz nje izvadimo, da si je olakšamo. Znamo ipak da nismo mi oni koji određuju što je sve potrebno da svoju životnu školu pošteno završimo. Bez odgovarajućeg pribora i neophodnih "knjiga životnih načela" ne može se položiti svaki životni ispit. Prije ili kasnije, ukoliko smo si olakšali "torbu", zafalit će baš ono čega smo se oslobodili.

Dragi čitatelju, ovim *Zvonikom* ti ne želimo otežati "torbu" tvoje životne škole, koja je sigurno već dovoljno teška, mada je on neće niti olakšati. Ovim *Zvonikom* s tobom želimo podijeliti tolike dobro položene "životne ispite" mnogih vjernika diljem naše Bačke i šire. Mnoge stranice ovoga broja govore o trudu koji se isplati. To je nešto poput osmijeha prvašića koji, s preteškom torbom na ramenima, ponosno i s osmijehom na licu roditeljima priopći svoje prve dobre ocjene. Neka nam lica tih malih junaka budu poticajem da i sami radosnije nastavimo s nošenjem torbi svojih životnih škola.

Vaš urednik

Piše: Željko Augustinov

San biskupa Ivana Antunovića

Cijenjeni prijatelju!

Ima jedna slika koju bih ti htio darovati. U pročelju stola, nakon večere, sjedi "bačo", privukao je svijeću i čita novine. S desne strane sjede na zid naslonjeni sin i zet, te pažljivo slušaju. Baći nasuprot, kraj peći, sjedi "nana" i prede vunu. Zastala je, podbočila se na lijevu ruku i pažljivo sluša. Oko nje troje djece igra se kukuruzima, ali su i oni zastali, gledaju i osluškuju. Jedna se djevojčica ispružila na prste i preko ramena majci, koja doji svoje dijete, osluškuje. Snaha pak sjedi za stolom, okrenuta prema "baći", gleda ga i sluša.

Ova se slika nalazi na prvoj stranici "Bunjevačkih i šokačkih novina", koje je pokrenuo biskup Antunović u Kaloči 8. srpnja 1870. godine, i to za svoj rod.

Cijenjeni prijatelju, vrijeme je da ova slika oživi u tvojoj kući. Nije toliko važno živiš li na salašu, na selu ili u gradu. Riječ je o duši tvoje obitelji. Dani su kraći a predvečerja sve duža. Poljskih i kućnih radova je sve manje. Jednom mjesечно uzmi *Zvonik*. Sada si ti na redu. Pročitaj na glas svojima u kući. Kad moj tata ili mama – tako djeca razmišljaju – čita ili nešto radi, onda je to nešto veoma ozbiljno, pa čak i sveto. Vidjet ćeš, uskoro će ti se naći u krilu i s tobom čitati.

Cijenjeni prijatelju, pokreni se, jer Bog te zove, a neka ti ova slika bude na poticaj za to.

Bunarić – mjesto susreta molitve i ljubavi

- * Na tradicionalnom bdjenju uoči proštenja okupio se veliki broj vjernika iz Subotice i okolice, Sombora, Iriga, Vajske i Apatina
- * Mnoštvo vjernika pristupilo je sakramentu svete ispovijedi
- * Misno slavlje nakon Službe svjetla i procesije sa svijećama, predslavio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić
- * Na sam dan proštenja, u nedjelju 31. kolovoza, misno slavlje predslavio gost ovogodišnjega proštenja, beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar

Bdjenje kao predznak proštenja

Svećanim bdjenjem, koje je 30. kolovoza održano u marijanskom svetištu "Bunarić", gdje se štuje sirakuška Gospa (Gospa od suza), započela je ovogodišnja proslava proštenja. Tradicionalno bdjenje predvodio je beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar** u zajedništvu s domaćim biskupom **Ivanom Péntesom**, a sastojalo se od pokorničkoga bogoslužja odnosno molitve krunice i razmatranja otajstava koje je predvodio upravitelj svetišta **mons. dr. Andrija Kopilović**, te osobne ispovijedi i Službe svjetla s procesijom sa svijećama i Gospinim likom. Misno slavlje nakon toga predslavio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u koncelecijaciji desetak svećenika Subotičke biskupije.

Govoreći o Marijinu liku, mons. Beretić u propovijedi je istaknuo kako je upravo Marija primila Veselu vijest ušima, primila ju srcem u svoje tijelo te se u njoj začeo Božji Sin, i ona je puna milosti pa se beskrajno raduje. *Radost je jedini pravi nedostatak suvremenoga čovjeka*, ustvrdio je propovjednik upozorivši na činjenicu kako smo oslijepili pa ne vidimo ljepotu i nema u nama radosti. *Svom snagom kopamo po zlu, samo o zlu govorimo, o zlu pišemo, sve nam je crno i zlo. U onome tko otkriva*

sramotu svoga sunarodnjaka nema obraza. U onome tko sramoti susjeda nema radosti, nema Duha Božjega, u onome tko tintu i papir troši da otkriva sramotu svoga oca, svoga roda, nema čovječnosti. Zlo vodi mraku, tami, pesimizmu, a mi smo željni radosti, naznačio je mons. Beretić, nadodavši da ukoliko želimo biti radosni, poput Marije koja je bila ispunjena Duhom Svetim, i mi trebamo zazivati Duha Svetoga. *Kad tražimo blaženstvo, sreću, radost, zadovoljstvo, ljubav – tada tražimo Boga*, rekao je propovjednik, moleći na kraju uime svih nazočnih Duha Svetoga da nikada ne dopusti otkrivati nam zlo svoga roda, naših ljudi, već veličati njegovu ljepotu razlivenu u srcima naše Crkve i male grane milog nam naroda, zaključio je mons. Beretić.

Proslavi proštenja prethodila je i trodnevica od 27. do 29. kolovoza. Svetoj misi uz propovijed, kroz tri dana prethodila je prve večeri molitva krunice s prigodnom meditacijom, druge večeri svećani pjevani marijanski Akathistos, a posljednje večeri križni put.

Radosni i brojni hodočasnici – najbolji svjedoci Bunarića

Mnoštvo hodočasnika iz Subotice i okolice te Sombora, Iriga, Vajske i Apatina, okupio se u nedjelju 31. kolovoza na misnom slavlju proštenja kojega je predslavio beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar u zajedništvu s domaćim biskupom Ivanom Péntesom, rektorom svetišta mons. Andrijom Kopilovićem te svećenicima Subotičke biskupije.

Svećano slavlje započelo je prijenosom Gospina lika iz kapelice na središnji oltar, kojega su nosili bandašica i bandaš Dužijance 2008., **Jelena Gabrić** i **Antun Kuntić** u pratnji mladih odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju. Pozdravljajući okupljene vjernike, biskup Péntes na poseban je način pozdravio i predstavnik Srpske pravoslavne Crkve, episkopa bačkoga **Irineja Bulovića**.

"Duh Sveti ispunja radošću. Radost Duha Svetoga nije zamrla radošću Marijinom. Radost Duha Svetoga nije zamrla klicanjem Elizabete. Radost Duha Svetoga je u djetetu, u djevojci, u čovjeku, u zdravom, u bolesnom. U starom, u mladom. Lijepo je vidjeti nasmijano dijete. Duh Sveti mi se nedavno otkrio u maloj djevojčici, da mi kaže: 'Mi ćemo imati bebu!' E, da ste vidjeli tu radost! Ta je radost iskrena, kao klicanje. Ta radost govori okom, osmijehom, gestom, cvjeta životom. Ta radost kliče: još nas ima! Tu sam radost doživio s usnica male djevojčice, pa će se još dugo radovati moja mala grana. Eto srca što se raduje životu. Tako kliče život u našem gradu. Kad me od sada netko bude pitao što je radost, uvijek će mi biti pred očima široko raširene ruke male djevojčice koja se raduje što njezina obitelj raste", istaknuo je mons. Beretić u propovijedi na misnom slavlju u okviru bdjenja 30. kolovoza.

*** Govoreći o izazovima odgoja, nadbiskup Hočevar u propovijedi upozorio na demografsku krizu**

Govoreći o demografskoj krizi Europe, nadbiskup Hočevar u propovijedi je istaknuo kako je ta situacija zapravo posljedica moralne i duhovne smrti. Govoreći nadalje o poteškoćama današnjega odgoja, nadbiskup Hočevar je stavljajući pred vjernike Marijinu i Josipovu brigu za Isusa, istaknuo kako je u odgoju djece važno vrijeme koje će roditelji posvetiti svojoj djeci. Što znači imati vremena, upitao se nadalje propovjednik, ustvrdivši da to znači voljeti i ljubiti. *Nedostatak vremena je izričiti pokazatelj da su nam materijalne stvari i karijera, ali i sve drugo postali važniji od dostojanstva ljudske osobe. Bogorodica je upravo zbog ljubavi prema Isusu bdjela cijeloga života nad njim prateći ga sve do križa*, rekao je propovjednik,

dodajući kako je imati vremena znak najvećega sebedarja, Bogu i bližnjima. Kao drugi razlog demografske krize, Hočevar je istaknuo roditeljski strah pred odgojem, kojemu je Krist jedini usmjeritelj. *Ako ne prihvaćamo Krista kao središte našega života više ne znamo odgovajati, već se vladamo po duhu vremena koje naglašava ulogu pojedinca. Gdje je identitet kršćana vjernika jasan, ondje će odgojitelji i roditelji i cijelo društvo pronaći prave putove za obiteljski i društveni odgoj. Odgovorni smo pred*

Bogom hoće li naše obitelji i naše društvo pronaći prave putove odgoja, upozorio je propovjednik, nadovezujući na to treći razlog demografske krize odnosno odbacivanje naše budućnosti kao posljedice odbacivanja Boga. *Upravo zato jer danas nemamo dovoljno vjere u vječni život, roditelji sve češće postavljaju pitanje čemu radati. Gdje postoji živa vjera ondje će roditelji zbog sebedarja i jer znaju što je odgoj za vjeru, darovati život kako bi se na nebu uvijek palile nove zvijezde ljudskoga postojanja. Ni za jednoga roditelja nema veće časti nego darovati novi život. Ubijati djecu znači ubijati Isusa Krista a time naš život nema više smisla, jer nemamo vremena za ljubav. Bogorodica nas i danas gleda dramatičnim pogledom u kojemu su suze pitanja. Hoćemo li mi vjernici današnjega vremena razumjeti dar kojega smo primili u Isusu Kristu, hoćemo li ga prihvatiti i tako imati vrijeme za ljubav, odgoj i rađanje novih stanovnika zemlje*, upitao se propovjednik, nadodavši kako upravo zbog izazova našega vremena i susret na Bunariću dobiva dramatičnu odgovornost. Pozvao je zato sve da *raširimo čiste ruke i zauzmimo se kako bismo upoznali dar kojega smo primili, kako bismo raširenih ruku u znaku križa prihvatili Isusa koji je istina, put i život. U nama će biti život, rađat ćemo novi život i u vjeri se usmjeravati u život vječni*, zaključio je nadbiskup Hočevar.

Pozdravljajući na kraju misnoga slavlja sve nazočne, episkop Irinej je istaknuo da je Presveta Bogorodica kao mati života i mati onoga koji jest život, samim tim i mati živih tj. svake krštene osobe koja joj se s ljubavlju obraća. *Skupa se sabiremo oko svetoga mjesta u kojemu obična voda po Bogorodičinim molitvama dobiva čudotvorna svojstva koju su i naši preci kroz naraštaje doživjeli iskustveno. Presveta Bogorodica jest putokaz jedinstva i zajedništva za sve nas*, rekao je episkop Irinej.

Misnom slavlju nazočili su i subotički gradonačelnik **Saša Vučinić**, konzulica Generalnoga konzulata RH u Subotici **Ljerka Alajbeg**, u ime Veleposlanstva RH u Beogradu **Rajka Raić** te predstavnici vjerskog, kulturnog i političkog života grada. Zborom je ravnao **Miroslav Stantić** uz glazbenu pratnju **mr. Kornelija Vizina**.

Nakon misnoga slavlja vjernici su štovanje Gospinu liku iskazivali poljupcem, pjesmama i molitvom. Istoga je dana slavljena i jutarnja dvojezična sveta misa, te biskupska sveta misa na mađarskom jeziku, a u poslijepodnevним satima služena je sveta misa za bolesnike, stare i nemoćne koju su organizirali djelatnici Caritas Subotičke biskupije. Bunarićkim proštenjem službeno je završena proslava Dužjance 2008.

Ove godine navršava se 40 godina od kako je rektor današnjega svetišta, mons. dr. Andrija Kopilović, prvi puta sudjelovao na ovom proštenju. Budući da je u to vrijeme ono bilo zabranjeno, a danas je zbog velikog broja posjetitelja sve manje dovoljnog prostora u svetištu, u izjavi za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice, dr. Kopilović istaknuo je kako je riječ o istinitom kultu Majke Božje, koji se prenosi s koljena na koljeno, a sada je primio jedan oblik Svetišta koje se u našoj biskupiji može nazvati najvećim. *Ono što prati najveće Svetište, prati i ovo, a to je puno ispo-vijedi, puno pričesti, puno naroda*, naznačio je Kopilović, istaknuvši da je značaj Bunarića presudan jer su mnogi ljudi umorni, nepovjerljivi u životu, jer misle da je crkva nešto što se prazni, što prolazi. *Stoga je ovakav doživljaj zajedništva u mnoštvu uvijek potpora njihovoj slaboj vjeri*, zaključio je Kopilović.

Pjesmom slaviti Boga

Vokalno-instrumentalni sastav "Matheus" iz Bizovca kraj Osijeka s pjesmom "Slavi Boga našega" za koju su riječi napisale **Adrijana Baković** i **Barbara Franjić**, glazbu Adrijana Baković a aranžman **Goran Đurković**, pobjednik je trećega HosanaFesta koji je pod geslom "Dajmo Bogu ono najbolje od sebe" u organizaciji Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije održan u nedjelju 7. rujna u subotičkoj Dvorani sportova.

Riječ je o nagradi koju jedni drugima dodjeljuju sami izvođači. Prema ocjenama stručnoga Povjerenstva, najboljom pjesmom proglašena je pjesma "Lončareva njiva" koju je izvela **Marija Jaramazović**, a za koju je riječi napisala **Mirjana Jaramazović**, glazbu **Nikola Jaramazović** dok aranžman potpisuje **Danijel Davčik**. Nagrada za najbolji tekst pripala je **Ljubici Gurinović** za pjesmu "Kad bih mogao kao ti" koju je izveo **Arpad Kiralj** iz Sombora. Prema glasovima

publike, koji su ove godine po prvi puta mogli glasovati putem nekoliko radijskih postaja te interneta, najbolja pjesma ovogodišnjega HosanaFesta bila je pjesma "Slavi Boga našega" VIS-a "Matheus" iz Bizovca, koji je ujedno i pobjednik ovogodišnjega Festivala.

Čast otvorenja Festivala pripala je prošlogodišnjim pobjednicima, Vokalnoinstrumentalnom sastavu "Proroci" s pjesmom "Božji svijet". Koreografija koju su izveli uz pjesmu doprinijela je boljoj atmosferi i podsjetila nas na prošlogodišnje zajedništvo. Činjenica da je ove godine bio manji broj izvođača i publike na HosanaFestu, nije umanjila radost i zajedništvo koje se osjetilo već pri prvim taktovima pjesme.

Na natječaj Festivala hrvatskih duhovnih pjesama pristigle su ove godine 32 skladbe, a pjesme koje su ispunjavale uvjete propisane Natječajem razmatralo je glazbeno i tekstualno Povjerenstvo. Od 32 skladbe,

na Festivalu je izvedeno 15 skladbi izvođača iz Subotice, Sombora, Bačkog Monoštora, zatim iz Zagreba, Blata na otoku Korčuli, Splita, Podstrana kraj Splita, Nuštra i Bizovca iz R. Hrvatske te Jajca iz Bosne i Hercegovine. Ovogodišnji Festival prenosio je Radio Marija Srbije i Radio Mir iz Međugorja.

Subotički gradonačelnik **Saša Vučinić**, koji je također nazočio ovogodišnjem HosanaFestu, za *Zvonik* je istaknuo kako je bio ugodno iznenađen jer zapravo nije imao predstavu o čemu je riječ, osim da je riječ o Festivalu koji je prošle godine bio iznimno posjećen. *Bilo je ugodno vidjeti da mladi ne bježeći od glazbenih trendova koji su oko njih čuvaju iste, ali se ujedno posvećuju i duhovnim tekstovima i duhovnom stvaralaštvu,*

rekao je gradonačelnik te je nadodao kako je sama pozornica i broj posjetitelja bio impresivan i pokazuje da se mladi nisu toliko udaljili od duhovnosti koliko godinama unatrag svi mi koji smo već prešli tu kategoriju mladih mislimo i zamišljamo. *Ovo je uistinu bio Festival ne samo duhovne pjesme nego i mladih ljudi koji imaju jasni stav i jasno poštovanje prema onomu što jesu, poštujući vrijednosti koje jesu tradicionalne a koje su ipak ukorijenjene u njihovom svakodnevnom životu,* zaključio je Vučinić.

Predsjednik Organizacijskog odbora ovoga Festivala, **vlč. dr. Marinko Stantić** je u izjavi za Program za hrvatskom jeziku Radio Subotice, ovogodišnji HosanaFest ocijenio kao najbolji do sada, a manji broj gledatelja u odnosu na prošlu godinu objasnio je činjenicom da je otkazan dogovoreni izravni prijenos Festivala na RTV Vojvodine, koji bi neki zainteresirani pratili putem malih ekrana. *Mislim da je od dosadašnja tri festivala, ovogodišnji, u organizacijskom smislu najjači i najbolji, kako zbog kvalitete pjesama, scenskih nastupa, tako i zbog izgleda same scene. Manjem broju gledatelja u odnosu na prošlu godinu pridonijela je činjenica da je RTV Vojvodine, i pored dogovora i sklopljenog ugovora, bez ikakvog obrazloženja u utorak odustala od izravnog prijenosa Festivala. Budući da je reklamirala prijenos, vjerujem da su ga mnogi zainteresirani planirali pratiti putem malih ekrana, ali im to na kraju nije omogućeno, istaknuo je Stantić.*

Subotičani u plesnom raspoloženju

Revijalni dio Festivala i organizacija

U revijalnom dijelu Festivala, nastupila je Klapa "Panon" iz Novog Sada, prikazavši na taj način vrst pjevanja karakterističnu za područje Dalmacije. S obzirom na to da je Subotica grad tamburice, Subotičani su bili oduševljeni jer su imali prilike slušati nešto što nije karakteristično za ovo podneblje. U revijalnom dijelu nastupili su i mladi subotičani, koji su svojevrsnom melodramom odnosno plesom po nazivom "Everything" prikazali izazove ali i sliku današnjega života mladih. Kroz razne kušnje koje suvremeni svijet donosi, mladi su se potrudili pokazati kako je živjeti s Bogom, a kako bez njega.

Cjelokupna organizacija Festivala i ove je godine, kao i prethodne dvije, pripala **vlč. dr. Marinku Stantiću**. Ove je godine glasovanje uvelike bilo skraćeno i bolje organizirano, a kako smo već naglasili, glasovanje je bilo omogućeno putem Interneta te radikalnih postaja: Radio Marije Srbije, Radija Mir iz Međugorja, Hrvatskog katoličkog radija te Hrvatskog radija Vancouver (Canada). Razvidno je da je uz puno zalaganja i truda oko organizacije, ovogodišnji Festival uspio opravdati i ispuniti očekivanja svih

Voditelji:

**Ladislav Suknović
i Sanela Kolar**

koji su u Suboticu došli pjesmom slaviti Gospodina. Da je HosanaFest doista popularan i omiljen među slušateljima duhovne glazbe, svjedoči i to da su mladi iz raznih krajeva Hrvatske doputovali kako bi podržali svoje predstavnike. A i Subotičani se ove godine mogu dičiti sa svoja četiri predstavnika: Vokalno-instrumentalnim sastavom "Proroci" koji su nastupili s pjesmom "Ključevi raja", Marijom Jaramazović i pjesmom "Lončareva njiva", **Snježanom Kujundžić** koja je izvela

pjesmu "Bože, hvala za sve" te **Lidijom Ivković** i njenom pjesmom "Gospodine, ne udaljuj se".

Na kraju, dodajmo kako je ovogodišnjem Festivalu nazočio i subotički gradonačelnik **Saša Vučinić**, dogradonačelnik **Pero Horvacki**, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Ljerka Alajbeg** sa suradnicima, zastupnik u Skupštini Srbije **Petar Kuntić** i brojni drugi predstavnici vjerskog, kulturnog, političkog i društvenog života grada.

dojmovi

Ana Ivković koja i inače sluša duhovnu glazbu, istaknula je kako je i prošle godine bila na HosanaFestu, ali da je ovogodišnji bio puno bolji te da joj se jako sviđa pobjednička pjesma s obzirom na to da je bila njen favorit. Također je istaknula kako joj se jako svidjela melodrama koju je izvela skupina mladih. *Gledam je po treći put i svaki put zapazim novi detalj na koji do tad i nisam obraćala pozornost. Veoma je interesantno kako se pokretima može reći puno više nego riječima*, zaključila je Ana.

Ivo Šokčić koji je na Festivalu također po treći puta ističe kako je zadovoljan njegovom organizacijom. *Privatno slušam ovu vrst glazbe i jako mi se sviđa. Ovogodišnji pobjednici su mi bili jedan od favorita*, rekao je za Zvonik Šokčić.

Svoje oduševljenje HosanaFestom nije krila ni **s. Danijela Škoro** koja je došla podržati i bodriti mlade iz sastava "Adonai" iz Blata s otoka Korčule koji su izveli pjesmu "Naš Bog". *Prekrasno mi je ovo druženje mladih, to je neki poseban osjećaj. Pobjednička pjesma je odlična, vedra, ima prekrasnu poruku i sva odiše optimizmom*, zaključila je s. Danijela.

Klapa "Panon" iz Novog Sada

Srebrna misa vlč. Lazara Novakovića

Misu zahvalnicu za srebrni jubilej svećeništva slavio je vlč. Lazar Novaković u đurđinskoj crkvi Sv. Josipa Radnika u nedjelju, 24. kolovoza s kolegama svećenicima, rodbinom, župljanima i mnoštvom prijatelja. Posebno nadahnuto propovijedao je mladi svećenik vlč. Marjan Vukov.

Sveta misa zahvalnica, po želji slavjenika, imala je nakanu za nova duhovna zvanja u našem narodu i biskupiji. Kako je to propovjednik istaknuo, slavjenik je prije 25 godina na mladomisničku sličicu tiskao moto: "Najprije čovjek!", što je napose istaknuto u knjizi *Pismo (a) Isusu* gdje se obraća svom Bogu koji je puno i na raznim mjestima razgovarao s čovjekom. Da mu je pisana riječ na srcu, svjedoče već tri knjige meditacija u kojima je "Lazar svoju svećeničku dušu jednim dijelom ogolio", rekao je vlč. Vukov i nastavio, "Ogolio zato da bi druge obukao. Obukao u povjerenje prema Bogu, povjerenje u Božju neizmjernu ljubav. Tako, na jednome mjestu stoji zapisano: 'Hvala Ti, Isuse, što si me za svećenika pozvao. I danas se sjećam kad si prošao kroz moj sokak. Poput mnogih, kroz povijest, i ja sam pošao za Tobom. Nisam se pokajao.'"

Na početku mise slavjeniku su čestitali i gosti, njegovi bivši župljani somborske župe Uzvišenja sv. Križa. U svečanoj misi aktivno su sudjelovali u čitanjima ovogodišnji bandaš **Miško Orčić** i bandašica **Jelena Dulić**, a pjevače je na orguljama pratio mladi **Tomislav Orčić**. Misa je završena pomalo neobično, vrlo lijepom literarnom zahvalom slavjenika Bogu i svima koji su ga pratili tijekom njegovih 25 godina svećeničkog služenja. Skromno, ali vjernički nadahnuto, slavjenik je ljudski priznao: "Bilo je u proteklim godinama uspjeha i promašaja, zanosa i razočarenja. Padao sam i – nalazio, kucao i – otvaralo se. Zahvalan sam svima koji su mi pomogli u svećeničkom pozivu i molim za nova duhovna zvanja u našem narodu i biskupiji". Radosno druženje nastavljeno je na večeri za rodbinu i prijatelje iz Subotice, Đurđina i Sombora uz glazbu ansambla "Biseri".

I Uredništvo *Zvonika* vlč. Lazara Novakovića poznaje kao ljubitelja riječi, dugogodišnjeg urednika Poetskog kutka. Svojom svećeničkom skromnošću svjedoči da vrijedi slijediti Gospodina. Na srebrnom jubileju čestitamo njegovim riječima koje je uputio propovjedniku Marjanu prigodom njegove prve mise: "lijepo je biti svećenik, dobro je biti svećenik, ja ti čestitam i želim da [i dalje] budeš dobar svećenik". /K. Čeliković/

Srebromisnik vlč. Lazar Novaković rođen je u Subotici 28. 08. 1958. i kršten u župi Sv. Roka. Nakon malog sjemeništa "Paulinum", upisuje Teološki fakultet u Zagrebu, gdje je diplomirao 1983., te je iste godine 14. 08. zaređen za svećenika. Kao mladi svećenik dvije je godine bio kapelanom u župi Sv. Lovre Sonti, a u međuvremenu godinu dana obnaša službu upravitelja župe u Prigrevici. Od 1985. do 1990. upravitelj je župe Sv. Nikole Tavelića kod Sombora i Sv. Martina u Gakovu. Potom osam mjeseci provodi u samostanu Palotinorum u Austriji, te je po povratku u biskupiju godinu dana kapelan u župi Sv. Terezije u Subotici. Od 1991. do 1998. upravitelj je župe Presv. Trojstva u Maloj Bosni, te osam godina župnik u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru i župi Sv. Nikole Tavelića. Od 2006. župnik je župe Sv. Josipa u Đurđinu.

Od 1995. član je Biskupijskog vijeća za Caritas.

Odlazak s. Blaženke

U subotičkoj župi Sv. Jurja 10. augusta na svečanim nedjeljnim misama na mađarskom i hrvatskom jeziku, župnik István Dobai, Pastoralno vijeće i svi vjernici, oprostili su se od svoje drage orguljašice, voditeljice župnog zbora i katehisticice č. s. **Blaženke Rudić**.

Nakon 12 godina službe u Subotici, s. Blaženka je dobila novu službu u Blatu na Korčuli. Istoga dana, vjernici su srdačno primili novu sestru dominikanku č. s. **Milenu Filipović**, rodom iz Tuzle, sa prethodne službe u Splitu. Na devetnici sv. Dominiku, koju godinama vodi s. Blaženka, vjernici su već upoznali svoju novu orguljašicu i katehisticu i radosno joj obećali pomoć i suradnju. Djeca i odrasli, a možda najviše mladi (kojima je s. Blaženka osobito puno pomagala u duhovnom rastu i

sazrijevanju) izrazili su osjećaje duboke zahvalnosti, prijateljstva i ljubavi u posebnom albumu s fotografijama i u bilježnici s porukama dragoj redovnici, koje su joj skupa s lijepom slikom od slame darovali za uspomenu, ne skrivajući želju da im se draga s. Blaženka, ako je to Božja volja, ipak i uskoro vrati. U riječi zahvalnosti Pastoralnog vijeća, među ostalim, stoji:

Naša župa Svetoga Jurja pamti i dan kad si nam došla Ti – u našoj crkvi na svetoj Misi, mirna i tiha, za harmonijem, krasnoga glasa uz nadahnuto sviranje. /.../ Naši župljani neće zaboraviti obilježja dobra što si učinila, a povijest župe neka zabilježi da si napisala novu, divnu pjesmu u čast našeg svetca zaštitnika, svetoga Jurja. Hvala!

Naša župa je više puta pljeskala Tebi, sestro Blaženka i Tvom zboru nakon nedjeljne Mise, radovali smo se dječjim "Zlatnim harfama", vjeronauku mladih, župnim tribinama, duhovnim obnovama, molitvama i deveticama. Danas Ti za sve želimo pljeskati i od srca zahvaliti za bezbroj djela ljubavi koje si nam učinila! /V. H./

Proslavljen blagdan sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru

Blagdan sv. Marka Križevčanina proslavljen je 7. rujna u Hrvatskom Majuru kraj Subotice, misnim slavljem koje je kod "Gabrićevog križa" predslavio župnik subotičke župe Sv. Roka **mr. Andrija Anišić** zajedno sa župnikom iz Male Bosne vlč. **Željkom Augustinovicim**. Pozdravljajući okupljene vjernike, a napose mlade, vlč. Augustinov je istaknuo kako su dužni sačuvati i unaprijediti svoju djedovinu i očevinu, sačuvati svoj dom bez obzira je li riječ o malom salašu ili velikom gradu. *Dužni ste sačuvati hrvatski duh i katoličku vjeru*, zaključio je vlč. Augustinov.

Govoreći o životu sv. Marka Križevčanina, mr. Andrija Anišić je ukazao na činjenicu kako je sv. Marko ljubio svoj hrvatski narod, što je dužnost i svih nas. *No, to ga nije sprečavalo ljubiti druge narode tako da je u slovačkim Košicama za katoličku vjeru položio svoj život*, rekao je propovjednik. Obratujući se osobito mladima, kojih se na svetoj misi okupilo više od tri stotine, mr. Anišić je poručio da uvijek budu svjesni pripadnosti svojem narodu te da uvijek iskazuju dužno poštovanje i ljubav prema pripadnicima drugih naroda, izražujući zajedno s njima civilizaciju ljubavi. *Sv. Marko Križevčanin je do krvi svjedočio za Krista Gospodina. Kao takav može nam svijetliti primjerom kakvi mi trebamo biti u svojoj vjeri*, naznačio je propovjednik. Ukazujući na problem opustjelih salaša na Hrvatskom Majuru kojih je u prošlosti bilo preko dvije stotine a danas tek desetak,

propovjednik je, obrativši se mladima, poželio da upravo "Gabrićev križ" i zagovor sv. Marka Križevčanina njihove radosne duše ispuni novom ljepotom i ljubavi kako bi mogli dati svoj doprinos očuvanju katoličke vjere, našega naroda i običaja. Valja napomenuti da je naselje Hrvatski Majur u blizini Subotice sedamdesetih godina prošloga stoljeća sustavno i smišljeno raseljavano zbog svog hrvatskog predznaka, jer je ukidanjem željezničkog prometa sa Suboticom praktično bio odsječen od grada, te su mlađe obitelji bile prisiljene preseliti se u Suboticu ili u obližnje selo Mala Bosna.

Na misi se okupio lijepi broj vjernika, osobito mladih iz raznih krajeva

Vojvodine, koji su na Hrvatski Majur došli u organizaciji mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, prigodom prvoga Susreta mladeži pod geslom "Hrvatski majur 2008.". Pjevanje na misnom slavlju predvodio je VIS "Proroci". Proštenju na Hrvatskom Majuru nazočila je i konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Ljerka Alajbeg** sa suradnicima, ministar savjetnik u Veleposlanstvu RH u Beogradu **Filip Damjanović**, ispred Vukovarsko-srijemske županije **Ivan Barbarić**, subotički dogradonačelnik **Pero Horvatski**, zastupnik u Skupštini Srbije **Petar Kuntić**, predsjednik mladeži DSHV-a **Siniša Skenderović** i drugi.

Željka Zelić

Obnovljena cesta prema Hrvatskom Majuru

Premda je svojedobno Hrvatski Majur u svojoj okolini imao više od 250 salaša, željezničku postaju, dvije kavane i osnovnu školu do četvrtoga razreda, danas je ostalo samo desetak salaša, a prometno su vrlo izolirani, što zbog lošega stanja prometnice, a što zbog veoma loše razvijene infrastrukture. Upravo loše stanje ceste prema Hrvatskom Majuru, bila je okosnica ali i pokretač inicijative njene obnove koju je pokrenuo Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i čijim je zalaganjem i financiranjem konačno, barem djelomično, ove godine riješeno to pitanje. Zemljana cesta prema Hrvatskom Majuru koja je donedavno bila "preplavljena" rupama, uoči samoga proštenja zalaganjem "Vojputa" i Uprave za izgradnju Općine te predsjedništva DSHV-a poravnana je, čime je vrijeme dolaska na Hrvatski Majur iz Subotice skraćeno za trećinu. Naime, prema riječima **Marije Gabrić**, čiji se salaš nalazi u blizini "Gabrićevog križa", obnovljena cesta značajni je potez s obzirom na to da se sada do njihova salaša iz Subotice može doći za dvanaest minuta, dok im je za to prije trebalo pola sata. **Martin Gabrić** s Hrvatskog Majura, čiji će salaš ostati

zapamćen po brojnim filmovima o običajima Hrvata Bunjevacu, koji su snimani upravo na njegovom salašu, također ističe kako je jedan od velikih problema ovdašnjih mještana nedostatak infrastrukture. *Prije sedamdeset godina bila je ovdje bolja infrastruktura nego danas. Jasno je da većina mladih ide za suvremenim načinom života koji se ne vezuje za salaš. Teško će na salašima biti budućnost dok se problem infrastrukture ne riješi*, upozorava Gabrić, dodavši kako je napokon sazrelo vrijeme da je put prema Hrvatskom Majuru popravljen. I prema riječima predsjednika DSHV-a **Petra Kuntića**, popravak zemljane ceste omogućit će mještanima Hrvatskoga Majura bolje uvjete života. /Ž. Z./

Hodočašća u Doroslovo

Uoči proštenja u Doroslovu, u nedjelju 31. kolovoza svoje hodočašće imali su muškarci, potom su na proštenje 7. i 8. rujna u biskupijsko proštenišće hodočastili vjernici svih uzrasta, a zaključno hodočašće pripalo je mladima na blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna.

Dan uoči proštenja, 7. rujna, program na proštenišću počeo je molitvom raznih rožarskih skupina. U poslijepodnevnom je satima preč. János Sztrikovits predvodio pokorničko bogoslužje, a uslijedila je potom zajednička pjevana molitva večernje molitve časoslova, koju je predvodio upravitelj svetišta, vlč. **Árpád Verebélyi**. Iste je večeri mladomisnik vlč. **Nándor Kara** predvodio misno slavlje, nakon kojega je slijedio blagoslov vozila. Vlč. **József Széll** predvodio je procesiju sa svijećama, te molitvu radosnih otajstava krunice i litanije. Svetu misu na hrvatskom jeziku u proštenišćoj crkvi predslavio je vlč. **Ivica Ivanković Radak**, nakon kojega je uslijedilo klanjanje. Službu čitanja iz časoslova predvodio je vlč. **István Zsolnai**, a mladomisnik vlč. **László Magó** predvodio je u ponoć molitvu krunice, dok je u pol sata iza ponoći u crkvi bio prikazan film o 150. obljetnici Marijinih ukazanja maloj Bernardici u Lurdu.

Na sam blagdan Rođenja blažene Djevice Marije 8. rujna, program u proštenišću je započeo u ranim jutarnjim satima i to molitvom krunice, koju je predmolio vlč. **Róbert Erhard**. Potom je uslijedio križni put kojega je predvodio preč. **Ferenc Fazekas**, a vlč. **Gábor Boráth** je predmolio jutarnju molitvu časoslova. Preč. **Marijan Dei** predslavio je misu na slovačkom jeziku, vlč. **Endre Horváth** na njemačkom jeziku, dok je subotički biskup mons. **Ivan Péntes** predvodio svetu misu na hrvatskom jeziku u koncelebraciji nekoliko svećenika, a prigodnu propovijed je održao vlč. **Goran Vilov**. Centralni događaj na proštenišću bila je sveta misa na mađarskom jeziku u 10 sati, koju je predvodio umirovljeni egerski nadbiskup mons. **István Seregély**. U svojoj propovijedi istaknuo je Marijinu ustrajnost i postojanost, te pozvao vjernike da ju u tomu nasljeduju. Osobito je naglasio kako Mariju trebamo promatrati u cijelosti njezina života i poziva. *Ne možemo razumjeti Marijino stajanje pod križem, ako u isto vrijeme pred sobom nemamo tu istu Mariju koja je na tajanstven način započela svoj izričito poseban odnos prema Bogu u navještenju po anđelu*, naglasio je propovjednik. Za vrijeme mise pjevao je zbor "Angelus" iz Kanjiže, pod ravnanjem vlč. **Józsefa Szakálya**. Prigodni program nakon misnog slavlja izveli su Somborski gradski zbor te skupina vjernika iz Sonte.

Na sam blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna, oko 400 mladih došlo je u poslijepodnevnom satima hodočastiti u Doroslovo. Vlč. **Csaba Paskó** održao je predavanje o Svetom pismu. Mladi su za vrijeme programa imali priliku za ispovijed, a potom je preč. **Árpád Verebélyi** predvodio misno slavlje, na kojemu su nakon pokajničkog čina mladi pustili svoje balone u zrak, kao znakoviti izraz gesla njihova ovogodišnjeg susreta "Griješni nam priječe da se približimo Bogu". S mladima je na susret došlo i desetak svećenika, a misu je animirala skupina mladih "Ébredés". /M. Š./

Proštenje na Žalosnu Gospu

Zbog kiše, ove je godine proštenje kapelice na subotičkoj kalvariji, na spomendan Gospe Žalosne, 15. rujna, održano u crkvi Isusova Uskrsnuća. Poslije jednosatnog klanjanja, u 17 sati mjesni župnik mons. **Bela Stantić**, u zajedništvu desetak svećenika, predslavio je misu proštenja.

Svečana sveta misa počela je čitanje zahvale u povodu 130. obljetnice kalvarije i 75. obljetnice župne crkve Isusova Uskrsnuća. U tom kratkom povijesnom prikazu razvoja ova dva sakralna zdanja, bila su spomenuta mnoga imena, kojima umnogome možemo zahvaliti što su i crkva i kalvarija danas ovako lijepo očuvane.

U prigodnoj propovijedi na hrvatskom jeziku fra **Ivan Cvetković**, mladomisnik i novi stanovnik subotičkog franjevačkog samostana, uputio je na poveznost križa i Marijina života, a time i života svakoga od nas. Tolike su crkve i mjesta naši preci povjerali Marijinu zagovoru, kao i kapelu na subotičkoj kalvariji. To jasno govori o pouzdanju u našu nebesku Majku, koja i danas, kao i nekada, ostaje vjerna pratilja svih nas na našim životnim putovima – istaknuo je fra Ivan. Na mađarskom jeziku prigodnu propovijed održao je vlč. **István Zsolnai**, kapelan župe Sv. Marije u Subotici. On je istaknuo kako su marijanski blagdani obično poletni i radosni, ali ovaj je drukčiji. Jednako i naši životi nisu samo radosni i poletni, nego u njima ima i križeva i tuge. No, poput Marije, umjesto žaljenja, tužaljki i negodovanja, u trenucima kad i sami osjetimo težinu križa, nemojmo odustati, nego možda ponekad i bez riječi poput Marije ostanimo uz križ Gospodinov, jer samo tamo i naši križevi dobivaju svoj smisao – zaključio je propovjednik.

Prava je šteta što zbog kiše vjernici grada Subotice, po običaju, na Gospu Žalosnu nisu na kalvariji mogli proslaviti proštenje. Naime, ove se godine navršava 130 godina subotičke kalvarije. O tome je na kraju u svom pozdravu progovorio i župnik, mons. **Bela Stantić**. On je istaknuo kako se župna zajednica za tu prigodu intenzivno pripremala. Uz pomoć raznih donatora i vrijedni rad župljana, obnovljen je krov kapelice na kalvariji, kao i kipovi ispred nje. Zato su na svetoj misi bili predstavnici donatora, među kojima se izdvaja Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, koga je zastupao **Slaven Dulić**, pomoćnik pokrajinskog tajnika i direktor službe za crkve i vjerske zajednice. Od strane gradske samouprave, koja je također dala značajan doprinos u obnovi kalvarije, bio je nazočan **Petar Horvacki**, dogradonačelnik, a značajniju donaciju odvojila je i firma "Venera Bike", uime koje je bio nazočan **Antun Sivić**. Među ostalim uzvanicima bila je nazočna i **Ljerka Alajbeg**, konzul gerant Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici sa pratnjom.

Na kraju svete mise dvojica članova Zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana" iznijela su svoja životna svjedočanstva. Obojica su posvjedočila kako u tome što su iz okova opojnih droga uspjele zavapiti za pomoć i pronaći put izliječenja u Zajednici, vide samo Božje djelo. Nakon njihovih potresnih riječi otpjevan je himan "Tebe Boga hvalimo", a svima je potom na izlazu iz crkve podijeljen i prospekt o crkvi i kalvariji upriličen za ovaj jubilej. Uzvanici su potom bili počašćeni večerom u prostorijama župe. /Zv/

Proslavljen Dan biskupa Ivana Antunovića u Kalocsi

Misnim slavljem kojega je u kaločkoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, u nedjelju 24. kolovoza predslavio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, proslavljen je Dan biskupa Ivana Antunovića, u prigodi 120. obljetnice njegove smrti.

S kardinalom su suslavili mons. dr. Andrija Kopilović, mons. Bela Stantić, p. Ivan Holetić ofm, preč. László Bacsmai, preč. Imre Polyák, preč. István Jánosik te vlč. Željko Faltak. Na početku misnoga slavlja domaći nadbiskup **Balázs Bábel** pozdravio je kardinala Bozanića, a na kraju svete mise kardinal Bozanić je domaćemu nadbiskupu te predsjedniku Hrvatske samouprave Kalocsa, **Istvánu Dudásu**, darovao medalje hrvatskih blaženika. Važno je napomenuti i povijesnu povezanost dvaju nadbiskupija, s obzirom na to da je do uzdizanja Zagrebačke biskupije u nadbiskupiju ona pripadala Kaločkoj metropoliji (1180.-1852.).

Govoreći o važnosti euharistije, kardinal Bozanić u povijesti je istaknuo kako upravo ispovijedajući svoju vjeru osjećamo da kroz nas govore godine i stoljeća, generacije i naraštaji onih koji su prije nas ovdje bili, koji su nas učili, koji su vjerovali i na hrvatskom jeziku ispovijedali vjeru u Isusa Krista, te da je naša obveza biti u kontinuitetu s onima koju su prije nas vjerovali. "Isus Krist, Sin Božji, postao je čovjekom da svima nama kaže kako je vrijedno i veliko biti čovjek te da je sve što je dobro i vrijedno", rekao je kardinal, nadodavši da su naši običaji, jezik i naša narodna i nacionalna pripadnost, naš narod i zemlja vrijedni, što je na osobit način svjedočio i biskup Ivan Antunović. "On nam govori da sve što je dobro i što je naše trebamo čuvati jer je to vrijedno pred Bogom i time se ponosimo", naznačio je nadalje kardinal, podsjećajući pri tom na još jednu obljetnicu koje se hrvatski narod ove godine posebno sjeća, a riječ je o 10. obljetnici beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca. Nastavljajući govor o vjeri u Boga i katoličkoj vjeri, propovjednik je istaknuo kako je upravo Katolička crkva znak našega identi-

teta jer smo u njoj naučili vrednovati jednu važnu ljudsku ustanovu i instituciju, a to je obitelj. "Znademo da je obitelj oslonac i snaga jednoga naroda i zato danas osobito molimo za vaše obitelji da budu složne, otvorene životu", rekao je kardinal, pitajući se pri tom zbog čega ju danas mnogi napadaju i odgovarajući istodobno kako isti ti dobro znaju da se

ondje gdje nema čvrste obitelji puno lakše može manipulirati djecom i mladima. "Zato je čvrsta obitelj najbolje ozračje za razvoj novih naraštaja", ustvrdio je kardinal, govoreći nadalje o važnosti molitve, osobito krunice koja je u povijesti hrvatskoga naroda imala i ima veliku ulogu. "Vjernost Bogu, ljubav prema Katoličkoj crkvi, čvrsta obitelj i pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji su oslonci našega života u ovom vremenu", zaključio je kardinal Bozanić.

Dodajmo kako je istoga dana prije svete mise u Muzeju Károly Viski upriličeno otvorenje izložbe "Hrvati u okolici Kalocse", a potom je ispred kaločke katedrale održan folklorni program u kojemu su prikazane hrvatske narodne pjesme i plesovi. Nakon svete mise položen je vijenac kod spomen ploče biskupa Ivana Antunovića. Osim kardinala Bozanića, na spomen ploču vijence su položili i veleposlanik RH u Budimpešti **mr. sc. Ivan Bandić**, konzulica gerant Generalnoga konzulata RH u Pečuhu **Vesna Njikoš Pečkaj** te predstavnici hrvatskih institucija u R. Mađarskoj. Nakon polaganja vijenca održan je prijam u Školskom centru sestara Naše Gospe. /**Željka Zelić**/

Kateheta kao svjedok vjere

Na Fruškoj Gori je od 2. do 7. rujna održan Međunarodni seminar na temu "Kateheta kao svjedok vjere" u organizaciji Evangeličkog saveza crkava Njemačke (EKD), Njemačke biskupske konferencije, Pravoslavne srednjoeuropske eparhije i uz potporu Fondacije Konrad Adenauer.

Na seminaru su sudjelovale katehete iz Njemačke, Srbije i Hrvatske. Broj sudionika je bio ograničen na predstavnike pravoslavnih, katoličkih i evangeličkih kateheta. S područja naše Metropolije je sudjelovalo sedam kateheta i dva predavača: **mons. dr. Andrija Kopilović** i **prof. Josip**

Pekanović. U prijedodnevrim satima su bila predavanja načelnog karaktera, po dva iz Pravoslavne i Katoličke crkve i jedno iz Evangeličke njemačke crkve. Popodnevni rad je bio plodonosan i praktičan izmjenom ranijih iskustava i rada na projektima Srbija – Njemačka. Ono što je seminar najviše pridonio, uz stručnu pomoć, jest molitveno i radno druženje samih sudionika kroz tjedan dana. Puno toga sudionici su mogli naučiti jedni od drugih, a nezamjenjive su izmjene iskustava. Ovo je osmi seminar ovog karaktera koji se događa naizmjenično, jedne godine u Njemačkoj a druge u Srbiji. Na otvaranju su sudjelovali svi biskupi naše Metropolije i četvorica episkopa Srpske pravoslavne Crkve. Na okruglom stolu je nastupio i novi ministar vjera, **prof. dr. Bogoljub Šijaković**. /**A. K.**/

Proštenje u somborskoj župi Sv. Križa

Crkva Sv. Križa u Somboru je izgrađena 1924. godine u sklopu Kalvarije, u funkciji memorijalnog centra, a svete mise su se u njoj držale tek povremeno, dok je župa Sv. Križa osnovana 1960. godine, od kada se i redovito slave proštenja. Svečano je bilo u ovoj crkvi i u prošlu nedjelju 14. rujna na blagdan Uzvišenja svetoga Križa, kada je slavljeno proštenje. Predvoditelj misnog slavlja je bio vlč. Ivica Ivanković Radak, dok su suslavili mr. Mirko Štefković i domaći župnik dr. Marinko Stantić.

Na početku propovijedi, vlč. Ivica je podsjetio vjernike na zgodu sa početka Svetoga pisma kada Adam i Eva iz neposlušnosti počine svoj prvi grijeh i tada drvo iz Edenskog vrta biva simbolom i izvorom grijeha, ali Gospodin po drvetu križa donosi spasenje i na taj način drvo postaje izvor grijeha, izvor smrti i izvor spasenja. *Smrt nema posljednju riječ, već život vječni koji je pobijedio ovozemaljsku smrt. To je mudrost i ludost križa kako kaže i sam sveti Pavao više puta ponavljajući tu frazu. Danas ta ludost dolazi još više do izražaja, jer govoriti o križu, o žrtvovanju, o samozatajenju više nije u modi, o tomu se slabo govori, prešućuje se i svatko od nas pokušava pronaći put da izbjegne križ, muku i patnju. A zaboravljamo da bez križa, odricanja i požrtvornosti nema prave ljubavi i poštovanja,* naglasio je vlč. Radak. Potom je pozvao vjernike da se zapitaju jesu li pravi kršćani i

pravi Kristovi učenici ako nemaju križa i ako križ ne nose, jer križ nije Božja prijetnja već dokaz da su pravi Kristovi učenici jer kao Šimun Cirenac s njim nose križ.

Lijep je običaj ove župe da se na kraju svake nedjeljne svete mise čitaju prigodne meditacije, a meditaciju o križu na kraju svete mise pročitala je Ivana Medved. Župnik Marinko je na kraju svečanog svetog misnog slavlja zahvalio svećenicima i vjernicima, te Uredništvu *Zvonika* na čelu sa glavnim urednikom mr. Mirkom Štefkovićem koji su posjetili ovu župu. Vlč. Štefković je pozdravivši vjernike i zahvalivši se na gostoprimstvu iskoristio prigodu te govorio o katoličkom mjesečniku *Zvonik* i pozvao vjernike na suradnju. /Z. Gorjanac/

Srebromisnik na proštenju

Župa Sv. Roka u Subotici, 16. kolovoza svečano je proslavila svog nebeskog zaštitnika sv. Roka. Svečanu sv. misu proštenja ove godine je predvodio jubilarac i srebromisnik, đurđinski župnik vlč. Lazar Novaković, koji je rodom iz župe sv. Roka.

Pred oltarom u ime župljana njegove rodne župe prigodnom pjesmom pozdravila ga je domaća pjesnikinja Đula Milodanović a ministranti su uručili slavljeniku skromne darove. Na

misu se okupio lijepi broj vjernika među kojima su i ove godine bili bračni parovi koji očekuju dijete. U prigodnoj propovijedi vlč. Novaković se u kratkim crtama osvrnuo na slavlje svoje mlade mise koje je bilo u toj crkvi prije 25 godina kao i svog puta do svećeništva, ohrabrujući ministrante i mlade da se odazovu ako čuju Božji poziv. U drugom dijelu propovijedi govorio je o uzvišenosti života, koji je Bog čovjeku darovao i povjerio mu moć darivanja novoga života i tako ga učinio svojim suradnikom. Pohvalio je bračne parove koji očekuju dijete i ohrabrio ih da se ne boje života, jer će Bog one koji vole i prihvaćaju život ljubiti i obdariti svojim blagoslovom i potrebnim milostima. U završnom dijelu propovijedi, osvrćući se na život sv. Roka poticao je prisutne na požrtvornu i djelotvornu ljubav kakvu je imao sv. Rok, jer je upravo takva ljubav najbolje svjedočanstvo za Božju dobrotu i ljubav i ljepotu i snagu kršćanske vjere.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. Jasne Crnković i uz orguljsku pratnju mr. Ervina Čelikovića. Poslije pričesti trudnica Vesna Francišković pročitala je meditaciju "Velika majčina želja" nakon čega je župnik mr. Andrija Anišić svim trudnicama, kojih je bilo deset, podijelio poseban blagoslov prema obredu "Blagoslov žene prije poroda". Slavlje je inače započelo već na Veliku Gospu 15. kolovoza kada je poslije večernje mise započelo klanjanje koje je trajalo 24 sata. Po sad već desetogodišnjoj tradiciji, klanjanje se prikazuje kao zadovoljština za grijeh pobačaja i kao vapaj za spas nerođenih. /Zv/

Početak nove školske godine u "Paulinumu"

Na dan Male Gospe 8. rujna okupili smo se u "Paulinumu" nakon ljetnih ferija, kako bismo započeli još jednu školsku godinu. Sljedećega dana, 9. rujna održano je u kapelici sjemeništa Veni Sancte sa svečanom misom za početak nove školske godine.

Svetu misu su služili odgojitelji sjemeništa, a osim učenika prisutni su bili profesori, roditelji i gosti. Poslije svete mise održana je inauguracija, odnosno svečano otvorenje nove školske godine, na kojoj je govorio direktor škole

mons. Józef Miocs. On je u svom govoru istaknuo da je jako važna stvar dobro učiti, dobro se spremiti za budućnost, jer danas sve ovisi o solidnom školovanju i o dobroj izobrazbi.

U novoj školskoj godini radi raznih promjena u I. razred se upisao manji broj učenika nego prošlih godina. Osim novih učenika predstavljeni su i novi profesori koji će nam ove godine predavati svoje predmete. Od ove godine novi prefekt bit će vlč. Nándor Kara, a s radom će početi i novi profesori: njemačkoga jezika vlč. Jozef Vogrinc i prof. Zsuzsanna Deli, a umjesto iznenada preminulog profesora povijesti Rudolfa Kolara, povijest će predavati János Macus, dok će hrvatski jezik predavati profesorica Đurđica Stuhldreiter iz Osijeka. /V. A. i A. Š./

Proslava sv. Lovre u Sonti

Misnim slavljem kojega je na spomendan sv. Lovre, 10. kolovoza, predslavio generalni vikar Subotičke biskupije mons. Slavko Večerin, sončanski vjernici proslavili su zaštitnika svoje župe.

Uz mons. Slavka suslavili su župnik iz Odžaka i Apatina preč. Jakob Pfeifer te domaći župnik vlč. Dominik Ralbovsky. Misnom slavlju nazočili su i predsjednik i dopredsjednik Općine Apatin dr. Živorad Smiljanić i Miodrag Bakić, te predsjednik i tajnik vijeća MZ Sonta Antun Zlataar i Tomislav Silađi. Na misi je pjevao župni zbor uz orguljsku pratnju kantora Siniše Poturice te dječji zbor uz pratnju Tamburaškog orkestra "Tandora" iz Sonte. Znakovita je bila prikazna procesija u kojoj je prikazano kako je župa jedna velika obitelj.

Predstavnici različitih životnih dobi – djeca, mladi, obitelj i stariji odjeveni u narodne nošnje kao i predstavnice Franjevačkog svjetovnog reda, prinosili su uz odgovarajuće simbole zahvalu Bogu za njegovu ljubav. Tako su vjernici Sonte obnovili svoju vjernost Bogu štujući svoje ga zaštitnika sv. Lovru, uz molitvu da po njegovu zagovoru zadobiju milost čvrste vjere i ljubavi prema Isusu Kristu kakvu je i on sam imao.

Za spomendan sv. Lovre, vjernici su se pripravili duhovnom obnovom koja je održana 3. kolovoza pod vodstvom s. Karmele Dominović, duhovne asistentice Mjesnoga bratstva bl. M. M. Terezije Scherer iz Đakova. Vjernici su se pripravili i trodnevnicom koju je kroz tri dana predvodio fra Andrija Matić OFM, iz Čakovca.

Kristina Ralbovsky, katehistica

Proslava Male Gospe u Plavni

Blagdan rođenja BDM, odnosno Male Gospe, proslavljen je 8. rujna svečanom svetom misom koju je u župnoj crkvi u Plavni predslavio vlč. Josip Štefković.

U vrlo poučnoj propovijedi vlč. Josip nas je podsjetio da rođenje BDM znači početak djela spasenja. *Isus Krist je krenuo prema čovjeku, a mi u svom životu moramo biti uvijek spremni za susret s Njim. U svemu ovome veliku ulogu ima Isusova i naša Majka koja je uvijek spremna posredovati u ostvarenju našega spasenja i pomoći nam svojim zagovorom u svim potrebama,* rekao je propovjednik. Nakon svete mise izloženo je Presveto, izmoljene su litanije i obavljeno je klanjanje u našoj crkvi. Zbog ovog događaja neki vjernici nisu otišli na hodočašće u Doroslovo kao što su to nekada činili, nego su ostali ovdje kako bi u našoj crkvi iskazali pobožnost i štovanje Majci Božjoj. Da je Majka Marija mnogima u Plavni uzor i zaštita, svjedoči veći broj vjernika koji su se ispovjedili, pričestili i dugo stajali pred njezinim kipom u molitvi i kontemplaciji. S ove svete mise doista smo otišli svojim domovima radosniji i ohrabreni pobožnostima koje smo obavili, a mnogima je odzvanjao u ušima usklik: Radujmo se Gospodinu. Pravi kršćanin ima razloga uvijek se radovati, a u tomu nam Gospa zdušno pomaže. Kao i prošloga tjedna, i na ovoj svetoj misi pjevao je Ženski pjevački zbor HKUPD "Matoš" s članovima pučkog župnog pjevačkog zbora, što je znatno uljepšalo i doprinijelo duhovnom doživljaju blagdana. HKUPD "Matoš" u svom će djelovanju usko surađivati s našom župnom zajednicom.

Zvonimir Pelajić

Hodočašće djelatnika Subotičkog Caritasa na Bunarić

Svake se godine, zadnjega vikenda u kolovoza, služi u okviru Bunarićkog proštenja sveta misa za stare i bolesne, a u isto vrijeme se i završava hodočašće Majci od suza i trpljenja.

Tako je i ove godine Caritas Subotičke biskupije sa svojim djelatnicima i volonterima organizirao prijevoz svojih korisnika do Bunarića na poslijepodnevnu misu. Vrijeme je bilo lijepo čak i jako toplo pa je i odziv bio veliki. Dvojezično misno slavlje predslavio je palički župnik vlč. Josip Leist. Propovijed je bila posvećena našoj Nebeskoj Majci koja nas uvijek sasluša, obriše naše suze, oprašta uvrede koje joj nanosimo. Promatrala sam naše stare korisnike kako pažljivo slušaju, mimikom potvrđuju riječi propovjednika koji je s toliko ljubavi i osjećaja govorio o Nebeskoj Majci. Bunarićom je vladala tišina kako bismo što bolje čuli poruku naše Majke koje nas poziva na obraćenje, praštanje i molitvu, jer Ona nas voli, posreduje kod svojega

sina Isusa za naše spasenje. Malo je bilo onih koji nisu pristupili svetoj ispovijedi i pričesti. S grančicom trske i flašice svete vode, opraštali smo se na Bunariću od naše Nebeske majke Marije.

*Roza Mikulić,
volonterica Subotičkog Caritasa*

Dobročinitelji Zvonika proslavili srebrni jubilej braka

Svečanom sv. misom zahvalnicom u crkvi Sv. Roka, u nedjelju 17. kolovoza, 25. obljetnicu svoje bračne ljubavi i vjernosti proslavili su dugogodišnji dobročinitelji Zvonika Branko i Nevenka Vací. Prije 25. godina u subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije vjenčao ih je pokojni biskup mons. Matija Zvekanović.

Svetu misu je predslavio rođak jubilaraca mons. dr. Andrija Kopilović u zajedništvu s njihovim prijateljima mons. Markom Forgićem i mr. Andrijom Anišićem, koji je i krsni kum njihova sina Ivana. Na misi je sudjelovao lijepi broj rodbine i prijatelja jubilaraca te župljana župe Sv. Roka, a pjevanje je predvodio VIS "Proroci".

Jubilarci su sa svećenicima i svojom djecom Marijom, Antonijom i Ivanom ušli u crkvu u svečanom ophodu dok se orila pjesma "Uđite s hvalama na vrata Gospodnja". Prije početka sv. mise, po želji jubilaraca, Filip Čeliković i Novica Miljački otpjevali su pjesmu "Za svaku dobru riječ", kojom su htjeli zahvaliti za svaku "dobru" i "lijepu riječ" i svatko svojim roditeljima koji su im dali život, jedno drugom na svemu što su proživjeli zajedno kao i svojoj djeci koja su im najveća radost i ponos. Riječi pozdrava uputio im je domaći župnik Andrija zahvalivši im što su dali veliki materijalni doprinos za ovu crkvu bez kojega sigurno ne bi bilo ni obnovljenoga krova crkve. *Sjećam se i druge značajne epizode naše suradnje. Naime, na Vašem računalu smo odradili prve brojeve Zvonika i prvu Subotičku Danicu koju smo u ovoj župi uredili. Hvala Vam za svaku pomoć kojom ste podupirali a i sada podupirete naš Zvonik*, rekao je mr. Anišić.

U prigodnoj propovijedi, dr. Kopilović je ukazujući na značenje ovakvih jubileja, a osobito ustanove braka i obitelji u svjetlu Božje riječi i učenja Crkve, jer su brak i obitelj temeljne stanice društva i Crkve i o njima ovisi budućnost, ukazao na bračne i obiteljske kreposti koje su nužne da bi bračna ljubav mogla biti vjerna i kako se obitelj ne bi raspala. Kao posebnu krepost istaknuo je slogu i razumijevanje jubilaraca usprkos svih poteškoća koje zajednički život i rad nose.

Uredništvo Zvonika Nevenki i Branku od srca čestita srebrni jubilej i želi obilje Božjega blagoslova u "zlatnom" razdoblju njihova zajedničkoga života. /Zv/

Proslava bračnih jubileja u župi Isusova Uskrsnuća

Bračni parovi "jubilarci" župe Isusova Uskrsnuća iz Subotice, zahvalili su Bogu za svoju bračnu ljubav i vjernost na svetoj misi koju je u nedjelju 17. kolovoza predslavio župnik ove župe mons. Bela Stantić.

Za 50 godina bračne ljubavi i vjernosti zahvalili su Marko i Rozalija Francišković, za 30 godina Lazar i Marija Brear, a srebrni jubilej odnosno 25. obljetnicu braka proslavili su Pero i Marija Horvacki. Marko i Ivanka Peić te Marinko i Ljiljana Tikvicki zahvalili su za 20. obljetnicu svojega braka, a 10 godina bračne ljubavi i vjernosti proslavili su Robert i Sonja Konkolj. Djeca i unuci slavjenika zahvalili su svojim roditeljima za ljubav, odgoj u vjeri i sve što su im pružili. U svojem govoru istaknuli sljedeće: *Kada je Bog htio stvoriti svijet, stvorio je obitelj, a kada je htio spasiti svijet stvorio je svetu obitelj. Neka Bog podari milost našim obiteljima i neka se uzdaju u Svetu Obitelj da ih vodi i osnaži*, poželjeli su čestitari.

Darko Dević, Mirjana Horvacki

Koncert duhovne glazbe u Baču

U okviru središnje manifestacije Dani europske baštine, u Franjevačkom samostanu u Baču održan je u subotu 13. rujna prvi od dva koncerta, u sklopu Trećeg međunarodnog festivala komornih pjevačkih zborova. U organizaciji i realizaciji mr. Juraja Sudjija i lokalnih tijela vlasti, bio je to jedan od najvećih kulturnih događaja godine u našoj Općini.

Nastupili su pjevački zborovi "Neven" iz Bača, "Zvony" iz Selenče, "Vesnik" iz Negotina i "Zvolensky spevacky zbor" iz Zvolena (Slovačka). Pred početak koncerta prvi puta je izvedena Himna Bača, koju je za ovu prigodu skladao i tekst napisao mr. Jan Nosal iz Selenče. Praizvedba ove himne, koju su izveli združeni zborovi pod ravnanjem mr. Sudjija, zasigurno je povijesni događaj Bača. Nakon toga, koncert duhovne glazbe je otvorio predsjednik Općine mr. Tomislav Bogunović naglasivši pritom da je ova sredina višenacionalna, multikonfesionalna i multikulturalna i da će se to upravo izraziti kroz repertoar i pjevanje ovih zborova. I ovog puta franjevačka crkva Uznesenja BDM bila je puna ljubitelja duhovne glazbe, a koncertu su nazočili i diplomatski predstavnici iz Slovačke i Vukovarsko-srijemske županije (Hrvatska), te predstavnici Turističke organizacije grada Vukovara i djelatnici Fonda "Stoljeća Bača".

"Zvolensky spevacky zbor" izveo je među ostalim djela P. I. Čajkovskog te A. Brucknera. Najveće iznenađenje i duhovno osvježanje priredio je Komorni zbor "Vesnik" iz Negotina kojeg čini svega devet pjevača iz više gradova. Zbor njeguje specifični stil koji spaja tradicionalno i suvremeno. Posebice je bila dojmljiva njihova interpretacija "Tebe pojem" S. St. Mokranjca. Gradski zbor "Neven" iz Bača predstavio je svoj repertoar ekumenskoga karaktera. Kulminacija izvođačkih sposobnosti članova zbora koji cijene duhovne vrijednosti postignuta je u skladbi "Oče naš" mr. Juraja Sudjija, koji je ujedno i ravnatelj ovog zbora. Pred sam završetak koncerta nastupio je i komorni zbor "Zvony" iz Selenče, također pod ravnanjem mr. Sudjija. Vrhunska izvedba u njihovom repertoaru bila je "Slovačka molitva" mr. Jana Nosal.

U nedjelju 14. rujna, u Plavoj dvorani u Baču održan je i drugi koncert Trećeg međunarodnog festivala, sa svjetovnim skladbama.

Zvonimir Pelajić

slavljena je za nju sveta misa, a 2. kolovoza sahranili smo u Vrdniku **Karla Farkaša** (86).

Irižani – vjerni hodočasnici

Na blagdan slavenskih apostola Ćirila i Metoda, 5. srpnja, okupili smo se u zajedništvu na svetoj misi za pokojne iz obitelji Manhalt, uz poruku kako *smo graditelji mostova kada nalazimo pravu riječ i provodimo evanđelje u našem životu*. U nedjelju 6. srpnja, za vrijeme mise u Šatrinčima sakramente inicijacije primila je **Karolina Paličko** uz poruku: *Kao što je prvi put pala u ruke i zagrljaj roditelja, danas pada na ruke Božje i njegov zagrljaj*. U ponedjeljak 7. srpnja, župnik **Blaž Zmaić** je nazočio liturgiji uz proslavu pravoslavnog blagdana «Ivanjdana», u seoskoj vrdničkoj crkvi. U poslijepodnevnom satima oprostili smo se u Šatrinčima od zemaljskih ostataka **Đule Birinjija** (66).

I ove godine 8. srpnja slavljena je sveta misa za pokojne iz obitelji **Aničić**. U kapelici u Vrdniku održana je u subotu 12. srpnja jednodnevna duhovna obnova za pripadnike Franjevačkoga svjetovnoga reda, pod vodstvom **p. Tadeja Vojnovića** iz Novog Sada. Istoga dana u večernjim satima mladu misu slavio je rumski mladomisnik **Ladislav Dort**. U nedjelju, 13. srpnja, u Vrdniku je služena sveta misa za pokojne: **Branka Šuška** i **Franju Majhenška**. Nakon prijenosa tijela **Anke Vodenac** u novu grobnicu 21. srpnja,

Najveće srijemsko svetište Gospe Snježne kod Petrovaradina, 4. i 5. kolovoza okupilo je vjernike Srijema, Subotičke biskupije i Beogradske nadbiskupije te Grkokatoličkog egzarhata, te drage goste pjevače iz Novog Grada i hodočasnike župe D. Andrijevi s filijalom Stari Perkovci iz RH. Predvoditelj večernje mise i procesije bio je novi srijemski biskup **Đuro Gašparović**, a suslavili su nadbiskup đakovačko-osječki **Marin Srakić**, beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar** te nekoliko svećenika. Misno slavlje na mađarskom jeziku istoga dana predslavio je subotički biskup **Ivan Pénczes**.

Vjernici filijale u Vrdniku oprostili su se na sam blagdan Gospe Snježne od **Pere Karačića** (81). Nakon što su pravoslavni vjernici iz Šatrinaca proslavili blagdan Preobraženja Gospodnjeg, vjernici mađarskog govornog područja proslavili su 20. kolovoza spomendan Szent Istvána. Misno slavlje predslavio je bikovački župnik **preč. Julije Bašić**. Sveta misa za **Marijanu Madacki** služena je 28. kolovoza. Mjesec smo završili hodočasničkim putem na završno slavlje Bunarić 2008. s vjernicima iriške župe te pripadajućih filijala. Na povratku smo posjetili crkvu i župnika župe Uznesenja BDM na Bikovu.

f.f.

Ljetna škola u organizaciji Caritasu u Mužlji

U Mužlji je od 4. do 13. kolovoza održana Ljetna škola za mlade u organizaciji Caritasu Srbije iz Beograda. Ranijih godina sudionici Ljetne škole bili su djelatnici Caritasu Ambrosiana iz Milana, a ove godine posjetili su nas mladi djelatnici Caritasu iz Bergama u Italiji.

Tijekom svojega posjeta posjećivali su siromašne obitelji, skrbbili o retardiranoj djeci te priredili oratorij. Budući da se u mužljanskoj župi već dvije godine svake večeri mladi okupljaju na druženju i igri, ovogodišnji je program obogaćen noćnim oratorijem.

Prvog dana, u ponedjeljak 4. kolovoza, u Mužlju je doputovalo petero Talijana iz Bergama i okolice, a bile su tu i dvije djevojke suradnice iz Mužlje, te jedna iz Beograda. Dan je započeo upoznavanjem, predstavljanjem programa i očekivanjima. Uslijedilo je potom predstavljanje Caritasu iz Bergama, a zatim i predstavljanje zrenjaninskog Caritasu i mužljanske župe. Drugoga dana mladi su radili s hendikepiranom djecom. U poslijepodnevnom satima održana su dva predavanja, a nakon toga susret s mužljanskom mladeži koja se okuplja oko svojega župnika **don Janeza Jelena**. Noćni oratorij bio je poseban doživljaj. Predvodio ga je u većini don Janez, ponekada **Danijela** ili **Gabriella**. Mladi su se skupa

igrali, ispisivali po zidu određene natpise, a voditelj tih radionica bio je **Pista Tápai**. Sve je završilo večernjom pobožnošću kod kapelice Marije Pomoćnice na dvorištu, koja se sastojala od kratkog čitanja iz Svetoga pisma, molitve i misli za laku noć na talijanskom i mađarskom jeziku. Treći dan susreta, 6. kolovoza, bio je povezan s posjetom Klubu starih, odnosno Domu majke Margite u kojemu se pod vodstvom **Aranke Somorai** svake srijede okuplja zajednica starijih osoba. Četvrtoga i petoga dana susreta mladi su pomagali oko uređivanja kuće "nabijanice" u kojoj živi siromašna obitelj. U subotu 9. kolovoza su posjetili prirodni rezervat Carsku baru, kao i župu u Bijelom Blatu, a navečer istoga dana Zrenjanin. U nedjelju, 10. kolovoza, bili su gosti vršačke župe, sudjelovali u svetoj misi, razgledali znamenitu crkvu Uzvišenja Svetoga Križa, Vršački brijeg i kapelicu s postajama križnoga puta, kao i Kulu (399 m nadmorske visine). Mladi iz Bergama posjetili su 11. kolovoza Kikindu u kojoj su imali susret i animaciju s romskom djecom, a navečer Zrenjanin. Pretposljednega dana susreta predstavnicima Caritasu Bergamo završili su pomoć u kući te se oprostili se od starih osoba okupljenih u Domu majke Margite. Posljednjega dana boravka u Banatu, u srijedu 13. kolovoza, mladi su se oprostili jedni od drugih te radosno završili susret. Bogu i mladima iz Bergama, Danijeli iz Beograda kao i mladima iz Mužlje, zahvaljujemo jer su nam pokazali kako nas Isusova ljubav povezuje u jedno, makar smo pripadnici različitih naroda i jezika, različite kulture i mentaliteta, pa još različitih karaktera i naobrazbe.

J. J.

Ukratko o ...

Od 2015. godine smrtnost veća od nataliteta u Europskoj uniji

Statistički ured Europske unije Eurostat predviđa u novom izvješću da će 2015. godine smrt u Uniji brojno nadmašiti rođenja, a od 2060. godine će po svakoj osobi iznad 65 godina biti samo dvije radno sposobne osobe. Spomenuta teška demografska zima bit će rezultat pada stope rođenja i povećanja broja pobačaja u mnogim zemljama Europske unije. Eurostat napominje kako danas u Europskoj uniji živi 495 milijuna stanovnika, a prema predviđanjima, 2035. broj bi trebao doseći svoj vrhunac - 521 milijun stanovnika. Nakon te godine broj stanovnika će padati te će 2060. godine u EU živjeti 506 milijuna stanovnika. Izvješće također upozorava kako će se povećavati broj umirovljenika u odnosu na radno sposobno stanovništvo od trenutnih 25 posto na čak 53 posto do godine 2060. / *Križ života* /

Sve više mladih na odmoru u samostanima

Raste broj mladih i odraslih koji nekoliko dana godišnjega odmora žele provesti u osami, daleko od buke i žurbe gradskog života, u samostanima gdje su živjeli i gdje danas poput pustinjača žive neki redovnici.

Govoreći o mladima koji s redovnicima provedu nekoliko dana u osami i tišini, u razgovoru za Radio Vatikan otac Francesco, odgovorivši na prihvat u franjevačkome zabačenom samostanu na brdu Subasio nedaleko od Asiza, rekao je kako se od njih traži da se udube u grobnu tišinu ovoga mjesta. *Kad osobe drugačije govore o tome svom iskustvu, u početku su ismijane: ti si išao tamo, dođi s nama u diskoteke, idemo u turistička mjesta na obali, tamo je život i veselje! Nisu dakle shvaćeni, naročito mladi, stoga jedino oni koji čvrsto odluče da će u tišini izdržati do kraja, uspijevaju otkriti najvažnije i to drugima mogu svjedočiti djelima više negoli riječima, zaključio je otac Francesco.*

/ *Križ života* /

Novi blaženici Katoličke crkve

Iz Papina Ureda za liturgijska slavlja priopćeno je da će šest slugu Božjih biti proglašeno blaženima.

U Veroni će 21. rujna biti proglašena blaženom s. Vincenza Marija Poloni, utemeljiteljica Milosrdnih sestara, a 28. rujna u Białystoku u Poljskoj blaženim o. Mihal Sopočko, prezbiter, ispovjednik s. Faustine Kowalske i utemeljitelj družbe Sestara milosrdnoga Isusa. U Vigevanu će 4. listopada biti proglašen blaženim o. Francesco Pianzola, utemeljitelj Misionarki Bezgrešne Kraljice Mira, a istoga dana u Trstu o. Francesco Giovanni Bonifacio, mučenik Titova komunističkoga režima. Roditelji sv. Terezije od Djeteta Isusa blaženima će biti proglašeni 19. listopada u Liseuxu u Francuskoj. / *IKA* /

Papa: Nasilje kao sredstvo valja odbaciti

Papa Benedikt XVI. je nakon molitve anđeoskog pozdravljenja, u nedjelju 24. kolovoza, izrazio zabrinutost zbog pogoršanih međunarodnih odnosa u svijetu, posebno s obzirom na krizu u Gruziji te pogoršane odnose Rusije s Europom i Sjedinjenim Američkim Državama.

Naglasio je potrebu produbljena svijesti kako svi dijelimo istu sudbinu, koja je u konačnici vrhunarni cilj, kako bi se spriječio povratak nacionalističkih trvenja koja su imala tako tragične posljedice u nekim drugim povijesnim razdobljima. Papa je na kraju istaknuo kako se ne treba se predavati pesimizmu. Treba se radije aktivno zalagati da se odbaci napast da se nove situacije rješava prijašnjim načinima. *Nasilje kao sredstvo valja odbaciti! Duhovna snaga prava, pravični i transparentni pregovori za prekid sporova, počevši od onih vezanih uz odnos između teritorijalne cjelovitosti i samoodređenja naroda, vjernost zadanoj riječi, traženje općeg dobra: eto samo nekih od glavnih putova kojima valja, odlučno i kreativno, ići kako bi se izgradili plodni i iskreni odnosi i kako bi se zajamčilo sadašnjim i budućim naraštajima vremena sloge i duhovnog i građanskog napretka, zaključio je Papa.* / *Križ života* /

Kardinal Puljić nezadovoljan položajem Hrvata u Sarajevu

Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine Haris Silajdžić primio je 28. kolovoza vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića s kojim je razgovarao o položaju Hrvata u Sarajevu i Bosni i Hercegovini kao i o predstojećim ustavnim promjenama.

Kardinal Puljić je iskazao svoje nezadovoljstvo položajem Hrvata u Sarajevu, pogotovo zbog činjenice da se njihov broj konstantno smanjuje od kraja rata pa do danas. On je

iznio i probleme s kojima se susreće Katolička crkva kad je u pitanju dobivanje dozvole za izgradnju crkve na Grbavici i Doma za smještaj starih i bolesnih svećenika u Starom gradu. Također je bilo riječi o važnosti ustavnih promjena koje predstoje u Bosni i Hercegovini i koje bi trebale, složili su se, rezultirati boljim ustavnim rješenjima za dobrobit svih građana, priopćeno je iz ureda predsjedavajućeg Predsjedništva BiH. / *Križ života* /

Papa primio Ingrid Betancourt

Papa Benedikt XVI. primio je 1. rujna u Castel Gandolfu političarku Ingrid Betancourt, koja je nakon šest godina zatočeništva u kolumbijskoj prašumi oslobođena početkom srpnja.

Susret u papinskom ljetnikovcu trajao je dvadesetak minuta, a na audijenciji nisu bili nazočni novinari već tek nekoliko fotografa. Ingrid Betancourt, s kojom su bili njezina majka, sestra i djeca, Papi je govorila o svojim duhovnim iskustvima u zatočeništvu kolumbijskih gerilaca (FARC). U nedjelju 31. kolovoza kolumbijska političarka posjetila je sjedište ekumenske zajednice Sv. Egidija u Trasteveru i sudjelovala na bogoslužju, moleći osobito za taoce koji su još uvijek u rukama gerile. Također je najavila da će sudjelovati na međunarodnom mirovnom susretu koji zajednica Sv. Egidija u studenome priređuje na Cipru.

Podsjetimo, Ingrid Betancourt preselila se s dvoje djece 1990. godine u Bogotu, gdje se ističe u borbi protiv korupcije i trgovanja drogom, a 1998. osniva stranku "Oxigeno Verde" i postaje zastupnica. U tijeku predsjedničke kandidature 2002. oteli su je gerilci koje je željela susresti. Nakon susreta s Papom, Ingrid je za Radio Vatikan istaknula sljedeće: *Ako nemaš vjere, nemaš nade niti snage.* Rekla je kako je bila nestrpljiva zagrliti Papu i reći mu koliko joj je značilo to što je u vrijeme njezinog uzništva govorio o zatočenicima u Kolumbiji i što je tada spomenuo njezino ime. *Čula sam njegov glas u trenutku ogromne osamljenosti i potištenosti, a spoznaja da on zna za mene razbudila je u meni osjećaj da sam ljudsko biće.* / *KTA* /

Otvorena prva katolička osnovna škola u Hrvatskoj

Prva katolička osnovna škola u Hrvatskoj započela je s radom 1. rujna u Šibeniku. Riječ je o odgojno obrazovnoj instituciji koju je osnovala Šibenika biskupija, smještenoj u prostorima bivše

vojarnje Knezova Bribirskih. Školu je blagoslovio šibenski biskup Ante Ivas.

Katolička škola u Šibeniku s radom je započela s tri razreda. Dva prva po petnaest učenika i jedan drugi sa sedam učenika, kazala je ravnateljica škole s. Mandica Starčević. Istaknula je kako škola u potpunosti zadovoljava Hrvatski nacionalni obrazovni standard.

Zaposlene su učiteljice s radnim iskustvom, ali su i dovoljno mlade da bi se mogle prilagoditi timskom radu i suvremenim obrazovnim standardima. *U školi imamo i cjelodnevni boravak tako da će djeca sve svoje školske obveze izvršavati za vrijeme boravka u školi, a slobodno vrijeme će koristiti za brojne aktivnosti,* kazala je Stračević.

Katolička osnovna škola je besplatna, a kako je u sustavu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta plaće djelatnika bit će iz državnog proračuna. *Ovo je povijesni događaj za Domovinu, grad Šibenik, a na poseban način ovo je povijesni događaj za Crkvu u hrvatskom narodu,* rekao je šibenski biskup Ante Ivas, istaknuvši veliku potporu svih hrvatskih biskupa koji zdušno podržavaju projekt katoličke osnovne škole u Šibeniku. */IKA, Križ života/*

Kršćanstvo nije neka "nova filozofija" već osobni susret s Kristom

Na općoj audijenciji u srijedu 3. rujna, koja je u Vatikanu okupila oko deset tisuća vjernika, papa Benedikt XVI. nastavio je katehezu o sv. Pavlu.

Papa je tom prigodom istaknuo kako kršćanstvo nije neka nova filozofija ili neka nova moralna teorija. *Mi bivamo kršćani jedino ako susretnemo Krista,* upozorio je Benedikt XVI. *Nama se sigurno Krist ne ukazuje istom jačinom kao i Pavlu, ali u životu Crkve možemo se dotći Kristova srca,* pojasnio je Papa i dodao kako obraćenje ne dolazi iznutra, već izvana. *Obraćanje je, prema riječima pape Ratzingera, stvarna obnova. Jedino se u tom osobnom odnosu s Kristom i samo u susretu s uskrslim Kristom može postati kršćaninom. Tako nam se otvara cijela*

Kristova mudrost i sve bogatstvo istine. Hodočasnike i posjetitelje Rima Papa je pozvao da slijede stope Apostola naroda, čitaju njegova pisma i razmišljaju o njegovim porukama. /IKA/

Kardinal Martino najvio novi dokument Svete Stolice

Predsjednik Papinskoga vijeća Pravda i mir kardinal Renato Raffaele Martino najvio je novi dokument Svete Stolice koji će se baviti siromaštvom u eri globalizacije.

Predstavljajući Kompendij socijalno-ga nauka Crkve na sveafričkoj konferenciji u najvećem tanzanijskom gradu Dares-Salaamu, kardinal je istaknuo kako je siromaštvo danas dramatični svjetski socijalni problem, s kojim se najžurnije treba suočiti, dodavši da je čin neophodne ljubavi izgradnja društva u kojem bližnji neće živjeti u bijedi, posebice danas kad bijeda pogađa i cijele narode.

Cilj dokumenta je pokazati evanđeoski pristup u borbi protiv siromaštva, istaknuti čija je na nacionalnoj i međunarodnoj razini odgovornost za borbu protiv siromaštva, potaknuti Crkvu na veću pozornost i svijest o problemima siromaštva i siromašnih u svijetu, ne zaboravljajući kako današnje krajnje siromaštvo ima lice žena i djece, naročito u Africi, rekao je kardinal Martino. */IKA/*

Novi generalni tajnik COMECE-a

Poljski svećenik prof. dr. Piotr Mazurkiewicz novi je generalni tajnik Vijeća biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE), priopćilo je tajništvo toga Vijeća.

On je izabran, uz odobrenje Svete Stolice, na trogodišnji mandat a službu će preuzeti 1. listopada. Dr. Mazurkiewicz će u službi naslijediti mons. Noela Treanora koji je imenovan biskupom Downa i Connora u Sjevernoj Irskoj. Dr. Piotr Mazurkiewicz je svećenik Varšavske nadbiskupije. Rođen je 1960., a za svećenika je zaređen 1988. godine. Profesor je političkih znanosti na Sveučilištu kardinala Stefana Wyszyńskog u Varšavi i voditelj Instituta za politologiju, te suradnik različitih znanstvenih ustanova u Poljskoj. Stručnjak je za europska pitanja, političku filozofiju, katolički socijalni nauk i političku i socijalnu etiku, te višegodišnji savjetnik za europska pitanja poljskih biskupa i suradnik COMECE-a. */IKA/*

Rokovnik za vjeroučitelje

U nakladi Glasa koncila objavljen je Vjeroučiteljski rokovnik za 2008. i 2009. godinu, koji je u znaku proslave velikoga Jubileja sv. Pavla. U uvodnim napomenama rokovnika donose se pregledne tablice za raspored sati i popis učenika, među korisnim informacijama su i adresar katehetskih ureda i državnih institucija mjerodavnih za školstvo; godišnji, mjesečni i tjedni planer te imenik i adresar, a objavljen je i novi katolički imendanski kalendar za 2008. i 2009. godinu. Spiralno uvezan i praktičan rokovnik za vjeroučitelje također sadrži korisne informacije i napomene: za svaki tjedan, na zasebnoj stranici, temeljne informacije o nastavnoj godini, blagdanima i svetkovinama, naznake nedjeljnih svetopisamskih čitanja i prostor za vlastite bilješke i napomene. Uz početak svakoga novog radnog tjedna vjeroučiteljima su pak darovane poticajne misli istaknutih kršćanskih teologa i popularnih duhovnih pisaca. Više o ovom na: <http://knjizara.glas-koncila.hr/ika-gk/kj/>

Natječaj za Don Bosco fest 2009. godine

Povjerenstvo za pastoral mladih i zvanja Hrvatske salezijanske provincije raspisalo je natječaj za Međunarodni festival duhovne glazbe Don Bosco fest 2009. Festival će se održati u subotu 24. siječnja 2009. u 20 sati u zagrebačkoj crkvi Marije Pomoćnice na Knežiji.

Natječaj je otvoren do 15. studenoga 2008. godine. Prijavi treba priložiti tekst pjesme uz snimku (ne studijsku) vokala i pratnje jednog ili više instrumenata. Prestigle pjesme preslušat će i procijeniti festivalska komisija, a rezultati će biti objavljeni najkasnije do 25. studenog 2008. godine.

Zainteresirani više informacija o Festivalu te o prijavama mogu doznati kod Povjerenstva za pastoral mladih i zvanja, Omiška 8, 10000 Zagreb te u uredu Povjerenstva za pastoral mladih i zvanja, na telefon 01/36-88-110; mobitel 098/92-08-517 ili na e-mail adresu: pejo.orkic@gmail.hr. */Križ života/*

16. rujna

Sveta Eufemija

(* oko 289. + 16. rujna 304.)

- Rođena u bogatoj obitelji ● stekla dobar kršćanski odgoj ● djevojka izuzetne ljepote i dobrote ●
- prikazuju je kao studenticu ● nije htjela žrtvovati gradskom idolu ● zatvorena s 49 kršćana ●
- mučena na kotaču ● bačena u amfiteatar pred zvijeri ● zvijeri su je usmrtili, tijelo joj ostalo cijelo ●
- grob joj bio u Kacedonu, u Carigradu, a ostao u Rovinju. ●

Život i mučeništvo

Sveta Eufemija se rodila se u gradu Kalcedonu blizu Carigrada u uglednoj patricijskoj obitelji. Grčko ime grada je Kalkedon, dok mu je na zapadu ime Kalcedon. (Turci taj grad zovu Kadiköy). Eufemija je od mladosti odgojena kao kršćanka. Resile su je mnoge vrline, te se isticala kreposnim životom. Osim toga, bila je obdarena izuzetnom ljepotom. Vjerojatno je imala mogućnosti za školovanje, budući da je odrasla u imućnoj građanskoj obitelji. Zato je ponekad prikazuju odjevenu u plašt karakterističan za studentsku mladež njezinog doba. Za vladanja cara Dioklecijana, koji je na čelu Rimskoga carstva stajao od 284. do 305. godine, bijesnio je progon kršćana. U to je vrijeme Eufemija bila optužena zato što je odbila prinijeti žrtvu gradskom idolu. Bila je zatvorena zajedno s četrdeset i devet drugih kršćana. Bila je okrutno mučena. Najveće je patnje doživjela kad su je mučili na kotaču. Ni najokrutnije muke je nisu mogle odvratiti od vjernosti Kristu. Eufemija je ostala odlučna, te ni poslije okrutnog mučenja nije htjela žrtvovati poganskom božanstvu. Zato je bačena Pred divlje zvijeri u amfiteatar. I tamo se dogodilo čudo. Lavovi su je doduše usmrtili, ali joj je tijelo, na zaprepaštenje pogana u gledalištu, ostalo cijelo. Imala je samo petnaest godina kada je 16. rujna 304. godine podnijela mučeništvo za vjeru.

U životu mlade djevojke se tako ispunila Isusova riječ: "U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet". (Iv 16,33).

Mučenici su veliki ljudi

Nobelovac Ivo Andrić je zapisao: "Svi koji umiru i stradaju za svoje istine jedno su s Bogom i čovječanstvom, i baštini su vječnosti koja postoji samo za one koji vjeruju i pate, ugaoni su kamen u budućoj zgradi novog čovječanstva, koja će se, nakon svih muka i zabluda, ipak ostvariti kao misao Božja na zemlji. Što će nam ovaj život od pedeset godina (a jedna teža od druge) ako mu jedna sveta istina ne

dade snagu i ljepotu i ne produžuje ga u jednu sjajnu vječnost." (*Ex ponto*, Sabrana djela, Knjiga XI, Sarajevo, 1976., str. 64.). Eufemija nije doživjela ni dvadeset godina, a postigla je baštinu vječnosti i postala je jedno s Bogom i čovječanstvom, a njenih petnaest godina traju i danas u sjajnoj vječnosti.

Slavan grob

Pobožni Kalcedonci, njezini sugrađani su brižno čuvali tijelo mlade mučenice. Bila je sahranjena u Kalcedonu sve dok kršćani nisu dobili slobodu vjere. A poslije Milanskog edikta 313. godine, vjernici u Kalcedonu su na njezinom grobu podigli veliku crkvu. I upravo ta je crkva bila svjedokom Kalcedonskog sabora 451. godine, koji je sazvao car Marcijan. Pod svodovima te crkve se okupilo 350 biskupa iz čitavog svijeta, a saboru su predsjedali izaslanici pape Lava Velikog. Tada su biskupi zajednički ispovjedili vjeru Crkve da je Isus pravi Bog i pravi čovjek. To je bila dogma o dvije Isusove naravi koje su nepomiješane i neodjeljive u jednoj osobi.

Zaštinica Rovinja

Građani ubavoga istarskog grada Rovinja su 13. srpnja 800. godine u blizini svoje obale ugledali mramorni sarkofag. U sarkofagu je bilo tijelo svete Eufemije. Rovinjani su dragocjeni sarkofag doveli u svoj grad, da bi nad njim podigli prelijepu crkvu. Zvonik crkve svete Eufemije i danas mami svojom ljupkošću i vitkošću. Na vrhu zvonika je kip svete Eufemije. Od 800. godine povijest grada Rovinja je nezamisliva bez svete Eufemije. Za njezin blagdan (16. rujna) veliko mnoštvo hodočasnika iz cijele Istre dolazi u Rovinj, privučeni

zagovorom mlade djevojke Eufemije. Rijeke hodočasnika se ne smanjuju kroz duga i duga stoljeća.

Drago ime

Koliko je štovanje svete Eufemije drago istarskome puku, kako hrvatskom tako i talijanskom, vidi se i po učestalosti imena. Istranke i danas nose ime Eufemija, Fumija, Fuma i Fumica. Nije sveta Eufemija samo zaštinica Rovinja, već i mnogih Istranaka, kako pučanki, tako i u staro vrijeme patricijskih djevojkica.

Čudesni putovi Eufemijina tijela

Kad su 620. godine Kalcedon osvojili Perzijanci, kršćani su se bojali da će zavojevači obeščastiti moći svete djevice, pa su sarkofag s njezinim tijelom prevezli u Carigrad u jednu velebnu crkvu. Tamo je sveto tijelo mlade mučenice ostalo do 800. godine. Prastara predaja kaže da je jedne olujne noći mramorni sarkofag s tijelom mučenice nestao iz Carigrada, kad se čudom obreo pod istarskim Rovinjom, gdje se uz veliko štovanje čuva do današnjega dana. Dječaku koji je na čudesan način izvukao njezin sarkofag, predstavila se riječima: "Ja sam Eufemija Kalcedonska – koja krvlju svojom zaručih Isukrsta."

Prema prospektu rovinskog župnika Milana Zgrablića "Sveta Eufemija u Rovinju"

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OGD

Naš kandidat za sveca / Poetski kutak

GOVORI UAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Neumorni proučavatelj moralnog bogoslovlja

U Somboru i u okolnim selima, u Gerardovo doba, živio je znatan, brojani vjernički puk koji je pripadao hrvatskoj, mađarskoj i njemačkoj narodnosti. Jednako tako u Somboru i u okolici živjeli su Srbi, pravoslavne vjeroispovijesti i nešto protestanata. Gerard je poznavao sva tri jezika kojima su vjernici govorili. U svojoj nastupnoj propovijedi u Somboru u kolovozu 1904. izjavio je da je poslan svima, osobito onima "koji su teške rane zadobili", a isto tako da je spreman primiti i saslušati svakoga, ne samo katolika, u bilo koje doba dana i noći.

Činjenice potvrđuju da su stanovnici Sombora i okolice masovno dolazili na sv. ispovijed. Ljetopis somborskoga samostana bilježi da je napose nedjeljama i blagdanima bilo toliko pokornika da su znali ispovijedati cijelo prijepodne s početkom već u 5 sati jutro. Vremenom su vjernici otkrili da se sluga Božji redovito nalazi u crkvi ili je provjeravao nema li koga za ispovijed. Poticao je na ispovijed kada je netko preko dana dolazio u crkvu, stoga su vjernici znali da je lako dostupan.

Poslije dolaska u Sombor naš se sluga Božji jedno vrijeme osjetio nesposobnim, nezalicom, za službu ispovjednika. Mislio je da se zbog toga treba odreći službe ispovjedanja. Međutim, učinci njegove službe djelitelja Božjega milosrđa po sakramentu pomirenja ohrabruju ga da nastavi biti posrednik Božjega milosrđa u tom sakramentu.

Vlastoručnim zapisom ističe da ga "Isus sramoti", jer je ispovijedanjem uspio obratiti dvojicu prilježnika. "Došao je ateist" da bi diskutirao ali se brzo pretvorio u pokornika. Drugi put mu se pak potužio otac kako mu je sin umro u Skoplju bez sakramenata jer nije bilo svećenika da ga pohodi.

Spomenuti učinci i dolazak vjernika na sv. ispovijed ohrabрили su slugu Božjega da nastavi biti na raspolaganju dušama u sakramentu pomirenja, i jednako tako ga potaknuli da se neprestanim proučavanjem moralnog bogoslovlja za tu službu što bolje osposobi.

Brojne rukopisne stranice, vlastoručno zapisane na latinskom jeziku, svjedoče o njegovom marljivom proučavanju moralnog bogoslovlja u kojima citira autore, priručnike poznatih moralista njegova vremena kao što je Prümer, Noldin, Bucceroni, Vermeersch, Lehmkuhl, Müller, zatim časopis *Quartalschrift*, koji još uvijek izlazi u Linzu (Austrija), čiji se brojevi nalaze u karmelskoj knjižnici u Somboru od prvog broja pa sve do 1941. godine. Mišljenja raznih autora moralista, koji pišu u

tome časopisu, sluga Božji također navodi, usvaja ih u svojim rukopisima. Na temelju saznanja koja crpi iz tih izvora rješava konkretne slučajeve koji mu se događaju u praksi ispovjednika.

U pismohrani Subotičke biskupije nalaze se originalni dopisi sluga Božjega u kojima traži ovlaštenje od biskupa da "in foro interno" riješi neke slučajeve. Držim da ima u sadržajima Gerardovih rukopisa, u odnosu na moralno bogoslovlje, na pastoral prilično materijala barem za jedan lijepi i sadržajni diplomski rad!

Gerardovo marljivo proučavanje moralnog bogoslovlja nije ostajalo na teoretskoj razini već ga je, zajedno s njegovim dubokom duhovnim životom, osposobilo i ohrabrilo da se posveti djelatnosti djelitelja Božjeg milosrđa. Jednako tako da u njemu vjernici otkriju sigurnoga i iskusnoga duhovnoga vođu, da on postane vrlo traženi ispovjednik i voditelj duša. Tu činjenicu potvrđuje i Gerardov nasljednik na poglavarstvu službi u somborskom samostanu koji će obavijestiti vrhovnog poglavara u Rimu, pod čijom je neposrednom upravom somborski samostan od 1924., da će vrlo svečano proslaviti srebrni jubilej svećeništva oca Gerarda 1927. godine jer je "poznat u cijelom bačkom kraju po svojoj revnosti". Subotički franjevački gvardijan također ističe da je Gerard bio vrlo traženi ispovjednik dok je kod franjevac boravio od 1945. do 1948. godine.

Jamačno, vjernici su intuitivno u susretu s njime otkrili u njemu ne samo Božjeg čovjeka nego i učenog ispovjednika, na kojeg su se mogli osloniti u vlastitim duhovnim potrebama. Nama je istom sada moguće dočarati ne samo Gerarda kao duhovnog čovjeka nego i kao iskusnog ispovjednika. Nastojao je povezati u vlastitom životu svetost s učenošću ispovjednika. U njemu otkrivamo tijesnu povezanost između duhovnog života i osposobljenosti u vođenju duša. Na takvu osposobljenost sigurno ga je poticala njegova ljubav prema Bogu i bližnjemu. Nalazim potvrdu ovoj tvrdnji među mnogim njegovim zapisima: "Duše su skupe kao Isusov život"¹. "Zaboraviti sebe samo da liječim Isuse Tvoje rane... Želim što želite: izbrisati grijeha i kazne... spasiti sve duše"². On želi ne samo davati odrješenje od grijeha nego i "liječiti duše": "Duhovni život kršćanina: liječenje tijela i duše... (a to je isto što i)... živjeti po vjeri, ufanju i ljubavi... jer po njima raste krotkost, pravda, mudrost, molitva, srčanost"³.

1. Duhovne vježbe, 23.
2. Razgovor s Isusom, 003909.
3. Bilješke hrvatski, 006630.

TONKA ŠIMIĆ

Rođena je 1983. godine u Plavni gdje završava osnovnu školu a gdje i sada živi. Gimnaziju je pohađala u Bačkoj Palanci. Za svoje pjesme dobivala je pohvale i nagrade u okviru škole i na razini općine. Pjesme su joj objavljene u zbirkama *Lira naiva 2006., 2007. i 2008.* sa istoimenog susreta. Osim poezijom bavi se glazbom i aktivna je u udruzi žena Plavne.

JUTRO NA SELU

Noć još nije
plašt svoj podigla,
ni zoru probudila,
a moja mati već se digla.

U peć kaljevu vatru je potpalila,
stoku naranila,
kokoši pustila,
jaja pokupila...

Miris kruha
u sobu nam stiže,
iz kreveta nas podiže,
oblačimo naša ruha.

Za astal sidamo
i k'o da ruku nemamo,
pa nas mati služi
kruh, jaja, sir – sve nam ona pruži.

Prije nego fruštukamo,
mi se Bogu pomolimo:
"Blagoslovi naše jilo,
uvik HVALA za sve Ti bilo!"

Tonka Šimić

Piše: mr. Andrija Anišić

Zašto se ljudi ubijaju?!

Činjenica postojanja *Svjetskog dana prevencije samoubojstva*, koji se slavi 10.

rujna, sama po sebi govori da se radi o problemu širokih razmjera. Stoga ćemo i u ovoj rubrici posvetiti prostor toj problematici. Evo nekoliko podataka koje smo ovih dana mogli čuti u medijima. Najprije mi je pozornost privukao naslov u "Blicu" od 11. rujna na 17 stranici: "Godišnje se ubije više od 1.300 ljudi". Podatak se odnosi na R. Srbiju. Subotička YUECO RTV također navodi taj podatak i podsjeća da je Subotica po broju samoubojstava dugogodišnji rekorder u Europi. Ove godine, prema istom izvoru, u subotičkoj općini 39 osoba je sebi oduzelo život. Osim toga, do kolovoza su u Subotici 123 osobe pokušale sebi oduzeti život. Također navode da se najviše samoubojstava dogodi u jesen, uglavnom vikendom, blagdanima i ponedjeljkom. U posljednjih 45 godina broj samoubojstava u svijetu je uvećan za 60 posto a najčešći pokušaji samoubojstva su trovanje lijekovima ili pesticidima, zatim presijecanjem žila ili vješanjem. A po izvavi psihijatra Vojislava Čurčića, na samoubojstvo se odlučuje sve više mladih ljudi u dobi od 15. do 24. godine.

Spomenuti članak u "Blicu" izvješćuje o zanimljivoj akciji koju su ostvarili volonteri Centra "Srce" u suradnji sa Zavodom za izgradnju grada Novog Sada (Centar "Srce" zaprimi oko 1200 poziva godišnje onih koji žele izvršiti samoubojstvo). Oni su, naime, postavili "info-ploče" na pet mjesta u gradu, gdje se događalo najviše samoubojstava. Na pločama stoji tekst: „Pre nego što pređeš ogradu, pokušaj s nekim da razgovaraš“.

Na internet-portalu: plivazdravlje.hr u povodu Svjetskog dana prevencije samoubojstva stavljena su sljedeća dobra upozorenja, koja mogu biti od pomoći svima koji razmišljaju o samoubojstvu ili žele pomoći onima koji o tomu razmišljaju. Prenosim ih u cijelosti.

Koji su znakovi upozorenja da će osoba napraviti samoubojstvo?

1. česti razgovori o samoubojstvu (Krivo je mišljenje da oni koji govore o samoubojstvu zapravo isto ne žele počinuti. Ako osoba često govori, treba ju pažljivo slušati i pitati zašto o tomu razmišlja i kako se osjeća.)

2. preokupiranost smrću i umiranjem (npr. osoba otvoreno govori o želji za samoubojstvom, izražava "pozitivne" osjećaje i misli o tome ili pokušava potaknuti druge da misle kako je to ispravno učiniti.)

3. znakovi depresije (To je mentalno stanje karakterizirano tužnim i negativnim mislima, tipično je po bolesnim mislima krivnje i samooptuživanja. Kod mlade osobe ponekad može biti prekriveno hiperaktivnošću, a među starijima je povezano s uobičajenim procesom starenja.)

4. promjene ponašanja (npr. sklonost samo-ozljeđivanju kao rezanje, paljenje i sl.)

5. poklanjanje dragih stvari (Razvijanje strategije i plana samoubojstva, poručuje da osoba planira to i učiniti. Ako osoba odluči pokloniti stvari koje veoma voli, pozdravlja se na neobičajan način ili pokušava dobiti informacije o eutanaziji?)

6. dogovaranje nedovršenih poslova

7. poteškoće sa snom i spavanjem

8. poduzimanje pretjeranih rizika (npr. izbor ekstremnih sportova, ili ponašanje koje ne mari za zdravlje: ozljeđe, predoziranja, promiskuitet koji širi seksualno prenosive bolesti itd.)

9. povećana uporaba droga

10. gubitak zanimanja za uobičajene aktivnosti

Kako povećati motivaciju za život?

* Treba aktivno slušati. Naučiti se vještinama rješavanja problema.

* Ohrabrivati pozitivno razmišljanje.

Umjesto reći kako se nešto ne može napraviti, treba reći "pokušat ćemo":

1. Pomoći napisati popis dobrih kvaliteta

2. Dati priliku za uspjeh. Pohvaliti kad god je moguće

3. Pomoći napisati korak-po-korak plan za postizanje ciljeva

4. Razgovarati s obitelji kako bi oni bolje razumjeli kako se bolesnik osjeća

5. Treba vježbati upornost i povjerljivost

6. Pomaganje drugima pomaže podizanju samopoštovanja

7. Uključiti bolesnika u pozitivne aktivnosti u zajednici

8. Ukoliko je prikladno, uključiti ga u vjerske aktivnosti

9. Može se s bolesnikom napraviti ugovor prema kojem se nagrađuju pozitivna ponašanja i nova znanja

Problematika samoubojstva je vrlo široka, zato ću joj posvetiti prostor i u sljedećem broju *Zvonika*, u kojem ću se osvrnuti na moralnu problematiku samoubojstva i iznijeti stav Katoličke crkve o samoubojstvu.

Hrvatske katoličke internetske stranice (77.)

Sveta zemlja

U kršćanskoj predaji, Sveta zemlja je ime za Palestinu (Kanaan, Izrael), u kojoj se događala Božja objava. Na ovo relativno maleno područje (oko 22.500 m²) na istoku Mediterana, koje danas omeđuju na sjeveru Libanon, na istoku Sirija i Jordan, a na jugu Sinajska pustinja, svakodnevno hodočaste na tisuće kršćana iz cijeloga svijeta. Kako posjet Svetoj zemlji rijetko koga može ostaviti ravnodušnim, što osobito važi za kršćane, nastala je internetska stranica, koju vodi Udruga Sveta zemlja iz Čitluka, BiH, na adresi:

www.svetazemlja.com

Pored naslovnice, na kojoj se mogu pročitati najnovije vijesti iz Crkve u Svetoj zemlji i cijelom svijetu, pod ostalim glavnim izbornicima su: O Svetoj zemlji (u okviru kojega je veoma interesantno razmišljanje don Ilaria Antoniazia iz Rameha kraj Betlehema, o životu kršćana u Svetoj zemlji), Povjerenici Svete zemlje (Katolička crkva je franjevcima povjerila skrb o svetim mjestima u Isusovoj domovini), Upoznajmo Bibliju, informacije o agencijama i terminima hodočašća u Svetu zemlju, o Udruzi Sveta zemlja (osim podataka o samoj Udruzi, zanimljiva su i svjedočenja s hodočašća), postoji mogućnost pretrage stranice preko tražilice, te mogućnost kontakta.

Iako se aktivnost Udruge Sveta zemlja poglavito odnosi na područje Bosne i Hercegovine, na ovoj internetskoj stranici često se spominje ime nama dobro poznatoga fra Tadeja Vojnovića iz Novoga Sada, a zanimljivo je da se među svjedočenjima o posjetu Svetoj zemlji, na stranici mogu pronaći i riječi s. Silvane Milan o posjetu Svetoj zemlji, koje su prenijete iz *Zvonika*.

s.b.

"Obucite se u Krista"

Simbol liturgijske odjeće

Nastavljamo tekst iz prošloga broja. Istina, ovaj dio nas ne obogaćuje toliko da bismo duhovno sudjelovali više i bolje u liturgiji, ali su to zanimljivosti koje je korisno barem jednom u životu čuti. Nastavljamo, dakle, o liturgijskom odijelu, ali ovaj puta i o liturgijskim bojama. Njihovo značenje ima svoju zanimljivu povijest. Koristeći poznatu literaturu o tom pitanju, pokušao sam za vas prepričati najzanimljivije detalje.

Kanon boja

S liturgijskom se odjećom u tijeku povijesnog razvoja povezo i stanoviti kanon boja. Za prosuđivanje simbolike boja kod ranije liturgijske odjeće ključ je u *antiknoj tehnici boja*. Kao posebno dragocjena tvar za boju slovio je sekret purpurnog puža koji se dobivao kap po kap, da bi se u razblaženom stanju kuhao zajedno s tkaninama. Već prema količini izlučevine i trajanju procesa kuhanja i zatim osvjetljavanja, mogli su se dobiti različiti preljevi boje. Najskuplja, i zato najotmjerenija, bila je tamnocrvena. *Plinije* govori i o crnkastom grimizu. Na ljestvici vrijednosti slijedio je "carski grimiz". Što je odijelo bilo tamnije, to je bilo skupocjenije i svečanije. Tako stara prikazivanja pokazuju pape i biskupe većinom u tamnoj kazuli, dok je đakonu odjeća svijetlo obojena. U 9./10. stoljeću prestala je ta tehnika bojenja, a na njeno je mjesto stupila jeftinija s pomoću biljnih sokova.

Pravi se kanon boja za liturgijsku odjeću razvija istom oko godine 1200. Karolinško je vrijeme prvih početaka. Papa Inocent IV. donosi, kao prvi, točan opis u njegovu vrijeme važećih običaja. Taj kanon boja, koji preuzima i preporučuje krajem 13. stoljeća također Durandus iz Mendea, postat će obvezan tek s tridentskim misalom (1570.). S neznatnim je izmjenama preuzet također u misal II. vatikanskog sabora. U općoj uredbi Rimskog Misala se izlaže: "Raznobojnost bogoslužnog ruha ide za tim da tokom liturgijske godine snažnije dođe do izražaja s jedne strane vlastitost otajstava vjere koja se slave, a s druge strane smisao za rast u kršćanskom životu". Najvažnije odredbe predviđaju: *bijelu* za vazmeno i božićno vrijeme, za blagdane i spomendane Gospodnje i njegove Majke, anđela i svetaca koji nisu bili mučenici; *crvenu* za Nedjelju muke, Veliki petak i

slavlja Muke Gospodnje, Duhova, apostola i mučenika; *zelenu* općenito za vrijeme "kroz godinu"; *ljubičastu* za vrijeme došašća i korizme, a dopušta se također u liturgiji za pokojne; *crnu* u liturgiji za pokojne (po volji); *rnžičastu* za 3. nedjelju došašća i 4. nedjelju korizme. Biskupske konferencije mogu, slično kao kod liturgijskog ruha, te odredbe prikladno prilagoditi. Posebno vrijedni paramenti (npr. zlatni brokat) mogu se upotrebljavati u svim svečanim prilikama, neovisno od boje dana.

Istočnim obredima nepoznat je pravi kanon boja, ako se izuzmu neki običaji bizantskog obreda i osobito grčke Crkve.

Stav i praksa *protestantizma* ovisi o krajevima i prema vjeroispovijesti je vrlo različita. "Kasna srednjovjekovna tradicija liturgijskih boja očito je bila najjače nastavljena, odnosno primljena u luteranstvu. Reformatorstvo je, već zbog uklanjanja oltara i kulturnoga ruha, zanemarilo to pitanje skoro potpuno u 16. stoljeću i primilo ga prigodice ponovno tek u najnovije vrijeme s pokretom liturgijske obnove. Anglikanizam je stupao svojim vlastitim putem u svome načinu vezanom uz tradiciju a onda se u anglokatolicizmu ponovno vrlo snažno oslanjao na srednjovjekovne, odnosno rimske običaje. Reformacija u skandinavskim zemljama "očuvala je ceremonijalne elemente još konzervativnije nego luteranska Njemačka. Tome pripadaju misno ruho i u osnovi također postojeći kanon liturgijskih boja." Želja za većom svečanošću i radošću boja u protestantskom bogoslužju se neprestano osjeća. "Priručnik za evangeličko-luteranske crkve i zajednice" navodi za pojedine blagdane i vremena crkvene godine kanon boja za oblaganje oltara i propovjedaonice, koji je vrlo sličan tradicionalnom rimskom kanonu.

U ovom dijelu smo, dakle, progovorili o liturgijskim bojama kao malu poruku da i to razumijemo. Još kao dijete sjećam se da su se i žene našega kraja za najveće blagdane oblačile "liturgijski". Tako se za Duhove nosila boja slična crvenoj, u najsvječanijim danima crna, u najradosnijim danima siva itd. Do danas je ostalo da tko se oblači u nošnjju, na Tijelovo na primjer, pokriva glavu bijelom svilenom maromom. Ovo poglavlje nije za zanemariti, baš radi toga što se danas sve relativizira, a onda polako i gubi svoju simboliku pa i poruku.

21. 09. 2008.
25. nedjelja kroz godinu

Iz 55,6-9; Ps 145,2-3. 8-9. 17-18
Fil 1,20c-24. 27a
Mt 20,1-16a

Domaćin reče jednom od najamnika: "Priatelju, ne činim ti krivo. Nisi li se pogodio sa mnom po denar? Uzmi svoje pa idi. A ja hoću i ovomu posljednjemu dati kao i tebi."

28. 09. 2008.
26. nedjelja kroz godinu

Ez 18,25-28; Ps 25,4-5. 6-7. 8-9
Fil 2,1-11
Mt 21,28-32

"A što vam se čini? Čovjek neki imao dva sina. Priđe prvomu i reče: 'Sinko, hajde danas na posao u vinograd!' On odgovori: 'Neću!' No poslije se predomisli i ode. Priđe i drugomu pa mu reče isto tako. A on odgovori: 'Evo me, gospodar!' i ne ode. Koji od te dvojice izvrši volju očevu?"

5. 10. 2008.
27. nedjelja kroz godinu

Iz 5,1-7;
Ps 80,9.12. 13-14. 15-16. 19-20
Fil 4,6-9
Mt 21,33-43

"Kada dakle dođe gospodar vinograda, što će učiniti s vinogradarima ubojicama?" Kažu mu: "Opake će nemilo pogubiti, a vinograd iznajmiti drugim vinogradarima što će mu davati urod u svoje vrijeme."

12. 10. 2008.
28. nedjelja kroz godinu

Iz 25,6-10a; Ps 23,1-3a. 3b-4. 5.6
Fil 4,12-14. 19-20
Mt 22,1-14

Kaže kralj slugama: "Svadbena je, evo, pripravljena ali uzvanici ne bijahu dostojni. Pođite stoga na raskršća i koga god nađete, pozovite na svadbu!" Sluge iziđoše na putove i sabraše sve koje nađoše - i zle i dobre. I svadbena se dvorana napuni gostiju.

Župa Sv. Križa u Somboru

Sv. Križ – uzor u prošlosti i smjerokaz budućnosti župne zajednice

Blagdan Uzvišenja sv. Križa bio je samo jedan od povoda da u nedjelju 14. rujna posjetimo župu Sv. Križa u Somboru, koja je uz župu Presvetoga Trojstva, karmelićansku crkvu Sv. Stjepana Kralja te kapelicu Sv. Nikole Tavelića na Bezdanskoj cesti, duhovna oaza i zasigurno najčešće mjesto susretanja vjernika katolika s područja Sombora i njegove okolice. Crkva Sv. Križa izgrađena je 1924. godine, a istoimena župa osnovana je 1960. godine od teritorija župe Presvetoga Trojstva i pripada Podunavskom arhiepiskopatu i Somborskom dekanatu. Njen sadašnji župnik vlč. dr. Marinko Stantić od svojega dolaska 2006. godine, na različite načine trudi obogatiti život svoje

župne zajednice, u prvom redu uvodeći nove duhovne sadržaje kako bi 3500 vjernika koji teritorijalno pripadaju ovoj župi, pokušao potaknuti na aktivnije sudjelovanje u životu župe. Ipak, prema njegovim riječima, broj onih koji redovito dolaze na svetu misu tj. "praksa" ne može se ni približno usporediti sa službenim podacima "na papiru", budući da je od toga broja aktivno tek osam do deset posto vjernika. Bez obzira na to, s vjernicima koji sudjeluju u životu župne zajednice ima dobru suradnju. *Svakoga četvrtka navečer u 20 sati imamo klanjanje pred Presvetim u kojemu molimo za duhovnu obnovu župe.*

Svakodnevno prije svete mise molimo kronicu, a svakog prvoga petka također imamo klanjanje. U župi je aktivno i Pastoralno vijeće te zajednica Neokatekumenskoga puta, ističe župnik. Unatoč tomu, ne može ne spomenuti da još uvijek ima problema s animiranjem mladih, te je po njemu u prvom redu potrebno raditi s obiteljima. Kad se u djecu usadi prava a ne samo prividna vjera, bit će vidljivi i plodovi, zaključuje župnik Marinko.

STARIJI ŽUPLJANI – POTICAJ MLADIMA: I naši sugovornici s kojima smo se susreli, oduševljeni su župnikovom inicijativom te rado dolaze na klanjanje ali i sve duge aktivnosti. Gospođe

Edita Zahorai i Marija Čapo aktivne su koliko im to njihove mogućnosti dopuštaju. Iako joj je zdravlje narušeno zbog tegoba s nogom i kostima, gospođa Edita redovito dolazi na svetu misu nedjeljom te preko tjedna, ali isto tako sudjeluje u različitim akcijama u župi. Ističe kako je s novim župnikom iznim-

no zadovoljna, a za svojih dvadeset i osam godina koliko živi u ovom kraju pamti dobro i bivše župnike: Josipa Temunovića, Josipa Pekanovića, Franju Ivankovića i Lazara Novakovića. Upravećući život župne zajednice od prije dvadesetak godina, Edita primjećuje kako danas više ljudi dolazi na svetu misu, ali ne i mladih. *Mislim da je problem što se danas rađa malo djece, pa ih je i sve manje aktivno u župnoj zajednici.* S Editinim se mišljenjem slaže i Marija Čapo čiji će vezovi na oltarnicima u svim liturgijskim bojama ostati trajni zalag ovoj župnoj zajednici, jer su svi oltarnici njenih ruku djelo. Budući da danas živi s majkom koja je nepokretna pa je i slobodnoga vremena manje, trudi se što više sudjelovati u životu župne zajednice. Ističe kako je zadovoljna kad u crkvi vidi mlade, a drago joj je da se i crkva sve više obnavlja. Žao joj je pak što su vanjski zidovi crkve oštećeni ali se nada da će u budućnosti i taj problem biti riješen. Obje sugovornice ističu kako redovito čitaju *Zvonik* i slušaju *Radio Mariju*, a rado hodočaste i u marijansko svetište "Bunarić". Koliko je župniku važna pomoć u organizaciji posla na župi, svjedoči i marljivi **Stipan Gromilović** kojemu župnik može povjeriti poslove oko skupljanja milostinje, prodaje *Zvonika* pa sve do čuvanja župnoga stana.

VJERNICI LAICI – ŽUPNIKOVA "DESNA RUKA": O duhovnim sadržajima ove župne zajednice razgovarali smo s nekoliko aktivnih vjernika laika. **Ana Skenderović** nepunih godinu dana obnaša službu akolita, i po njenim riječima bila je posebno počašćena ovom župnikovom odlukom, a sam čim služenja kod oltara odnosno pričestivanja vjernika učvrstio je još više njenu vjeru.

Župna crkva sagrađena je u čast sv. Križa sa Kalvarijom 1924. godine. Duga je 17 m, široka 17 m, lađa iznutra 6 m, a tornjevi su visoki 24 m. Ima dva zvonika. Donacijom Skupštine Općine Sombor, pred sam Božić 2006. godine, uređena je unutrašnjost ove crkve. Strop crkve je niveliran, ugrađene su nove svjetiljke, obavljani su ličilački radovi i dr. Osim toga, napravljeno je i novo ozvučenje, a u crkvi se sada nalazi i novi oltar te ambon, dok je u vrtu zalaganjem vjernika napravljena fontana. No, unatoč svemu, vanjski zidovi crkve su u velikoj mjeri oštećeni, a njihova obnova zasigurno je jedan od budućih planova ne samo župnika, a trebao bi biti i svih onih koji bi svojim materijalnim sredstvima mogli doprinijeti rješenju tog velikog problema, s obzirom na to da je riječ o velikom projektu. U sklopu župnoga stana nalazi se i mala kapelica, a župnik **Marinko Stantić** osobito je zadovoljan jer je u posljednjih godinu dana obnovljen župni ured, kapelica i dio župnoga stana, premda kako kaže „ne bi volio da materijalna obnova župe nadvisi duhovnu“. Jezik bogoslužja u župi je hrvatski i mađarski. Matice se vode od 1. listopada 1960. godine, a prema podacima za prošlu godinu, u ovoj je župi bio 15 krštenih, 53 umrlih, dok je vjenčanja bilo 3.

Župnik ove župe, vlč. dr. **Marinko Stanić**, rođen je u Tavankutu 24. travnja 1974. godine. Završio je srednju strojaršku školu, a na Teološkom fakultetu Družbe

Isusove u Zagrebu na Jordanovcu diplomirao je 1999. godine. Iste godine 12. prosinca je zaređen za svećenika. Doktorski stupanj iz područja pastoralne teologije stječe 2004. godine na Papinskom lateranskom Sveučilištu u Rimu, obranom rada na temu "Inkulturacija vjere kroz pučku pobožnost Hrvata – Bunjevaca". Za vrijeme posljednje godine studija imenovan je kapelanom u župi Isusova Uskrsnuća u Subotici. Po povratku, kapelan je u župi Presv. Trojstva u Adi, potom u župi Sv. Ivana Nepomuka u Horgošu, i opet u župi Isusova Uskrsnuća u Subotici. Od 2006. je upravitelj župe Sv. Križa u Somboru, te župe Sv. Nikole Tavelića kod Sombora. Od 2006. godine članom je Biskupijskog pastoralnog vijeća i Vijeća za mlade. Iste te godine sa skupinom mladih pokreće festival hrvatskih duhovnih pjesama "HosanaFest". U srpnju 2007. osnovao je i vodi zajednicu za pomoć ovisnicima "Hosana" u Starom Žedniku.

Odmalena je aktivna u župnoj zajednici za koju je posebno vezana, osobito kad je riječ o čitanju na svetoj misi. Članica je Pastoralnoga vijeća, a do prije dvije godine bila je voditeljica mjesečnih župnih tribina. Govoreći o značenju vjere u svojem životu, Ana ističe kako se trudi podnositi svoje križeve i napredovati u duhovnom životu. **Marica Mirkut** poznata je po svojim pjesmama s kojima se predstavila i na susretima pjesnika "Lira naiva" a koje također rado čita na različitim župnim slavljinama. Inspiraciju za svoje pjesme nalazi u vlastitoj obitelji a dosta je pjesama posveti-

la i duhovnoj tematici. Drago joj je da posljednje dvije godine od kako je u mirovini više vremena može posvetiti Crkvi ali i svojoj djeci. Na upit što vidi kao glavni razlog da se ljudi danas sve manje okreću Crkvi, Marica odgovara kako je u pitanju lijenost, a kad je riječ o nepovjerenju prema Crkvi kaže kako loša situacija u cijelom društvu nije razlog da se ne okrenemo onom duhovnom. Na ponovni upit kako podnosi svoje životne križeve, Marica odgovara u prepoznatljivom i njoj bliskom pjesničkom stilu, stihovima svoje pjesme: *Nauči me nosit križa, ko' Šimunu ljubav daj mi. Ne odbaci mene bijednog, o moj Bože, Kralju slavni.* S njenim se riječima poistovjećuje i sakristanka župe **Marija Paštrović** koja se redovito može sresti s ključevima crkve u rukama. Premda je jako teško podnijela mirovinu u koju je otišla kao bivša zdravstvena djelatnica odnosno farmaceutkinja, odonda se više angažirala u župnoj zajednici, osobito u brizi oko kićenja i svakodnevnoga pripremanja oltara za svetu misu. Ističući župnikovu želju i trud da privuče mlade u crkvu, naša sugovornica svjedoči da takav problem ima i u vlastitoj obitelji. Svoja je dva sina odgajala u duhu Katoličke crkve, ali od kako su osnovali svoje obitelji rjeđe u nju dolaze. *Naš je župnik pun novih ideja i ponekad ga uistinu treba pratiti*, svjedoči Marija, dodajući da je jako lijepo raditi s takvim čovjekom. Uspoređujući prošlost sa sadašnjosti, naznačuje kako joj se čini da se situacija promijenila na bolje, osobito na relaciji župnik – vjernik. U župi Sv. Križa djeluje i zajednica Neokatekumenskoga puta pod vodstvom župnika Marinka, a jedan od njenih članova je i **Franjo Hegediš**. Na susretima koji se održavaju dva puta tjedno, petnaestak članova ove zajednice trudi se proučavanjem Svetoga pisma produbiti svoju vjeru. *Kad pogledam unatrag i usporedim vlastiti duhovni napredak, pogotovu od kako sam u ovoj zajednici, shvatim da je ono što sam u duhovnom smislu dobio u mladosti bilo dobro ali i veoma oskudno*, zaključuje Franjo.

MLADI – BAŠTINICI PROŠLOSTI ZA BUDUĆNOST CRKVE: Ivan Šomođvarac već 12 godina vrši kantorsku službu u župi. Oženjen je suprugom **Tijanom**. Prije šest mjeseci dobili su blizance **Luku** i **Davida**. Glazba mu je glavno zanimanje, a osim sviranja u crkvi svira na više mjesta u gradu, čak i po narodžbama. Na pitanje o razlici između sviranja u crkvi ili po kafićima Ivan odgovara kako u crkvi svi slušaju i

prate glazbu, što drugdje nije slučaj. *Zato mi je puno ljepše svirati u crkvi. I pjesme su nekako prijatnije za slušanje i pjevanje, a najbolje je kad svi pjevaju*, rekao je Ivan, dodajući kako svoju ulogu doživljava vrlo prirodno i sasvim mu je normalno da na taj način pridonosi ljepšem slavljenju Gospodina u svojoj župi. **Srđan Varo** student je grafičkog dizajna u Novom Sadu. Do krizmanja je ministrirao. Kad je doma dolazi na misu u svoju župnu crkvu, a kad vikendom ostane u Novom Sadu na misu ide u tamošnju crkvu. Kaže kako se u studentskim krugovima danas gotovo i ne govori o Bogu, Crkvi, zagrobnom životu. **Denis Dujmović**, sjemeništarac je župe Sv. Križa, a ide u drugi razred u "Paulinum" u Subotici. Župnik Marinko potaknuo ga je na odlazak u sjemenište. Drago mu je da ima izvrstan odnos s njim, a i u sjemeništu mu se sviđa. **Boris**, rodnom iz Subotice, dok čeka ulazak u Zajednicu za pomoć ovisnicima "Hosana" u Starom Žedniku, nalazi se u župi Sv. Križa. Rado pomaže na župi, a u crkvi mu se sviđa način pjevanja. Svoj dar umijeća lijepoga čitanja župnoj zajednici na raspolaganje je stavila **Ivana Medved** koja redovito na kraju svete mise čita prigodne meditacije vezane uz misna čitanja ili evanđelje. *Primjećujem da je mlade danas općenito teško motivirati za angažiranje u Crkvi, možda iz razloga jer traže nešto "atraktivnije"*, ističe naša sugovornica te dodaje kako se vjernici danas premalo nalaze u drugim aktivnostima osim u molitvi. Mladima pak, po njenim riječima, nedostaje osjetiti se dijelom župne zajednice. I **Suzana Santo** aktivna je odmalena u ovoj župi za koju je vežu samo lijepe uspomene, pa se rado sjeća pjevanja u dječjem zboru. Danas, kako kaže, voli djelovati iz sjene. *Pokušavam svjedočiti drugima svojim životom ali na nenametljiv način, jer bi u suprotnom došlo do kontraefekta budući da su ljudi danas dosta skeptični i izgubljeni*, ističe Suzana te nastavlja kako je jedini pravi put uz Boga uz kojega nalazi svoj mir.

Razgovor s Katarinom i Ervinom Čeliković

Naša je budućnost u Božjim rukama!

Ervin i Katarina Čeliković proslavili su 3. kolovoza srebrni jubilej svoje bračne ljubavi i vjernosti. Tu prigodu iskoristili smo za razgovor s njima – o njima, o braku, o Crkvi, o narodu, o "Zvoniku".

Zv.: Dvadeset i pet godina ste zajedno. Čestitamo. Lijepo je i sadržajno bilo Vaše slavlje. Kako ste se osjećali dok ste se nakon 25 godina ponovno pred oltarom držali za ruke?

□ **Katarina** – Dugo sam u srcu čekala ovo slavlje. Možda punih dvadeset pet godina. I to je dan kada sam bila potpuno sretna i ispunjena, vidjela sam da nam je Bog upravo to providio za budućnost koju nismo mogli ni zamisliti. Vjerujem da su se s nama radovali i naši pokojni roditelji i naš sin David. Misa nam je bila najbolji način zahvale Bogu za sve što smo Ervin i ja proživjeli.

□ **Ervin** – Bilo je veličanstveno. Posebno me dojmilo misno zajedništvo kojem je bila nazočna rodbina s obje strane. Ni onda kada mi priređujemo nekom takvo slavlje ne ostajemo ravnodušni, a kako sam se tek osjećao kada sam u ulozu slavljnika! Bilo je i dirljivih trenutaka kada su i suze krenule. Naravno, drugi dio slavlja na zajedničkom ručku samo je nastavak druženja i želja da se ta sreća podijeli sa svima koji su nas u tomu pratili.

Zv.: Što mislite općenito o obilježavanju ovakvih obljetnica? Neki su naime za, neki protiv ...

□ **Katarina** – Uvijek se radujem kad vidim nečiju radost. Volimo ovakva slavlja i rado drugima priređujemo lijepe trenutke jer se ta radost širi na sve. U crkvi je slavlje najprirodnije jer je i svaka misa slavlje a kada netko zahvaljuje za godine zajedničkog bračnog života, to je najveće

kršćansko svjedočenje. Nadam se da one koji su u kriznim situacijama motivira na ponovno premišljanje i obnovu ljubavi ...

□ **Ervin** – Mislim da je to potrebno za učvršćivanje našeg bračnog zajedništva, a i za svjedočenje drugima, naročito u današnje vrijeme kada brojke kazuju da se svaki peti brak raspada.

Zv.: A sad se vratimo na početke. Obično kod susreta sa zaručnike: "Tko je prvi počeo?"

□ **Katarina** – Mnogi naši prijatelji znaju da je presudna bila Mjesečeva sonata koju je "netko" svirao na klaviru iza pozornice u Domu vojske. Tek sam kasnije vidjela da

to svira vojnik čiji su mi zvuci otvorili srce čovjeka drugačijeg od drugih. On je bio tako fin, pažljiv, nenametljiv... Nije me privukao vanjštinom već nečim što traje vječno – dobrotom, iskrenošću. Tada još nisam znala da ne ide u crkvu, a to mi je bila najveća prepreka za početak.

□ **Ervin** – Mislim da sam to bio ja. Bio sam vojnik u Varaždinu. Zahvaljujući glazbi, nakon tri dana sam imao priliku prvi put sresti Katarinu. Ona je s dvije kolegice iz gimnazije došla dogovarati zajednički nastup za neku priredbu. Tada još ništa nisam ni slutio, a načelnik vojničkog kluba je nakon prvog susreta dao komentar da je Katarina Ervinova i Ervin može biti samo Katarinin. Čekali smo se četiri godine i napisali oko 10 kg pisama. Ali, isplatilo se!

Ljubav određuje sve u životu: s kim ćeš i kako živjeti i kakve ćeš plodove na kraju ubirati

Zv.: Ima li bračna ljubav perspektivu? A tek vjernost? Plodna bračna ljubav?! Je li vaš brak nekada bio u krizi?

□ **Katarina** – Sad ja mogu i nastaviti. Da, ljubav određuje sve u životu. Pitala sam prijatelja (našeg vjenčanog kuma) zašto Bog dopušta da se djevojka koja je skoro svaki dan u crkvi zaljubi u čovjeka tako daleko od Crkve. A on mi tada kaže – A zašto misliš da ti Bog mora dati sve već savršeno. Shvatila sam da uz Boga mogu prihvatiti Ervina koji je već tada rekao da mi se divi zbog moje vjere. Skoro je trideset godina kako smo jedno drugom potpuno povjerovali, kako smo rekli da ćemo uvijek biti skupa. Vjernost nikad nije bila upitna. Pa, mi se volimo. I sada. Drukčije, ali vjerujem mnogo jače, ozbiljnije. Takvi smo ušli u brak, otvoreni pre-

ma svemu što će Bog dati. A dao je čak sedam trudnoća, bolesno dijete ... Mi se u nekim mišljenjima razlikujemo, to je naše bogatstvo ali krize, one ljubavne, nikad nije bilo.

□ **Ervin** – Naravno da bračna ljubav ima perspektivu. Ako se u srcu pohrani i prakticira samo ona misao: "Što Bog združi, čovjek neka ne rastavlja", sve je riješeno. Naš početak bračnog zajedništva bio je čudan jer je Katarina išla u crkvu a ja nisam. Kada je došlo moje vrijeme da upoznam Boga, tada je naša bračna zajednica postala potpuna. Međutim, i prije moga obraćenja nikada nisu bile upitne ljubav i vjernost. To smo jedno drugom obećali pred Bogom na samom početku. Nakon 25 godina braka ne bih mogao reći da nije bilo razmimoilaženja u mišljenjima, ali sigurno nije bilo kriznih situacija.

Zv.: Najradosniji trenuci ...

□ **Katarina** – Takvih, radosnih trenutaka Bog nam je dao toliko da bismo mogli i drugima dati! Zapravo, najdublje pamtim ono očekivanje vjenčanja, Ervinov dolazak u selo, rođenje prvog sina, drugog sina, trećeg i ove naše ženske radosti. Pa onda radosti naše djece. Velika je radost poslila bila pojava "Zvonika", tolikih knjiga, priredba...

□ **Ervin** – Teško je odgovoriti na ovo pitanje. Puno je radosnih trenutaka bilo za ovih 25 godina, počevši od rođenja naše djece pa do ovog jubilarnog slavlja. Možda bih ipak izdvojio razdoblje kada smo započeli naš bračni život kao podstanari i započeli opremanje prvim namještajem.

Zv.: Najteži trenuci...

□ **Katarina** – Sve teško vezano je uz Davida. I ja sam, poput mnogih u sličnim situacijama postavila Bogu pitanje – Zašto nama, Isuse? Pa mi smo tvoji! A onda je ubrzo došlo vrijeme osvješćivanja u kojem je stigao odgovor. Nas je Bog izabrao za posebno dijete, mi smo bili potrebni Davidu, makar kratko, i on nama. Život nam je dobio potpuni smisao kad se David pojavio sa svojim posebnim osmijehom i pogledom, kada su zbog njegova rođenja učinjena i neka dobra djela. Smrt roditelja bila nam je također jako teška.

□ **Ervin** – Najteže mi je bilo kada nam je sin David umro. Iako znam da je on među anđelima, taj trenutak saznanja da on više nije među nama teško sam podnio. Ali, Bog nikada ne daje pretežak križ. Bila je to jedna kušnja iz koje smo izašli jači. Teško sam podnio i Katarinin odla-

Katarina r. Plemenčić rođena je 1960. u Varaždinu. Studij književnosti završila je u Zagrebu. Ervin Čeliković je rođen 1951. u Kikindi, a nakon studija informatike magistrirao je na Ekonomskom fakultetu u Subotici. Vjenčali su se u župnoj crkvi Sv. Mihovila u Sračincu (kraj Varaždina) 6. 08. 1983. Bog ih je obradovao rođenjem četvero djece: Igora (1984.), Filipa (1988.), Davida (1996.) i Martine (2000.). Sa svećenicima Subotičke biskupije osnivači su *Zvonika* i članovi Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivana Antunović" a osnivači su i članovi više hrvatskih institucija.

zak u bolnicu na Veliku subotu kad su utvrdili da je imala izvanmaterničnu trudnoću. Srećom, odmah su intervenirali jer je i život bio u pitanju.

Zv.: Koje mjesto zauzima Bog u vašem braku i obitelji?

□ **Katarina** – U mom životu Bog je život sam. U stalnom sam kontaktu s njim. U djetinjstvu sam ga najbliže upoznala na duhovnoj obnovi uoči krizmanja. Poslije sam bila i u dilemi kod izbora duhovnog zvanja. Ipak, osjetila sam da ću moći puno učiniti i u svom svjetovnom pozivu. Tijekom studija upoznala sam karizmatički način molitve, a i sada volim ovaj način razgovora s Bogom. Moj Ervin sada svakodnevno moli Časoslov, a ja sam češće s djecom prakticirala molitvu. Obitelj bez nekog oblika molitve teško može opstati u ovom sekulariziranom svijetu.

□ **Ervin** – Ovo je za mene u početku bilo jako teško pitanje. Nisam mogao nikako prihvatiti da je Katarini Bog na prvom mjestu. Katarinu sam razumio tek nakon mogega obraćenja. Kada sam i ja Boga postavio iznad svega, osjetio sam novu dimenziju zajedništva u obitelji.

Suvremena Crkva treba laike u svim segmentima. I mi moramo skupa s biskupom i svećenicima promišljati budućnost Crkve, reagirati na pojave koje uništavaju čovjeka. Svatko od nas mora dati svoj dio, u onomu gdje najbolje može

Zv.: Kako doživljavate suvremenu Crkvu i sebe u Crkvi?

□ **Katarina** – Za mene Crkva nikada nije bila zgrada, svećenici, časne sestre. Osjećam se sastavnim dijelom Crkve. Osjećam se jako odgovornom za sve što se događa unutar Crkve. Ranije sam mnogo više sudjelovala u radu liturgijskog odjela, obiteljskog također ... Sada mi mnogobrojne obveze smanjuju angažman. Pjevam u zboru, kao i djeca, a Ervin i sin sviraju. Kako bi uopće Crkva mogla funkcionirati bez nas – vjernika, što se drugačije kaže laika. Suvremena

Crkva treba laike u svim segmentima. I mi moramo skupa s biskupom i svećenicima promišljati budućnost Crkve, reagirati na pojave koje uništavaju čovjeka. Šteta je što neki vole ostati anonimni i prečesto samo korisnici crkvenih "usluga". Oni najviše kritiziraju kad im se nešto ne sviđa a malo daju od sebe za druge.

□ **Ervin** – Svatko od nas mora dati svoj dio, u onomu gdje to najbolje može. Mislim da je premalo laika uključeno u crkvena događanja pa je onda onima koji su uključeni možda i teško dovoljno uraditi za Crkvu.

Zv.: Laici u Crkvi – imaju li dovoljno prostora za djelovanje? Smatrate li da bi im se još nešto moglo omogućiti?

□ **Katarina** – Angažman laika uglavnom ovisi o vjeri. Pravi vjernik sebe nalazi, vidi i nudi Crkvi na raspolaganje. Nedostaje nam puno vjerskoga znanja. U našoj župi je čak i previše sadržaja u kojima se možemo pronaći. Valja vidjeti sebe u onomu u čemu ćemo imati korist za sebe ali i za druge. Što vrijedi moja vjera samo za mene? Sada mladi imaju svoju organizaciju, divan vjeronauk. Imamo i molitvene zajednice, pjevače, Pastoralno vijeće koje itekako brine i o materijalnim stvarima ... A sve je to na korist svih nas.

□ **Ervin** – Mislim da laici imaju dovoljno prostora za djelovanje u Crkvi. Pitanje je jedino koliko ih se odaziva na djelovanje. Djelovanje članova obitelji u crkvi opravdano je dok obitelj ne trpi zbog toga.

Zv.: Od početka ste u "Zvoniku". Petnaest godina rada i to u ne baš idealnim uvjetima nije malo. Postaviti ću malo šaljivo pitanje: "Trebalo je to vama? Treba li vam još?"

Katarina – Mogli bismo reći da je "Zvonik" još jedno naše dijete. Djecu smo rađali i odgajali uz "Zvonik". Trebalo je i treba osjetiti radost rađanja ovakvog lista. On je plod vjere i ljubavi svih u Uredništvu. I treba nam "Zvonik" bar još toliko dok ne stasa još nekoliko mladih koji će imati jednaku radost zbog novog broja.

□ **Ervin** – Šaljivo ću i odgovoriti. Kada sam krenuo u to, nisam ni slutio što me čeka. Kasnije sam shvatio. Da, trebalo je

to nama. I tako iz godine u godinu, pa tako već 15 godina slavimo Gospodina kada novi broj stigne čitateljima u ruke. Svakim brojem i mi postajemo bogatiji vjerskim znanjem i iskustvom. Nije uvijek bilo lako. Bilo je i neprospavanih noći, mnogo se toga dogodilo i u našoj obitelji, ali "Zvonik" nije stao. Od kada smo odlučili biti u tom timu, od tada se u svim našim životnim planovima nalazi i "Zvonik".

Zv.: Osim u Crkvi i u "Zvoniku" angažirani ste i u hrvatskoj zajednici. Članovi ste više hrvatskih udruga. Bilo je i osporavanja. Što vam znači rad za dobrobit svog naroda, naše zajednice?

□ **Katarina** – Naš vjenčani kum je davno rekao da Bog sigurno zna zašto me šalje u Suboticu. Kad sam već tu, u ovom prekrasnom gradu, onda je logično sve svoje darove i znanje dati gradu, Crkvi, narodu. Volim knjigu, RIJEČ, čini se da je to moje poslanje. Nešto sam od te ljubavi prenijela na svoju i na drugu djecu, uspijevam naći ljude koji se sa mnom raduju svakoj novoj knjizi i priredbi, u čemu je uvijek sa mnom moj Ervin. Zato sam tu. A uvijek ima ljudi, nezadovoljnih i ljubomornih koji bi željeli spriječiti bilo kakvu novost. Bog mi je dao dar brzog opraštanja i zato idem dalje, a ideja – koliko hoćeš. Samo se nadam da ću ih moći realizirati.

□ **Ervin** – Ovo je oblast u kojoj Katarina prednjači. Ja sam najčešće samo tihi suradnik za pružanje potrebne pomoći kada joj to zatreba.

Zv.: Planovi za zlatno razdoblje Vašega bračnoga i obiteljskoga života ...

□ **Katarina** – Budućnost je u Božjim rukama. S obzirom na to da je dosad sve dobro učinio, pustimo da nas Bog i dalje vodi.

□ **Ervin** – Mi smo već započeli put ka zlatnom jubileju. Ako nas Bog obdaru zdravljem i toliko dugim životom da dočekamo zlatni jubilej, to će već zasigurno organizirati naša djeca i unuci.

Hvala Vam na razgovoru. Neka Vas Bog obdaru zdravljem i svim potrebnim milostima da i dalje možete raditi njemu na slavu i za dobrobit naše Crkve i naše zajednice naroda.

Ljetovati s Bogom

Nakon dvije godine idem ponovno na ljetovanje. Obiteljski. Na lijepi Jadran, u Hrvatsku. Osjećaj pravoga ushita zbog toga je nekoliko dana prije odlaska prisutan u obitelji. U nas roditelja je, naravno, i doza opreza i brige: mama uvijek brine oko toga da se što ne zaboravi, a na meni, kao ocu, je teret priprema oko toga kako će proći put koji nije kratak niti jednostavan.

I tako, bude tu i malo nerveze, a kada malo ušutim često mi dođe sljedeća misao: Gleda li sve ovo, Bože, Tvoje blago oko? Je li ova žudnja za ljetovanjima još jedan pokušaj doživljavanja raja nebeskoga ovdje na zemlji? Za nedjelju znamo da je od Tebe blagoslovljena, ali kako gledaš na ovoliko "ljenčarenje" bez prekida? Imamo li pravo sebi uvesti deset (i više) nedjelja za redom (dva tjedna godišnjeg odmora), a pri tom znamo da ćemo malo njih posvetiti Tebi kako se to čini nedjeljom i danom Gospodnjim?

Na novac koji se utroši na ovakva odmaranja današnji čovjek gleda dosta lako. Padaju olako i barijere svakodnevice. Često sebe, a pogotovo ostale članove obitelji, upozoravamo i stežemo za puno manje iznose. Da ne idem predaleko – znam razmišljati o mogućnosti puno humanijeg i korisnijega utroška toga novca na tolike brojne sirote i potrebite oko nas ... Je li naše ljetovanje doista opravdano pred Tobom ili je to još jedan izraz našeg sebeljublja? Ne nalazim pravog odgovora.

Ono što znam jest da nas Ti jako voliš i da Ti ne može biti mrska sreća obitelji koja konačno može jedno duže vrijeme biti sama, posvetiti se sebi i darovati se jedno drugima. Čak mislim da će Ti biti jako drago dok se budemo divili svim ljepotama koje si stvorio, a koje drukčije ne bismo vidjeli. Vidjet ćemo i mnoga djela ruku ljudskih Tebi na slavu podignuta. Više ću, opet sam možda sebičan, imati prilike posvetiti se čitanju Svetoga pisma u kontinuitetu. Bit ću mnogo manje izložen iskušenjima grijeha moje, često, tužne i ružne radne svakodnevice. Ne, Bože, vjerujem i nadam se da Ti naše ljetovanje neće biti mrsko. Ako povedemo Tebe s nama i ako Tebe budemo imali uza se.

Evo nas u Trogiru. Na proslavi smo Gospe od Karmela. Znamo je malo bolje zbog "naše" svete Terezije Avilske. To je velika fešta u ovome mjestu i zahvaljujem Ti, Bože, što smo ovdje. Nije bilo nikoga tko bi nas odgovarao od dolaska, kako to često zna biti kada smo doma ili kada se ljetuje s prijateljima koji ne vjeruju ili ne žele od "svoje vjere" nešto više. Naprotiv! Naši prijatelji, domaćini, nesvakidašnji su vjernici. Ista je i obitelj s kojom skupa ljetujemo. No, siguran sam,

većina nas može se sjetiti da nam i nije uvijek potrebno nečije odgovaranje da bismo Boga ostavili po strani. Ono čuveno naše "Bože m' prosti" sve se lakše izgovara. Ako se i izgovara. Izgovor se lako smišlja i gotovo uvijek našem uhu zvuči nekako uvjerljivo. A propusti se toliko toga. Često nenadoknadivo puno! Karmelska fešta trogirskih vjernika mogla bi se recimo podvesti pod takvu ocjenu. Prevažno nam je bilo vidjeti snagu vjere ovoga puka, koji tako dostojanstveno i raspjevano nosi svoju Gospu i najprometnijim ulicama svojega grada, čak i na nezadovoljstvo nekih turista ... Ali, tko zna zašto je to dobro i za njih. Možda će se netko od takvih "uspavanih" vjernika među tim, silom prilika zaustavljenim kolonama, ponovno prenuti ovim svjedočanstvom vjere.

Slika unutrašnjosti trogirске katedrale i njene veličanstvenosti, kao i slika unutrašnjosti crkve Gospe od Karmela i njenog žalosnog propadanja, prizori su koje ne treba snimati i fotografirati a potom pohranjivati u računalu. Svaki čovjek, Bogu bliz, zapisuje te vizure puno dublje. I tako pamti.

Hvala Ti, Bože, što si nam dao ovaj svoj znak – vjerujem da ti je i po njemu ovo naše ljetovanje milo.

Gotovo smo stigli doma. Malo smo okasnili s polaskom, čekasmo to čuveno domaće dalmatinsko vino (koje je malo zalutalo), pa smo s putovanjem zašli duboko u noć. Nadah se tada da je bar dobro to vino i da će se dopasti našim župljanima kada ga poslije svete mise budemo kušali. Ako budeмо vrijedni ustati. Nadali smo se da ćemo prije stići, no put preko Bosne nije isti kao kad se putuje "Dalmatinom". Ali ne žalimo ni za čim, trebalo je i to vidjeti. Ljepote si, Bože, na mnoga mjesta postavio ...

Gledam u retrovizor i vidim svoju odavno usnulu djecu. Tijesno im je sada već na zadnjem sjedalu. A još do prije dvije godine su gotovo komotno mogli ležati sve troje. Rastu, hvala Bogu. Koliko sam puta danas izrekao ono naše bunjevačko *Fala Bogu i Bože pomози...* Znaš, Ti, Bože, kakva smo mi djeca: kad je teškoća oko nas, onda Te se puno češće sjetimo. I onda se čudimo zašto nam daješ i briga: pa zaželiš se valjda našega pogleda prema Tebi! Slično kao i mi roditelji pogleda i osmijeha svoje djece.

O, je li ovo možda već i posljednje ovakvo ljetovanje? Hoćemo li ikada više ići kao kompletna obitelj? Hoće li me već dogodine dočekati podsmijeh moje starije kćeri kada je budem pitao hoće li s nama na ljetovanje? Tko zna ...

Ono što znam, dragi moj Bože, Ti ćeš sigurno s nama na put.

Nova rubrika

Hvaljen Isus i Marija! Nova rubrika u našem ZVONIKU, dugo i pažljivo osmišljavana, ovoga ljeta na seminaru kateheta u Somboru (još jednom hvala Organizatoru!) dobila je svoj oblik i ime, a uređivački tim je još u formiranju! Stoga, pozivamo 🐞: *sve katehete koji imaju ideje, talente i želje za dodatnim radom na slavu Božju, a na korist braće ljudi* (a takvi smo svi, zar ne?☺) *da skupa uređujemo ovaj KUTAK ZA KATEHETE, koji pišu KATEHETE KATEHETAMA.* Želimo dijeliti iskustva, materijale za rad, prijedloge za korelaciju s bliskim nastavnim predmetima, internetske linkove za vjeroučitelje i pastoralne djelatnike.

Dobar savjet uvijek zlata vrijedi – toga su svjesni svi koji rade s ljudima, a osobito s djecom i mladima, a kad je u pitanju školski vjeronauk u našim prilikama, prava suradnja kateheta jednih s drugima, zatim sa svećenicima, najviše župnicima i časnim sestrama, sa školom, roditeljima i svima koji surađivati žele - neizbježna je! Kako bi ona bila zbilja plodna i lijepa, svatko treba dati svoj dio, a kako smo kršćani, dat ćemo sve od sebe da budemo "sretni među sretnima" i da se ostvaruje "Gledajte kako se ljube!", taj prekrasni opis prvih i svih pravih kršćana. Suradnju šaljite Uredništvu ili na e-mail: huske@suonline.net.

Napišite nam kako je počela nova vjeronaučna godina! Ako se "slučajno" sjetite Gospodinovih riječi o ovcama i vukovima, sjetite se i ovih: **"Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa. Ako ostanete u meni i riječi moje ostanu u vama, što god hoćete, išćite i bit će vam."**

(Iv 15,5.7)

🕸 Direktna linija s nepažljivim paukom 🕸

parabola J. Joergensena

Bilo je lijepo rujansko jutro. Sve su livade blistale od rose, a duge tanke niti su sjale kao svila i ljuljale se u zraku. Dolazile su izdaleka i odlazile u daljinu. Jedna nit se zaustavila na vrhu nekog stabla, a astronaut, jedan crnožuti paučić, spustio se sa svoje lagašne lađice na sigurnije mjesto među lišćem. Ali to mu se mjesto nije baš svidjelo; odmah je odlučio proći ravno na živicu od trnja. Bilo je tu dovoljno grana i mladica da može isplesti paučinu. I paučić počne odmah raditi, a onu dugu nit po kojoj se bio spustio ostavio je da mu drži gornji dio paučine. Bila je to lijepa i velika paučina. Bila je nekako neobična; činilo se kao da se širi u prazno, nije se vidjelo na čemu se drži njezin gornji dio, jer treba imati dobre oči da vidiš paukovu nit. Dani su dolazili i prolazili. Muha je bilo sve manje, pa je pauk morao proširiti paučinu da ih može više uloviti. Zahvaljujući onoj niti odozgo mogao je proširiti mjesto za zasjede više nego što se nadao. Povećao je paučinu u visinu i širinu, a tanka mreža je uskoro prekrila cijelu živicu.

Kad je ujutro, u vlažnom listopadu, paukova mreža visjela prekrivena sjajnim kapljicama, činila se kao til izvezen biserjem. Pauk je bio ponosan na ovo svoje djelo. Nije više bio onaj jadni mali pauk koji se njihao u zraku viseći o jednoj niti, bez kune u džepu, da tako kažemo, i bez ičega vrijednog na svijetu, osim svojih žlijezda koje uzlučuju niti. Sad je bio velik i debeli pauk, dobro opskrbljen, a njegova je paučina bila najveća na živici.

Jednog se jutra probudio i jako se čudno osjećao. Bilo je mraza, i nije se pomaljala ni najmanja zraka sunca da razveseli zemlju; ni najmanja mušica nije zujala po zraku. Cijeli taj Božji jesenski dan pauk je ostao gladan i bez posla. Da ubije vrijeme, prošetao se malo po paučini da vidi treba li je negdje popraviti. Povlačio je svaku nit da vidi drži li se dovoljno čvrsto. Ali, iako je sve bilo u redu, ipak je on i dalje bio loše volje. Idući tamo-amo, napokon je opazio u vanjskom dijelu mreže jednu nit koja mu se učinila sasvim novom. Sve ostale niti išle su tamo i amo, a pauk je poznavao svaku grančicu za koju su niti pričvršćene; ali ova "neprotumačiva" nit nije išla ni u kojem smjeru, pa se moralo zaključiti da ide ravno gore, u zrak. Pauk je stao na noge i počeo gledati prema gore svim svojim očima, ali nikako nije mogao shvatiti gdje završava ta nit.

Što se više napinjao vidjeti, a ništa nije vidio, sve se više ljutio. Bio je zaboravio da je jednog vedrog dana, on sam sišao dolje po toj niti. I nije se sjetio koliko mu je baš ta nit koristila da može isplesti i proširiti svoju paučinu. Pauk je sve to bio zaboravio; mislio je samo kako je sad tu neka glupa nit koja ničemu ne služi, koja se ni za što normalno ne drži, nego samo ide gore, u prazno.

- Dolje s tom niti! - rekao je pauk. I jednim ugrizom odrezao ju je po sredini. U isti je čas paučina popustila: čitava mreža, tako umjetnički izrađena, pala je, a kad je kukac došao k sebi, našao se kako leži na lišću živice od trnja s glavom umotanom u paučinu koja se pretvorila u mali vlažni dronjak.

Bio je dovoljan samo jedan čas da se uništi sva njegova divna kuća, a samo zato što nije shvatio važnost one "niti odozgo".

Za uvod na satu sa starijim osnovnoškolcima i srednjoškolcima možete uzeti ovu priču o pauku i njegovom životnom putu. Mladi mogu ovu temu proširiti na mnoge situacije modernog života (robovanje novcu, hrani, drogi...) i dati svjedočanstvo o svojoj vjeri, nakon tumačenja: biblijsko značenje "vjerovati".

Poslanica biskupa za početak školske i katehetske godine 2008./2009.

"On je dao jedne kao apostole, druge kao proroke, jedne kao evanđeliste, druge kao pastire i učitelje, da pripravi svete za djelo službe, za izgradnju Kristova tijela." (Ef 4,11)

Draga braćo svećenici,
poštovani katehete i katehistice,
drugi roditelji!

Uvod

Godina je apostola Pavla. Crkva je okrenuta prema "Apostolu naroda" koji je prije dvije tisuće godina darovan čovječanstvu i Crkvi. Zvanje apostola Pavla čudesan je dar direktnoga Božjeg poziva na učiteljsku i apostolsku službu za izgradnju Božjega naroda. /.../ Taj Apostol nas danas obvezuje da razmatramo službe u Crkvi koje su osobito okrenute odgoju vjere. Stoga Vam se obraćamo ovom poslanicom na početku školske i katehetske godine. Dragi vjernici, službe u Crkvi su Božjom voljom tako raspoređene da smo uistinu svi odgovorni za zajednicu koja čini Kristovo Mistično Tijelo – Crkvu. Vjerujemo u istoga Duha koji svakome od nas dijeli darove i službe. Dok ponizno ispovijedamo vjeru u svoje apostolsko poslanje, i vas pozivamo da ova naša poslanica bude poticajem: Pronaći sebe i svoju ulogu u prenošenju i svjedočenju vjere.

I. Službe u Crkvi

Razmišljamo među ostalim o odgovornosti apostolske službe koja je povjerena nama biskupima, a onda i svećenicima i vama dragi katehete i katehistice. *Apostol* znači glasnik, poslanik, dostavljač. Njihovo djelovanje nakon Duhova bilo je obilježeno propovijedanjem Evanđelja (Dj 8,25), činjenjem čudesa i znakova (Dj 14,3), postavljanjem starješina u zajednicama (Dj 14,23), duhovnom izgradnjom vjernika koji su prihvatili Krista, kao i njihovim krštavanjem u Duhu (Dj 8,14-17). Ta služba sa sobom nosi izraženi autoritet i zadatak... *Prorok* znači glasonoša, objavitelj, pretkazivač. Proročka služba u Novom zavjetu oživljuje ispravne duhovne vrijednosti i potiče vjernike da ih primjene u svakodnevnom životu i službi. *Evanđelist* je crkvena služba koja je prvenstveno okrenuta prema ljudima iz svijeta. Izuzetno je odgovorna zato što kroz njeno djelovanje ljudi dobivaju spoznaju o Kristovoj spasiteljskoj ulozi i na licu mjesta doživljavaju djelovanje Božje sile... U poslanici

Efežanima (4,11) spominje se i služba *pastira* koja je u svim ostalim slučajevima služba starješine. *Učitelj* znači nastavnik. Ova služba u životima vjernika postavlja temelje zdravog učenja cjelokupne istine Božje riječi. U današnjem kršćanstvu nasušna je potreba za uravnoteženim pristupom duhovnim stvarima vjere. Mnoge nevolje u životima vjernika izazvane su neznanjem ili djelovanjem koje nije utemeljeno na Pismu. Učiteljska služba donosi duhovno znanje tamo gdje ga nema i ispravlja djelovanja koja nisu usklađena s Pismom. Jedno od takvih je i prisvajanje učiteljske službe od strane žena. Pavlovo učenje trebamo shvatiti u ispravnom duhovnom kontekstu. Područje autoriteta ne smijemo miješati s duhovnom snagom, vjerskom djelotvornošću ili pobožnošću uopće...

II. Vjerska nastava u školi

Što je zadaća kateheze? Sistematski i cjeloviti navještaj vjere u svim životnim dobima. To je proces odgoja u vjeri koji je osobito pridržan učiteljima u vjeri, a to su roditelji, katehete i crkvena zajednica. Kako je već osam godina školski vjeronauk (vjerska nastava) zaživio i u našoj Državi, trebamo se osvrnuti na proteklo razdoblje i u istini i ljubavi zahvaliti darovanoj nam mogućnosti. /.../

Vi ste, dragi katehete i katehistice, svjesni svoje uloge da ste u školi ne samo učitelji u vjeri nego prije svega i iznad svega svjedoci vjere i da ste u školi u ime Crkve čiji ste članovi, a Duh koji vam je darovao zvanje učitelja nadahnjuje vam i misli i mudrost da vjerske istine i cjelovito i učinkovito prenosite i životom i riječju. /.../

Potrebno je podsjetiti da se od prvih vremena kršćanstva pojavljuje trajna i neponovljiva "jezgra" kateheze, dakle i vjerskog odgoja. Cjelovita poruka vjere temelji se na četiri temeljna stupa: *Vjeronvanje, Očenaš, Dekalog i Sakramenti*. Ovo je temelj života Crkve, sinteza crkvenog naučavanja koje se temelji na Pismu i Predaji. Kršćanin ovdje nalazi ono što treba *vjerovati* (Simbol ili Vjeronvanje), čemu se *nadati* (Očenaš), što *činiti* (Dekalog), te *živiti* (Sakramenti) u kome se sve ovo treba izvršiti (Sakramenti).

III. Župna kateheza

Spomenuti sadržaj nas obvezuje. Ponovno ističemo da uvođenjem školskog vjeronauka ne prestaju obveze

održavanja i pohađanja župne kateheze. Mnogi su, naime, pomislili kako školski vjeronauk isključuje potrebu župne kateheze. Ovime podsjećamo da se školski vjeronauk i župna kateheza međusobno ne isključuju, nego se međusobno nadopunjuju. Riječ je zapravo o dva tipa sustavnog vjerskog odgoja i obrazovanja koji se održavaju na dva različita mjesta, i dok je glavna svrha školskog vjeronauka sustavno i što cjelovitije upoznavanje vjere u svim njezinim vidovima, glavna je svrha župne kateheze što cjelovitije i što dublje uvođenje u osobno iskustvo vjere kroz bližu pripremu za primanje sakramenata i uvođenje u aktivni život župne zajednice.

IV. Kateheza odraslih

Dok s jedne strane kateheza čovjeka treba upoznati s vjerom Crkve, s druge strane kateheza župne zajednice mora izoštriti i ojačati svijest za društvena pitanja: jer vjera nije samo nešto povjerljivo, osobno svakog pojedinca. Stoga kateheza zahvaća sve uzraste i na prvom mjestu je kateheza odraslih, napose kada se radi o katekumenatu i pripreme odraslih za sakramente. /.../

Zaključak

I ove se godine obraćamo vama, dragi naši vjernici, napose vama koji se uključeni direktno u katehetsko i navjestiteljsko djelo Crkve. Podsjećamo da je zapravo na osobit način svaki vjernik pozvan izgrađivati Kristovo Tijelo. Crkva je zajednica Kristovih učenika i živi kao organizam. Udovi smo jedan drugoga, stoga su jednako pozvani i ovi „iz prvih redova“, kao i maleni čovjek, a napose bolesnici i patnici da molitvom i djelom, ljubavlju i radom unapređujemo djelo spasenja.

Opravdano u tom poslanju očekujemo suradnju tri institucije društva, a koje su i Božje institucije: obitelj, škola i Crkva. Naša prisutnost u školi dar je i znak, ali jednako tako i dužnost i poslanje. Očekujemo da nas se u tom razumije i tako prihvaća.

Konačno, u godini apostola Pavla, pozivamo sve na čitanje bogatstva njegovih poslanica i nasljedovanje njegova života koji je sazeo u jednu poruku: „A meni je život Krist!“

Dano u Beogradu, sjedištu Međunarodne Biskupske Konferencije 2. 09. 2008.

Vaši biskupi

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

Misije

Albanija

Zemlja velikog siromaštva, ali bogata životom. Obitelji su velike brojem članova. Mnogi, nažalost, iseljavaju tražeći bolje uvjete života. Nakon komunističke praznine upada se u zamke liberalizma. Crkva ima pune ruke posla na moralnom, kulturnom i gospodarskom planu.

Bogatstvo prošlosti

Albanija (na albanskom Republika e Shqipërise) je država u jugoistočnoj Europi. Sami sebe Albanci nazivaju Shqiptar, od čega je nastao i naziv Šiptari. Albanci su jedan od nastarijih indoeuropskih naroda na balkanskom poluostrvu. Albanski jezik je član indoeuropske porodice jezika, i danas mu nije srodan nijedan drugi živi jezik na svijetu. Glavni grad zemlje je Tirana. Drugi važniji gradovi su Drač i Skadar. Albanci su po kulturi, premda im se domovina prostire uz more, tipičan kontinentalni narod, orijentiran više prema svojoj brdovitoj zemlji i uzgoju sitne stoke, nego prema moru i pomorstvu. Međusobno se također veoma oštro razlikuju, sjeverni ratoborni Gegi od južnih miroljubivih Toska. Među sjevernim plemenima Gega mnogi su katolici.

Albanija je jedna od nasiromašnijih europskih zemalja. Kada 1989. godine, a bilo je to još vrijeme komunizma, blažena Majka Terezija došla u Albaniju, službeno su je proveli kroz Skadar. Ona je tražila da joj pokažu najsiromašniji dio grada. Rekli su da u Albaniji nema siromašnih. Uistinu, ulice su bile čiste, nigdje ni kante za smeće. Majka Terezija je zaključila da su ljudi toliko siromašni da nemaju što baciti u smeće. No, zanimljiv je i podatak da se Albanija ubraja u zemlje s najmanjim postotkom samoubojstava.

Albanija je nekada bila većinska katolička zemlja. Od turske okupacije pa do današnjih dana prevladava islam. Iz tih vremena slavne prošlosti uzdiže se lik nacionalnog junaka Skenderbega (1405. – 1468.). Najprije zarobljen od Turaka i preveden na islam, borio se na strani Otomanskog carstva. Kasnije, oslobodivši se, odrekao se islama i borio se za ujedinjenje Albanije. Njegov velebni kip nalazi se u centralnom gradskom parku u Tirani na mjestu gdje je dominirao kip komunističkog diktatora Envera Hodže.

Kršćanski korijeni

Kršćanstvo je u Albaniji staro koliko i prvo apostolsko naviještanje, a vjerojatno je sveti Pavao tijekom svojih

apostolskih putovanja donio evanđelje na te prostore, a činjenica je da je Drač već 58. godine imao svoga biskupa. U IV. stoljeću na tim prostorima bilo je pedeset biskupija. Danas u Albaniji ima oko 500.000 katolika, podijeljenih u tri nadbiskupije, tri biskupije i na jugu zemlje jedna apostolska administratura s grko-katolicima i rimokatolicima. Protestanata ima oko 800 tisuća, a više od polovice od 3 i pol milijuna ukupnoga stanovništva pripada islamskoj religiji, to su potomci turskih doseljenika, koji su se nakon 1478. godine nastanili u Albaniji.

U Albaniji ima oko 140 svećenika i 420 redovnica. Mnogi od njih dolaze iz susjednih zemalja. Tako je na primjer skadarski nadbiskup talijanski franjevac, a pomoćni biskup Tirane dominikanac, Maltežanin. Međutim, Albanija je ispala iz "misijskog plana" s obzirom na misionare i misijsku pomoć. Biskupima to nije drago, ali očito je došlo vrijeme da se Crkva u Albaniji osloni na vlastite snage.

U Albaniji djeluju različite redovničke zajednice. Među njima su hrvatske karmelićanke. Djeluju u biskupiji Sapa. Ima ih 10, od kojih su 3 Albanke. Kćeri Božje ljubavi hrvatske provincije imaju 5 zajednica u Albaniji. Imaju tu kandidaturu i novicijat. Prisutne su i franjevke crnogorske provincije. Njih 40 djeluje u Albaniji. A najviše su zastupljene Misionarke ljubavi, oko 80 sestara, jer u siromašnoj Albaniji imaju široko polje rada. One imaju i najviše domaćih zvanja. U Skadru se nalazi bogoslovija. Ima i redovnika koji djeluju u Albaniji među kojima su franjevci i isusovci.

Polu stoljeća progona

Komunizam je pobrao svoje žrtve i u Albaniji. Od 1945. do 1990. mnogi članovi Crkve pretrpjeli su mučeništvo i smrt progonjeni od bezbožnog režima. Oduzeta je crkvena imovina, a Crkva u Albaniji je postala "crkva šutnje" sve do pohoda bl. Majke Terezije 1989. god. i pape Ivana Pavla II. 1993. godine.

O posljedicama komunizma govori brat Alois iz Taizéa nakon posjeta tog zemlji:

Upravo sam se vratio iz desetodnevne posjeta Albaniji, zemlji koju nismo posjetili nekoliko godina. Posjet mi je pomogao bolje shvatiti prilike mladih koje ugošćujemo ovdje tijekom ljeta i na Europskim susretima. To je tim mladim ljudima važno, jer Europu ne zanima pretjerano što se tamo događa.

Zemlja je vrlo lijepa, mala ali "zao-kružena" brdima, morem, brežuljcima, bogatim krajolikom i kulturom.

Zapanjujuća je sveprisutna komunistička prošlost. Bunkereri su posvuda vidljivi. Ima ih 800.000 razasutnih kao gljiva po čitavoj zemlji, u gradovima, u blizini kuća, u poljima. Kada pogledate položaj Crkve i mladih u Crkvi, i tu je još sve obilježeno vremenom komunizma.

Svoj sam posjet započeo na sjeveru u Skadru, gradu važnom u povijesti no danas zapostavljenom od političkih vlasti. Ceste su u tako lošem stanju da svećenici moraju putovati u terenskom vozilu kako bi došli do ljudi u selima. U tom sam gradu susreo starijeg svećenika koji je bio u zatvoru dvanaest godina. Rekao je kako je sretan da je pušten, govoreći o brojnim svećenicima i redovnicima koji su u prošlosti smaknuti.

Potreba potpore

Ove godine u mjesecu svibnju albanski biskupi bili su u Rimu u pohodu „ad limina“. Papa Benedikt XVI. je potaknuo biskupe da rade složno na dobrobit napaćenog albanskog naroda. Nakon pola stoljeća materijalnog i duhovnog zatiranja, potrebno je liječiti rane i raditi na duhovnoj obnovi crkve i cjelokupnog društva.

Osvrnuvši se na pohod 'ad limina' skadarski nadbiskup Angelo Massafra, rekao je kako biskupi dolaze u Rim potvrditi vjernost Crkve u Albaniji. Među ostalim žele zahvaliti ćemo na naklonosti, potpori Svete Stolice, jer je ona toliko potrebna u vrijeme kada se međunarodna kriza osjeća i u Albaniji i kad se Albanija želi približiti Europi.

Ocrtavajući crkveni život u Albaniji, nadbiskup Massafra je rekao kako crkvena živost i vjernički polet zadivljuju. Europi nema vjerskoga zanosa kakav se osjeća ovdje: uvijek govorim prijateljima i svima koji nas posjete, pomognite nas s vašom stručnošću i vašom kulturnom stečevinom, a mi ćemo vas, kada ovdje dođete, zaraziti svojim misionarskim duhom i vjerskim oduševljenjem. Rekao sam Papi kad sam se, kao član Papinskoga vijeća 'Cor unum', susreo s njim: Svetosti, donosim Vam lijepu vijest, naša Crkva u Albaniji napreduje i raste, to je veoma lijepa stvar, vrlo pozitivna. To ne znači da nemamo teškoća i problema, ali križevi, koji su sastavnica naše svakodnevice, očituju živost naše Crkve – rekao je nadbiskup.

Susret Boga i čovjeka

Obraćenje srca

Najčešća tema u Bibliji jest pokora i obraćenje srca. To pretpostavlja da se čovjek prizna grješnikom, nesavršenim, nezadovoljnim, izvan pravog istinskog puta. Obraćenje je promjena srca. Čovjekovo je srce uslijed grijeha okrenuto samomu sebi, svome egoizmu. Odatle sve vrste grijeha. No, u određenom trenutku svjestan čovjek uviđa svoje stanje. Potreban je tada čin ufanja u Božje milosrđe. Jedino Bog može promijeniti čovjekovo srce da ponovno može obnovljen početi iznova. Radi se o "novom" rođenju. Čak i kada obraćena osoba nije bila veliki grešnik, ali od trenutka kad nije na Božjem putu, ona nije u istini o svojem biću. Obraćenje je otkriće onoga što je najistinskije i najstvarnije u životu, a to je život s Bogom. U duhovnom životu postoje mnoga obraćenja. Možemo reći da smo u stalnome stanju obraćenja. Prvo je obraćenje od nevjere na vjeru. Drugo je unutar same vjere, obraćenje s nekršćanskoga na pravi kršćanski život. Treće je obraćenje unutar toga pravog kršćanskog života, koji se sastoji u tome da se poče pravim duhovnim životom. Kršćanstvo nije puki moralni nauk. Ono je susret s Kristom i autentični ulazak u vječnost već ovdje na zemlji. Nakon godina predanoga života nasljedovanja Krista otkrivaju se odjednom slabe i neočekivane točke. Postoje stvari koje nas ponižavaju, ali sve to ulazi u dinamiku ljubavi. Kada otkrijemo nastranu sklonost, to je znak da se trebamo pročistiti. Bog ozdravlja dno bića i to postupno, koje se dovršuje našom smrću. Potrebno nam se neprestano boriti i obraćati.

Iako se susret Boga s čovjekom najprije događa kroz obraćenje srca, potrebno je da se čovjek razoruža i prizna u svoj istini svoga bića. Bog se spušta k onomu koji se ponizi: *Blago siromasima duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko* (Mt 5,3). To je stav poniznosti što ga je izrazila Djevica Marija u susretu s anđelom (Lk 1,26-38). Obraćenje je mjesto gdje se suradnja naravi i milosti često najočitije pokazuje. Koji puta se događa da Bog sam potrese čovjeka iako ga on ni ne traži, kao što se to

dogodilo sv. Pavlu pred damašćanskim vratima. No to je rijetkost. Obično se Bog otkriva onima koji ga traže. Ta Božja potraga može biti i bolna. Bog je već tajanstveno nazočan u potrazi čovjeka: *Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu!* (Iz 55,6). Trajno i žarko traženje Gospodina opisuje prorok kada kaže: *Ako vam je misao, zastranivši, bila daleko od Boga, vratite se i tražite ga s revnošću desetorostrukom* (Bar 4,28).¹

Sakramenti

Sakramenti su vidljivi znakovi, čini, vanjski obredi koje prati nevidljiva milost. Njihova snaga ovisi o prihvatanju, o raspoloženju onoga tko ih prima. Primati sakramente može samo onaj tko ima vjeru. Svrha je sakramenata poistovjećivanje s Kristom, pobožanstvenjenje kršćanina. Sakramenti nisu jednostavna pomoć i dodatak molitvi, iako molitva i sakramenti idu skupa. Kristov život u duhovnoga čovjeka ulazi preko sakramenata, koji su pokretači duhovnoga života. Ima ih sedam: krštenje, potvrda, sv. pričest, ispovijed, bolesničko pomazanje, sveti red i ženidba.²

Susresti Boga u bližnjemu

Suvremena strujanja u duhovnosti često su osjetljiva glede mjesta susreta s Bogom. Radi se o drugom, a taj drugi je za kršćanina postao brat. Isus Krist je ljudsku solidarnost preuzeo i nadvisio, biološko srodstvo koje ujedinjuje rođake, preobrazio je u duhovno srodstvo. Isu Krist je *prvorodenac među mnogom braćom* (Rim 8,29). Međutim, istočni grijeh je okrenuo ljude jedne protiv drugih, unijevši u svijet nasilje i mržnju, čija je prva žrtva bila pravedni Abel. Od tada ljudsko društvo neprestano prolazi kroz duboke težnje protivljenja i razaranja. No, u Isusu Kristu, ljudsko društvo nalazi počelo obnove i ozdravljenja. Ta se obnova temelji na ljubavi. Ljubiti znači gledati druge Božjim očima: *To je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio* (Iv 15,12); *Ovo je zapovijed moja: ljubite jedan drugoga* (Iv 15,17); *Čistim srcem ljubite žarko jedan drugoga* (1Pt 1,22).

Ljubav prema bližnjemu je druga zapovijed izravno povezana s prvom, pa se istina o čovjeku potvrđuje upravo vršenjem te druge zapovijedi. *Tko ne ljubi svoga brata koga vidi, ne može ljubiti Boga koga ne vidi. Ovu zapovijed imamo od njega: tko ljubi Boga, neka ljubi i brata svoga!* (1Iv 4,20-21). Bez bratske ljubavi nema ni duhovnoga života. Ljubav se ostvaruje na više razina. U jednostavnim osobnim odnosima prijateljstva, privrženosti, opraštanja. Duhovni život je povezan s rastom kreposti poniznosti, ne samo s obzirom na Boga već i na druge. Poniznost ne doka da zdravo razmišljanje i smisao za stvarnost, nego ih upotpunjuje. Sam nam je Isus pružio divan primjer poniznosti na posljednjoj večeri, kada je apostolima pravo noge rekavši. *Vi mene zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite, jer to jesam. Dakle, ako ja, Gospodin i Učitelj, oprah vama noge, i vi morate prati jedan drugomu. Dao sam vam primjer, da i vi činite kako ja učinih vama* (Iv 13,13-15). Samo poniznost, koja je plod ljubavi, dopušta da se nadiđu i pobijede protivljenja koja neprestano kličaju. Samo poniznost dopušta težiti prema jedinstvu: *Da svi budu jedno. Kao što si ti Oče u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje da si me ti poslao!* (Iv 17,21). Jedinstvo je cilj ljudskih odnosa. Jedinstvo u Kristu rađa jedinstvom čovječanstva.³

Bit duhovnoga i unutarnjega života sastoji se s jedne strane od Božjeg djelovanja u duši, u svjetlu koje rasvjetljuje razum, u nadahnuću koje dotiče volju, s druge strane u suradnji duše sa svjetlom i pokretima milosti. A sve polazi od Boga. Bog je uvijek spreman dati se čovjeku. Bog nikada ne odbija svoje milosti. Čovjek je u pitanju, prihvaća li tu darežljivu Božju milost i naklonost. Suraduje li s Bogom koji mu prvi dolazi u susret. Duhovni je život stalno i sve dublje obraćenje i u isto vrijeme radosno.

(nastavlja se)

1. Usp. RAYMOND DARRICAU, BERNARD PEYROUS: Duhovnost, FTI. Zagreb, 2002. str. 61-65.
2. Usp. isto, str. 85.
3. Usp. isto, str. 92-93.

Noć kad je Jahve bdio (2)

Već smo više puta spomenuli da u Bibliji, pogotovo u Petoknjižju, susrećemo mnoge predaje. To su sve tako važni događaji da nije ni čudo što su bili zabilježeni na različitim mjestima i od različitih ljudi. Sve ovo posebno vrijedi kad je u pitanju Pasha, izlazak Izraelaca iz egipatskog ropstva. Ovdje susrećemo i jahvističku (J) i svećeničku (P) kao i predaju Ponovljenog zakona (D). Pisac je nastojao sve to više manje sretno spojiti, budno pazeći da ni jedan od tih dokumenata ne okrni pa je tomu žrtvovao sve ostalo, kao što su sklad pripovijedanja, preglednost pripovijedanja, već se služi "šavovima" koji često djeluju nespretno.

Pogledajmo u ovom svjetlu 12. poglavje Knjige izlaska kako bismo uočili ovu šarolikost dokumenata, odnosno predaja. Zajedno idu redovi 1–13 i 43–51 i oni pripadaju svećeničkoj predaji (P). Između toga pisac je ubacio i dvije druge predaje: redovi 21–23 pripadaju jahvističkoj predaji (J) a redovi 24–27 pripadaju predaji Ponovljenog za kona (D).

Obred Pashe

Kad je riječ o obredu, već ste sigurno pogodili, ovaj dio pripada svećeničkoj predaji (P). Pogledajmo ove propise! Prije svega određuje se vrijeme kada pashu treba slaviti. *Ovaj mjesec neka vam bude početak mjesecima, neka vam bude prvi mjesec u godini*, tako Bog naređuje Mojsiju i Aronu. Ne spominje se koji je to mjesec, možda zato što je ta naredba izrečena upravo tog istog mjeseca. U Izl 23,15; 34,18 i u Pnz 16,1 ovaj se mjesec zove *Abib*. To je proljetni mjesec koji se zove još i *Nisan*. Kad Bog kaže: *Ovaj mjesec neka ti bude prvi u godini...* to s jedne strane može značiti da će biti početak kalendara, ali je daleko više prisutno njegovo teološko značenje, tj. on treba biti glavni mjesec jer je u njemu Jahve izvršio svoju pashu, svoj prolaz kroz Egipat i oslobođenje izraelskog naroda. Ovdje bibličari raspravljaju i o 2 kalendara: prije babilonskog sužanjstva i poslije babilonskog sužanjstva. Ali to je sporedno. Bitno je i sav je naglasak na Jahvinoj pashi u kojoj je Jahve oslobodio Izraelce. Zato mjesec pashe mora biti *prvi* mjesec u godini u smislu pri-

marni a ne mora u redosljedju kalendara biti prvi.

Smatra se da je sam datum pashe (14. dan) određen tek u babilonskom sužanjstvu i nakon njega i na to je imao utjecaj babilonski kalendar koji je poznavao proljetni ekvinočij. To su prilagođenje izvršili svećenički krugovi.

Janje ili kozle

Neka svatko za obitelj pribavi jedno živinče. Nije precizirano koje i kakvo. Kasnije, u retku 5. govori se precizno: može biti *janje* ili *kozle*. Potrebno ga je nabaviti 10. dana mjeseca i čuvati ga do 14. dana. Izbor janjeta ili kozleta mora se ravnati po *dva* kriterija: prvo, mora biti takvo da se može pojesti unutar obitelji ili eventualno u zajedništvu s najbližim susjedom, i drugo, janje mora biti *bez mane, jedne godine staro i muško*. Živinče mora biti *tamim*. To je hebrejski izraz koji je teško prevesti jer u sebi nosi dvije komponente: to je komponenta *cjelovitosti* (ne može biti slijepo ili hromo...) i komponentu *žrtvenosti*, jer pasha je žrtva! Žrtveno klanje janjeta mora se obaviti *kad se spusti suton* (doslovno u *hebr. ben ha'arba-jim*, što znači *između dvije večeri*, tj. između večeri dana koji odlazi i dana koji nastaje, kako su neki prevodioci i preveli).

Žrtvena krv

U Bibliji krv znači život (često je tako i kod nas, npr. dao je svoju krv za slobodu u smislu "život") pa zato Židovi nikada nisu smjeli jesti krv. Ona se uvijek kod klanja ispuštala jer dok je ona u životinji, tako dugo je u njoj i život a život se ne smije jesti. Kad su se životinje žrtvovale, tada se njihova krv, ako je tako bilo određeno, skupljala u posudu (npr. tako je učinio Mojsije kad se sklapao savez pod Sinajem, tako čini veliki svećenik kad obavlja obred pomirenja Jom kippur), a kod žrtvovanja u hramu postojali su kanali po kojima je otjecala krv.

U propisu za pashalnu žrtvu određeno je da se krv skupi. Bog po Mojsiju određuje: *Neka uzmu krvi i poškrope oba do vratka i nadvratnik kuće u kojoj se bude blagovalo.* U izvorniku ne piše *poškrope* već se krv *stavlja (hebr. natan)* na oba do vratka i nadvratka.

Septuaginta (LXX) i Vulgata (stari latinski prijevod) su točno preveli. Žrtvovatelji trebaju blagovati životinju pečenu na vatri i to iste noći. Zabranjeno je jesti bilo što od životinje prijesno ili kuhano. Osim toga potrebno je pojesti cijelu životinju s glavom, nogama i ponutricom. Kao prilog jede se beskvasni kruh i gorko zelje. Iz ovoga se vidi da su se u svećeničkoj redakciji (P) već spojile dvije različite tradicije, tj. nomadska i sjedilačka (ratarska) i dva različita blagdana (kod nomada prvine ovaca a kod sjedilaca prvine žetve). U kasnijoj su interpretaciji i beskvasni kruh i gorko zelje dobili svoja značenja. Kruh nije stigao uskisnuti zbog brzine izlaska, a gorko zelje podsjeća na svu gorčinu progona.

Zašto krv?

Po mišljenju mnogih bibličara, jedino je znak krvi veza s onim zlima koja su se prije događala. Ovdje je krv prisutna kao znak i kao život. Krv će biti znak: u zatornom sudu Bog će mimoilaziti kuće Izraelaca koje su označene i u njima ostaviti život. Kako krv znači život, Bog će poštediti živote prvorodenaca u kućama u kojima bude krv. Radi se o prvorodencima i ljudi i životinja. Ovim svojim zatornim prolazom Bog će poniziti sva egipatska božanstva u koja se oni uzdaju, jer ni jedan im od njihovih bogova neće moći pomoći.

Ovaj svećenički propis o slavljenju obreda pashe završava sa tri zapovijedi: ovaj dan treba biti spomen-dan, ovaj dan treba slaviti kao blagdan u čast Jahvi i ovaj dan treba *slaviti po trajnoj uredbi od koljena do koljena*. Time je rečeno i određeno sve. Cijela izraelska zajednica kroz svu će povijest svake godine 14. nisanu slaviti i doživljavati svoj izlazak iz Egipta i svoje oslobođenje. Tako će slavljenje pashe objediniti i njezin komemorativni dio (spomen-dan) sa njezinom mistagoškom dimenzijom (oni se sada uključuju u taj narod koji izlazi iz Egipta), da bi se kasnije pridružilo i treće značenje a to je ono eshatološko: pasha će u sebi sadržavati i čekanje one jedinstvene mesijanske pashe koju će Mesija slaviti sa svojim narodom kada dođe.

(U sljedećem broju: Prolaz Jahvin i izlazak)

Tko smo mi?

Svaki je početak težak. Tako obično ljudi govore. A ja vam kažem, dragi Zvončići, početak je zanimljiv, interesantan. Ako ste imalo radoznali, sigurno ćete jedva čekati i početak vjeronauka. I u školama je počela nastava vjeronauka, ali oni koji se pripremaju za sakramente mogu mnogo više naučiti na župnom vjeronauku. I to je posebno interesantno jer je sadržaj drukčiji. A što možemo na vjeronauku naučiti? Ponajprije istinu o Bogu a zatim i o nama. Upoznati Boga je naša prva lijepa dužnost. A dobit ćemo i odgovore na pitanje – Tko smo mi?

Boris Jurčević - OŠ "Ivan Milutinović" Subotica

Krunoslav Piuković - OŠ "Ivan Milutinović" Subotica

Znam da će se netko začuditi, ali biti kršćanin nije samo po sebi "normalno". Ako si kršćanin, dobio si posebnu milost po kojoj si i Božje dijete. A kad si već Božji, pa onda Boga treba i pobliže upoznati kako bismo ga više mogli voljeti. Na vjeronauku ćete naučiti i kako su živjeli prvi kršćani. I još mnogo toga.

A evo vam ovdje i jedne male igre u kojoj možete provjeriti nešto od svoga znanja o životu prvih kršćana. Poigrajte se i riješite kviz. Rješenje će biti tiskano vrlo, vrlo sitnim slovima. Nađite ga. Želim vam uzbudljivu i zanimljivu godinu, od početka do kraja.

Vaša Zvončica

ŽIVOT PRVIH KRŠĆANA

Dopuni riječi koje nedostaju!

Bijahu postojani u apostolskom, u zajedništvu, lomljenju i molitvama. Strahopoštovanje obuzimaše svaku: apostoli su činili mnoga i znamenja. Svi koji prigriše bijahu združeni i sve im bijaše Sva bi imanja i prodali porazdijelili svima kako bi tko trebao. Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti zajednički uzimali hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. je pak danomice zajednici pridruživao spasenike.

Dj 2, 42-47

riječi koje nedostaju:
čudesa, dobra, dušu, Gospodin, Hram, hranu, kruha, nauku, srca, vjeru, zajedničko

duhovni dnevnik!

Svaka sveta misa ima svoju duhovnu poruku. Važno je stoga pažljivo slušati misna čitanja.

Važno je također čitati Bibliju, najsvetiju knjigu u kojoj nam Bog govori.

Ima još nešto važno. Treba zabilježiti ono što ste saznali ili doživjeli nakon čitanja Božje riječi ili ako vam se nešto lijepo dogodilo. Naravno, i neke negativne događaje treba zapisati i moliti Isusa da što prije pomogne riješiti problem.

Predlažem vam, vjerni Zvončići, PISANJE *Duhovnog dnevnika*. Neki to rade na svom računalu, pa se to zove BLOG, a vi možete pisati svoj vlastiti duhovni dnevnik. U njemu mogu biti i vaše molitve, ili one koje ste negdje pročitali. Vidjet ćete kako je to interesantno i kako će vam taj dnevnik postati naj-prijatelj. A oni manji među vama, mogu i nacrtati nešto što im se jako dopalo u Bibliji.

Zvončica

HosanaFest 2008
FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA - SUBOTICA

Učenci OŠ "Ivan Milutinović" proslavili Malu Gospu na Bunariću

Djeca

Najprije je dr. Andrija Kopilović održao veoma interesantno predavanje o povijesti svetišta na Bunariću, koje su učenici pozorno pratili, a nakon toga je djeci i njihovim nastavnicima darivao prigodne privjeske za ključeve. Sretni i puni novih saznanja o mjestu koje smo posjetili, nastavili smo sa satima hrvatskog jezika, matematike, i naravno – tjelesnoga odgoja. Ni kiša, koja je povremeno padala, nije nam prekinula uživanje. Na ovom lijepom mjestu i učenje je bilo mnogo lakše i zanimljivije. Svi sudionici današnjeg blagdana: učenici, njihovi roditelji i nastavnici, odu-

Na blagdan male Gospe, u ponedjeljak 8. rujna, učenici i učenice hrvatskih odjela 5., 6. i 7. razreda OŠ "Ivan Milutinović" iz Subotice i Male Bosne posjetili su Svetište Majke Božje na Bunariću, gdje su uz svetu misu proslavili rođenje Blažene Djevice Marije i održali nastavu u prirodi.

Svetu misu predvodio je upravitelj Svetišta, dr. Andrija Kopilović. Svojom propovijedi potaknuo je nazočne, a posebice djecu, na razmišljanje o riječima koje mogu biti lijepe, ali i opake, pa čak i ubojite, te kako iste treba obazrivo koristiti.

Učenici hrvatskih odjela su se nakon svete mise rasprišili po prostranstvu Svetišta te je započela nastava u prirodi.

ševljeni su toplim prijemom i ovakvim vidom nastave, te su izrazili želju da se ponovno okupimo na istom mjestu što prije.

Nastavnici koji predaju na hrvatskom jeziku u OŠ "Ivan Milutinović" posebno zahvaljuju dr. Kopiloviću koji im je osigurao boravak na Bunariću, a nadasve na više nego ugodnom dočeku i dojmljivim riječima koje su se djeci urezale u srce. Naravno, moramo zahvaliti i roditeljima naših učenika koji su nam izašli u susret i svojim prijevozom omogućili dolazak sve djece.

Jasna Peić Gavran, učiteljica

OSVOJITE VRIJEDNE NAGRADE

Dragi Zvončići, evo nas na početku vjeronaučne i školske godine. I Zvonik se raduje Vama kao što i vi čekate Zvonik. Stoga vam i u ovom broju nudimo nagradnu igru. Ispunite kupon i pošaljite nam točne odgovore, a mi ćemo sretno dobitnike nagraditi u Bačkom Monoštoru, gdje ćemo biti gosti na svečanosti u povodu ZAVITNOG DANA.

Budete li se igrali s nama, netko od vas će dobiti i najnoviji CD "HosanaFest 2008.!" Kupon pošaljite najkasnije do 10. 10. na adresu: Zvonik, Beogradski put 52, 24000 Subotica.

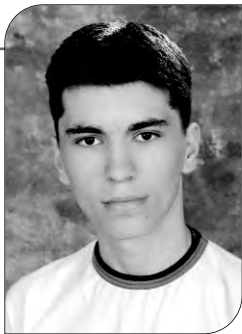
KUPON Zvonika br. 167

Pitanje: Kako se zovu dvostruki pobjednici "HosanaFesta 2008.?"

Pobjednici su: _____

Kupon popunio/la: _____

Adresa: _____

Uredio: Vlado Lišić

Mladi

Tijesnom stazom ili prostranim putem...?

Izjave poput: *To u naše vrijeme nije bilo tako ... ili: Pa ni nama nije bilo lako, štoviše, bilo nam je i teže, vama je sada sve puno lakše!*, često možemo čuti od naših roditelja, još češće od rodbine i uopće starijih ljudi oko nas kada spomenu poteškoće odrastanja. No, jesu li oni u pravu? Ili možda ...

Činjenica jest da su nam mnoge stvari olakšane, i da nam jest lakše nego starijim generacijama, ali su s tim "pozitivnim" olakšicama došle i one "negativne". Pod tim "negativnim" mislim na to da je danas puno lakše zastraniti nego što je to bilo prije.

"Uđite na uska vrata! Jer široka su vrata i prostran put koji vodi u propast i mnogo ih je koji njime idu. O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze!" (Mt 7,13-14)

Nekako se čini da se taj tijesan put još suzio, skoro pa je nevidljiv, dok se onaj prostrani put nameće. Gdjegod se okreneš, kamo god da kreneš, zagaziš na širok šor. Često ni ne vidiš onaj mali putić koji vodi do uskih vrata, a i ako ga primijetiš, lako ga ponovno izgubiš iz vida, jer se širok put prostro svuda oko tebe. Toliko lijepoga nudi današnji svijet, tvoja okolina, često i oni najbliži, da je postalo jako teško razlikovati dobro od lošega. Nije lako naći svoje mjesto pod zvijezdama,

nije lako ići tijesnim putem u društvu koje raskalašeno korača prostranim putem užitka, tjelesne i moralne slobode koja ti dozvoljava sve, ništa ne priječi. Sve je slobodno, nema pogrešnog.

Ako se ubrajamo među onih malo koji pronalaze put koji vodi u Život, sigurno nije lako. Onaj koji korača tijesnim putem, shvaća koliko je taj put težak. Mora se suprotstavljati normama današnjega društva, nailazi na nerazumijevanje i podsmijeh. Često je neshvaćen od svojih najbližih, jer malo je onih koji shvaćaju i uviđaju uzak put i njegov smisao. Možda se osjećate usamljeno, ali ne zaboravite Isusove riječi: *U svijetu imate muku, ali hrabri budite - ja sam pobijedio svijet!* (Iv 16,33). Ne zaboravi, draga mlada osobo, da te Bog nije napustio, niti će ikada, jer On vidi tvoje poteškoće i ubraja ti to u pravednost.

Oslobodimo se zavodljivosti grijeha kojeg je ovaj svijet prepun, jer sigurno svatko od nas na kraju želi ući na uska vrata. No, ne zaboravimo da je do uskih vrata i tijesan put, koji je potreban proći, koji nam je priprava za vječnost. Svima nam sljedeće vječnost, pitanje je kakva. Odluka je na tebi!

Vladimir

„O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze!" Mt 7,14

Susret mladih na Čikeriji

Baš je dobro što smo ovdje!

Susret subotičke katoličke mladeži na Čikeriji održan je ove godine 27. kolovoza pod geslom "Baš je dobro što smo ovdje", a osamdesetak mladih provelo je gotovo cijeli dan u druženju i sportskim igrama.

Hodočašće je započelo u 8 sati ispred župe Isusova Uskrnuća, odakle su se mladi na biciklima uputili na Čikeriju na kojoj su nas i ove godine srdačno ugostili **Kata i Stipan Petrekanić**. Nakon odmora, uslijedila je sveta ispovijed. Oko 10.30 sati počela je sveta misa koju je predslavio **vlač. Predrag Alilović**. U nastavku programa, mladi su naučili himnu ovogodišnje Čikerijade, pjesmu *Baš je dobro što smo ovdje* VIS-a "Proroci", kao i razne plesove što je posebno bilo zanimljivo.

Nakon ručka uslijedila je igra pod nazivom *Skrivene puzzle*, koja je za cilj imala slaganje plakata na kojem su sadržana osnovna obilježja Čikerijade. Nakon uspješno završene igre, napravljena je i zajednička fotografija.

Ostatak dana mladi su proveli igrajući nogomet, odbojku, bandminton, ili u razgovoru i prijatnom odmoru na zdravom zraku čikerijske šume. Susret je trajao do 17 sati kada su se mladi uputili svojim kućama.

Ovogodišnji susret mladih na Čikeriji organizirao je "ZBOR" mladih katolika uz pomoć sponzora: lokalnih župnika, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", Generalnog konzulata RH u Subotici i Jamnice, te uz pomoć mesnica "Jagnje" i "Gat", a svima se toplo zahvaljujemo. Velika zahvala svima koji su na bilo koji način pomogli da ovogodišnja Čikerijada bude uspješno održana. Do sljedeće godine, pozdrav!

Nevena Mlinko

Na plakatu se nalazi tekst treće strofe himne Čikerijade, koji glasi: *Tebe ćemo vječno pratit', gdje nas čista srca vode, pjesmom slaviti, srcem hvaliti, baš je dobro što smo ovdje!* Biciklist s desne strane predstavlja sve mlade koji, po običaju, na susret na Čikeriji hodočaste biciklima. Na središnjem dijelu plakata nalazi se veliko srce, koje svatko od nas ima. Ono izgara u plamenu Duha Svetoga. Plamen ima oblik križa – jer bez križa ničiji život ne prolazi. Da bi nam srca bila snažna i čista moramo, prije svega, njegovati osobnu molitvu. Uz njenu pomoć lako i radosno ćemo djelovati u zajednici: igrajući nogomet, pjevajući i plešući, pomažući drugima, biti podrška, što prikazuju maleni ljudi u srcu. U podnožju vatrenoga križa nalazi se velika Božja ruka koja čuva i vodi biciklista tj. sve mlade na njihovu životnom putu, kao i klasovi i grozdovi – simboli Kristova tijela i krvi.

Nevena Mlinko

Priča o obraćenju ...

Ovo je priča o Marku, čovjeku za kojega su u životu znanje, slava, novac i moć, bili važniji nego biti čovjek. Ovo je priča o čovjeku koji je svoj život proveo gazeći sve pred sobom kako bi ostvario svoje ciljeve, da bi na kraju shvatio kako ništa nije ni imao i da je ostao sam. Marko je još za vrijeme studija bio veoma ambiciozan i pohlepan. Nikada ga u životu ništa nije ispunjalo osjećajem zadovoljstva. Nije imao mira u svom srcu, premda je poticao iz pobožne i kršćanske obitelji. Markov otac se njemu i njegovoj sestri trudio usaditi u srce kršćanske kreposti. No te kreposti Marko je održavao sve dok nije krenuo na studij. Markovo životno geslo je postala rečenica: "Čovjek bez srca je uspješan čovjek".

Kako bi postignuo svoje ciljeve tijekom školovanja, koristio je sva dopuštena dozvoljena i nedopuštena sredstva: varao je na ispitima, potplaćivao je profesore, koristio je svoje kolege na sve moguće načine da bi ih kasnije odbacio. Prijatelji su ga poznavali kao čovjeka ledenoga srca, budući da ga ništa nije moglo omesti u ostvarivanju ciljeva. Kada je završio studij, Marko je otac zaposlio u svojoj agenciji za nekretnine na mjestu gdje je trebao raditi s klijentima. Nije mu se svidjelo raditi kao početnik u tvrtki svojega oca. Ali, otac je mislio da je to najbolje rješenje za Markovo ponašanje. Htio ga je naučiti da se sve u životu postiže na lijep i pošten način. Želeći se osvetiti ocu, Marko je primijenio taktiku laži i obmane. Iako je mrzio posao koji radi, pretvarajući se da ga voli, napredovao je do mjesta pot-

predsjednika, odnosno zamjenika svojega oca. No, to nije bilo ono što je želio. Na jednom sastanku s ostalim dioničarima, na prijevartu je zbacio svojega oca s mjesta predsjednika. Sam je postao novi potpredsjednik. Svojega oca je izbacio iz kuće koju je također dobio od njega. Otac je uporno pokušavao razgovarati s njim, ali on ga nije htio ni vidjeti. Uskoro se Marko oženio i izgradio karijeru kao uspješni biznismen. Prestao je i u crkvu ići, jer, više nije bilo oca da ga prati i opominje. Život mu je cvjetao. Ništa mu sve to nije vrijedilo jer ga nitko nije volio. Nije imao prijatelja, jer je njegovo prijateljstvo bilo temeljeno na koristi i laži. Svoju ženu Marko je često zapostavljao iako mu je ona pružala najveću ljubav koju nije znao

cijeniti. I ubrzo se sve promijenilo. Radnici su počeli odlaziti jer nisu bili zadovoljni uvjetima rada koje je nametnuo. Tvrtka je propadala, ali i Markov život. Marko je postajao sve živčaniji. Život sa suprugom i dvoje djece što su ih imali počeo ga je "gušiti". Osjećao je da je nestalo sve što mu je u braku budio radost i oživljavalo ga. Jednoga dana uslijedilo je ono neizbježno, otjerao je svoju ženu i djecu iz kuće misleći da im time čini uslugu. Ostao je sam. Ali, to ga nije opametilo i nastavljao je raditi po svojem. Što je više tjerao svoj inat, to je više padao. Počeo je piti. Nervoza i srditost su obuzimali njegovo srce. Ljubomora na druge koji su imali uspjeha u životu, nije mu davala mira. Zaboravio je na očeve riječi o lijepom i poštenom radu. Izgubio je tvrtku, banke su mu oduzele kuću i ostao je na ulici. Potpuno sam. Po cijeli dan Marko je sjedio u kavani, pijao se i tonuo sve više u propast. Ubrzo je počeo koristiti razna umirujuća sredstva da bi na kraju probao i drogu. Imao je samo 36 godina kada se predozirao i završio u bolnici. Jedva je preživio. Zahvaljujući molitvama najbližih i intervenciji oca koji ga nije napustio u tim teškim trenucima, došao je k svijesti. Kada je shvatio svu lju-

bav i žrtvu oca, pozvao ga je na razgovor i zatražio je svećenika. Nakon duge ispovijedi, pomirio se s ocem. Razgovarao je i sa svojom suprugom koja mu je sve oprostila. Tada je shvatio prave vrijednosti života, i ono najvažnije – više nije bio sam.

Nakon ove priče željela bih vas sve potaknuti na razmišljanje o važnim stvarima u našem životu. Što

je to što ti činiš za budućnost, za naše mlade, za tebe samoga? Zbog čega želiš napredovati i osigurati bolju budućnost? I koliko dopuštaš Isusu ući u tvoj život, da te vodi i prati, da bude tvoj ideal kojega ćeš pratiti? Ponašaš li se i ti u nekim životnim situacijama kao Marko i dopuštaš li da te novac, slava i moć zaslijepe? Pomisliš li da ništa od toga nećeš ponijeti sa sobom na onaj svijet?! Zapitaj se postavljaš li i ti drugoga čovjeka na zadnje mjesto u svom životu i dopuštaš da te vode prolazne stvari? Ili ti je ipak važniji čovjek? Svaki čovjek? I onaj koji te živcira, prijatelj koji te iznevjerio, djevojka koja te ostavila, siromah što na ulicama prosi? Zapitaj se samo što činiš, kako to činiš? Zapitaj se kamo ideš?!

Marina Gabrić

"Ne zgrčite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagriza i gdje ga kradljivci potkapaju i krađu.

Zgrčite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne nagriza i gdje kradljivci ne potkapaju niti krađu.

Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce."
Mt 6,19-21

Kamo idem?

Kamo idem, Gospodine? Kako te slijediti a pri tom ne gledati samo vlastite interese, ne tražiti izlaz iz nevolje za sebe samoga, nego kao ti, Isuse, čeznuti za sudjelovanjem u patnji za cjelinu. Nerijetko postavljamo sebi ovakva pitanja. Slobodna smo bića, stoji nam na raspolaganju mnoštvo izbora. Ali u konačnici, ipak smo ograničena bića i to nas često sputava u djelovanju. Želimo biti svemogućí, apsolutno slobodni, prijeći sve granice koje nas ograničavaju u životu. Vodi nas egoizam i želja za što većom moći, želimo sami sebi biti dostatni, želimo biti bogovi. Eto, to je put za kojim današnji moderni čovjek čezne.

Mi smo ipak Božja stvorenja, stvorena na Njegovu sliku i u nama leži klica ljubavi, Božje ljubavi koja nam se kao savršena i apsolutna očitovala u Njegovu Sinu. Naša duša, koliko god bila grešna, žeda za Bogom živim, za gledanjem lica Boga kao što psalmist govori u psalmu 42. Uzdajmo se u Boga kao vođu, u njegovu vjernost i njegovu svjetlost na ovom zemaljskom putu koji vodi u život vječni.

Putnici smo, hodočasnici na zemlji, susrećemo se s grijehom i patnjom, ali trebamo biti sigurni da Bog za nas ima

plan, želi se susresti s nama u eshatonu. Utjelovio se radi nas, otkupio naše grijeha i umro za nas još dok bijasmo grešnici (*usp. Rim 5,8*).

Isus nas poziva na ljubav prema Ocu te želi u svemu ispunjavati volju Očevu i ljubiti sve Očevom ljubavi. To bi trebala biti i naša trajna želja i nastojanje u ovom zemaljskom životu. On nam daje upute kako ostati u Očevoj ljubavi: "Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi" (*Iv 15,10a*). Dakle, da bismo išli pravim putem, potrebno je vršenje njegovih zapovijedi. Ne volimo riječ zapovijed jer mislimo da nas zapovijedi ograničavaju, nameću i prisiljavaju na nešto. Za Isusa postoji jedna jedina zapovijed: ljubav, koja ide prema Bogu i prema bližnjemu.

Ukoliko dopustimo djelovanje Duha ljubavi, nećemo imati straha pred životnim izazovima. Trebamo biti svjesni da nas Bog neće napustiti, da je u njemu naše spasenje i zaklon do vječnosti. Stoga budimo hrabri i zaobiđimo sve ono što nas sputava na putu do našega Gospodina. /A. P./

Mladosti

Mladosti, tako si Lijepa, tako draga, bogata, uzbudljiva – kAžu, najljepši dio života! Znam cijeniti Dar mladosti kojim sam darovan od Boga. Znam! Ali, kažu neke pametne glave "mladost-ludoSt", a neke usijane da kad si mlad možeš i trebaš rAditi sve. Koliko puta sMo to čuli od naših prijatelja, pa i sAmi to izgovorili u zanosu! Da mlad čovjek može sve, donekLe je istina. U mladosti je ljudsko tijelo sposobnije, jače, izdržljivije od onog djetinjeg i staračkog. To ti treba biti veliki poticaj, hraNiti svoju volju novim koracima, uspjEsima, saznanjima i ciljevima. Jer možeš, trebaš to željeti, ulagati trud, usPjeti! Da mlad čovjek treba Raditi sve, to već nije istina. Jel' trebaš i smiješ ubljati ljude ako ti

se prohtije!? Ne govorim o ekStremnim slučajevima. Riječi znaju biTi ubojitije i od najhladnijeg oružja. Samo jedna tvoja gruba, riJeč osude, laž, kleveta, pa čak i pohlepne, bludne misli ubijaju. I sebe ubijaš grijehom! Jednu od najvećih opasnosti za Mladoga čovjeka predstavlja neumjerenost. Jer, svašta je na našem "životnom" tržištu u poNudi. "Kad ćeš ako ne sad! Jednom si mlad!" Da, sAmo jednom, i baš zbog toga ne želim proživjeti svoju mladost na pogrešan način, na štetu Sebi. Je li umjereno ostajati u gradu do 5, pol 6 izjutra? Umjesto jednoga pića popiti – sVe? Razmisli. Bog ti daruje život, i svaki novi dan je NjEgov novi dar. U njemu trebaš biti nasmijan, radostan, vrijedan – opravdati kruh koji se nađe na trepezarijskom stolu. Ili mamuran, umoran, ni za što? Ne ...

Nevena Mlinko

Lažni prorok

"Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze k vama u ovčjem odijelu, a iznutra su vuci grabežljivi." (*Mt 7,15*)

Mudri ljudi kažu da ti je najbolji prijatelj onaj koji ti govori najviše istine, a mi smo danas postali toliko osjetljivi da nas nitko ne smije ni "dirnuti"! Nitko nam ne može i ne smije reći da griješimo! Ne smije nam nitko skrenuti pozornost na činjenicu da nismo u pravu, jer nitko nam ne može govoriti kako treba činiti ono što činimo ... Također smo i poput te druge strane, ne želimo uvrijediti, želimo biti prijateljski nastrojeni ... Moramo uočiti da će nam najviše istine reći osoba koja nas najviše voli, iako to ne želimo čuti! Jedna od najvećih odlika lažnoga proroka je to što će nam uvijek reći ono što želimo čuti, nikada nam neće kvariti paradu! Činit će nas veselim, toliko da će nam se zavrtjeti u glavi! Toliko će nas zabaviti da se nikada nećemo pozabaviti velikim pitanjima poput ovoga: Djeluje li Bog u mom životu, rastem li u svetosti, živim li po njegovim zapovijedima, ljubim li svoje bližnje? Jesam li spreman stati pred Boga na zadnjem sudu?

Jesi li ikada zastao i na trenutak razmislio o tome kamo ideš? Kako se tvoj život razvija? Vršiš li Božju volju? Ovaj svijet je prepun lažnih proroka, koji nude tolika uživanja da uopće nije teško zastraniti i zanemariti našu budućnost. Ne govorim o ovozemaljskoj budućnosti, nego o vječnosti. Mi smo tek hodočasnici na Zemlji, ovaj život je prolazan, ovaj život je tek trenutak u vječnosti ... Ali, ovaj trenutak je presudan za našu vječnost! Ovaj trenutak moramo iskoristiti kako bismo zavrijedili vječnost u Božjoj blizini! Ako ga zanemarimo, trenutak će proći i znamo kakva nam onda vječnost slijedi.

Ne dozvoli lažnim prorocima da te zavedu i odvedu od Boga, ne dopusti da zbog trenutnih zadovoljstava zanemariš svoju vječnost. Bog te je stvorio na svoju sliku i priliku, tvoje ime je urezao u svoj dlan, tebi su *vlasni na glavi sve izbrojene*. Nemoj iznevjeriti povjerenje i ljubav koju ti je ukazao, nemoj Ga zanemariti i ostaviti Ga po strani. Bog ti je dao toliko toga, iskoristi to, iskoristi ovaj trenutak na Zemlji kako bi u onaj dan bio dostojan gledati Njega u lice i vječno prebivati u Njegovoj blizini.

V. L.

Mons. József Miocs Počasni građanin Subotice

Na svečanoj sjednici Skupštine grada, koja je u okviru proslave Dana grada Subotice održana 1. rujna u Velikoj vijećnici Gradske kuće, dodijeljena su zvanja "Počasni građanin" i priznanja "Pro urbe". Uz Belu Durancija, zvanje "Počasni građanin" primio je i mons. József Miocs, svećenik Subotičke biskupije, glazbeni pedagog, odgajatelj te ravnatelj zbora.

Msgr. József Miocs je rođen u Kuli 1942. godine, a u Subotici završava osnovnu školu i osnovnu glazbenu školu. U Zagrebu je maturirao u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Filozofsku i teološku naobrazbu je nastavio u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu gdje je diplomirao 1969. godine. Istodobno je studirao i na Muzičkoj akademiji u Zagrebu na odsjeku za crkvenu glazbu. Za svećenika je zaređen 1968. godine u katedrali Sv. Terezije Avilske. Od 1969. godine je radio u Biskupskom uredu, bio kapelan u katedrali, i glazbeni pedagog u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum*. Nakon iznenadne smrti dirigenta Ferencza Würtza 1970. godine, mons. Miocs preuzima i obveze dirigenta katedrale. Nastavlja svoje glazbeno usavršavanje i 1975. stječe znanstveni stupanj *Artifex musicae*. Godine 1975. postaje redoviti profesor gimnazije *Paulinum*, *regens chori* i dirigent mađarskoga zbora *Sveta Terezija*. Godine 1980. i 1981. vršitelj je dužnosti ravnatelja *Paulinuma*, od 1982. godine ravnatelj, a 1988. postaje i rektor Kolegija (Sjemeništa). U povodu obilježavanja 200. godišnjice postojanja katedrale (1973.), utemeljio je zbor *Schola Cantorum Paulinum*, čiji je aktualni dirigent. Od 1993. godine redoviti je profesor glazbene kulture na Teološko-katehetskom institutu u Subotici. Predsjednik je i organizator smotre dječjih i omladinskih zborova *Srebrno zvono* od 1995. godine. Službeno priznanje rada *Paulinuma* vezano je za ime Józsefa Miocsa. Do 1989. godine, u duhu prakse ondašnjeg vremena, svjedodžba izdana u ovoj školi nije bila priznata. Ravnatelj Miocs je uložio puno napora da bi od 1990. godine došlo do priznanja, a 2004. godine škola dobiva akreditaciju i po zakonu postaje ravnopravna ostalim školama. Autor je nekoliko crkvenih glazbenih djela, drži predavanja na mnogim domaćim i međunarodnim glazbenim, teološkim, crkvenim i svjetovnim pedagoškim skupovima i simpozijima. Odlikovanja: Monsignor (papinski kapelan 1992.), papinski prelat (2003.), "Zlatni križ za zasluge Republike Mađarske" (2007.). /Zv./

Bela Ivković dobitnik zvanja "Pro urbe"

Odvjetnik, istaknuti javni i kulturni djelatnik Bela Ivković, dobitnik je priznanja "Pro urbe" koje mu je dodijeljeno u okviru svečane sjednice Skupštine grada, održane u povodu Dana grada Subotice 1. rujna.

Bela Ivković je rođen u Subotici 14. 10. 1939. godine. Osnovnu školu je završio u rodnom gradu, dok je srednjoškolsko obrazovanje stekao u Zagrebu. Kao izvanredni student završio je Višu upravnu školu u Novom Sadu, a kasnije i Pravni fakultet. Odvjetnički ured je otvorio 1978., kojega uspješno vodi punih 30 godina. Osim rada u svojoj struci, angažirao se i na polju očuvanja kulturne baštine bačkih Hrvata. Godine 1969. bio je član inicijativnog odbora za osnutak HKUD "Bunjevačko kolo", a kasnije i jedan od osnivača Društva. Za predsjednika Društva je izabran 1991. godine, i na tom je mjestu bio punih trinaest godina. Posebno je bio angažiran oko pripreme i održavanja manifestacija "Veliko prelo" i "Dužijanča". U Skupštini općine Subotica bio je vijećnik u dva mandata. Osnivač je i aktivni član i drugih kulturnih društava čija je djelatnost očuvanje, njegovanje i razvitak kulture u Hrvata: Hrvatskog akademskog društva, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović".

Uz Belu Ivkovića, priznanje "Pro urbe" za istaknuta djela koja u velikoj mjeri pridonose ugledu grada, dodijeljeno je i **Máriji Székely**, profesorici i istaknutoj animatorici glazbe, **Istvánu Szajkóu**, samostalnom umjetniku slikaru, **Davoru Štefaneku**, istaknutom sportašu hrvaču, **Dénesu Tóthu**, profesoru, mentoru i inovatoru, te **Andrei Kúti**, **Ákosu Odriju** i **Istvánu Lukácsiju**, stručnom i kreativnom timu učenika Tehničke škole. /Zv./

Klapa "Kogul" u subotičkoj stolnoj bazilici

Na blagdan Uzvišenja sv. Križa 14. rujna, na župnoj svetoj misi u 10 sati pjevala je u subotičkoj stolnoj bazilici sv. Terezije Avilske zagrebačka klapa "Kogul". O klapi Kogul piše njezin član Filip Šarunić: "Klapa Kogul je osnovana u Zagrebu 2004. godine, a njezin sastav čine: Filip Šarunić – tenor I, Martin Markulin – tenor II, Marin Srđelić – tenor II, Goran Petrović – bariton, Grga Peroš – bariton, Goran Managić – bas I i Vatroslav Sirovica – bas II. Osnovana je od strane amaterskih glazbenika, većinom studenata, koji dijele zajedničku strast prema dalmatinskoj vokalnoj baštini. Od zapaženijih javnih nastupa, svakako treba istaknuti Omiški festival 2006. godine, na kojem je klapa Kogul u kategoriji debitana osvojila prvu nagradu žirija i prvu nagradu publike. Večeri dalmatinske pisme u Kaštel Kambelovcu, Ciklus koncerata dalmatinskih klapa grada Zagreba". Gosti iz Zagreba su svojim nastupom na kraju svete mise obogatili, i inače uvijek raspjevani subotički liturgijski skup. Dan prije, klapa "Kogul" pjevala je u svetištu Majke Božje na Tekijama kraj Petrovaradina u Srijemskoj biskupiji. Nastup gostiju iz Zagreba je oduševio vjernike sabrane na svetoj misi, a zahvalnost u ime svih izrazio im je župnik Stjepan Beretić. /S. B./

Zahvaljivanje?

Dragi čitatelji! Na Dužijanci smo dragom Bogu zahvalili za novo žito – zamirisao nam je kruh od novoga brašna! U rujnu zahvaljujemo za (ostale) plodove zemlje, u nekim seoskim župama se to prekrasno slavi donošenjem najljepših plodova u crkvu kako bi svi vidjeli što nam je Bog dao i ove dobre godine! Kakvi su to krasni prizori – svakome srce zaigra pred ljepotom boja, oblika i mirisa! Zbilja si, Bože, sve dobro stvorio! I prirodu i čovjeka, koji je kruna Tvog stvaranja...

razmišljanje

Ali! Čemu sva ta divota, ako propada, ne koristeći ničemu? Ima li što neugodnije od pokvarene hrane, trulog voća i povrća? Ima li što tragičnije od "pokvarenog" čovjeka? Hrana služi za jelo, a ako je ima viška, treba ju dijeliti dok je dobra i svježja. Za ŽITO i sve PLODOVE ZEMLJE nije dosta zahvaliti u crkvi – treba te darove koristiti, na dobro nas samih i svih onih koji je možda nemaju! Bog ih je dao da u njima uživamo i tako Mu zahvaljujemo! A čovjek? Obitelj?

Kako je tužno kad kraj sebe imamo muža, ženu u kojima ne uživamo, za koje ne zahvaljujemo Bogu tako što nam je blaženstvo susresti mu/voj pogled, ma koliko mladi ili stari bili, kako god nesavršeni, bolesni, slabi ili grijешni bili! Ma, znam da nije lako, ali **moramo se boriti!** Tko je ikad rekao da će u braku biti uvijek lako i sunčano, da će odgajanje teći bez teškoća i problema, da je roditeljstvo – zabava? Mi moramo, ma koliko nam djeca – mala ili velika – zadavala i brige i nervozu i ljutnju i mač boli u srcu U NJIMA UŽIVATI! Milje njihove blizine od svega je ljepše! Mi moramo, ma koliko muž bio "težak" ili žena "rondzalo",

liječina ili trošadžija (znat ćete nastaviti i sami! :-), u njima uživati, gledati ih s ljubavlju, milovati ih iskreno i nježno, grliti ih kao da cijelu svoju snagu iz sebe želimo upiti u njega/nju, ovisno komu je potrebija u tom trenu! Moramo se diviti i sijedima u bradi, voljeti i višak kilograma, radovati se lijekovima koji ih liječe ili oslobađaju boli.

Umijeće je ljubiti cijeli život, a Bog nam u sakramentu braka daje milost da od te ljubavi načinimo i – umjetnost. Bog ih je dao – zar da njegov dar ne "odmotamo" (čitaj – cijeli život biće svoga bračnog druga upoznajemo, ali i u času smrti virimo jednim okom, pitajući se – što li sad misli, što bi sad želio?) i – ne "koristimo"? Ne stvara Bog ljude za ures, ma kako ljepi i privlačni bili, jer bi nas onda napravio od porculana ili kamena, ili držao "pod staklenim zvonom". Takvi ne možemo ljubiti, ni živjeti. Trebamo se diviti jedni drugima, ali i istrošiti sebe i druge. Čovjek se "kvari" ako nije ljubljen i ne ljubi, nezahvalni smo za svoju obitelj ne pronalazimo li vremena za njih i uživanje u njima, s njima i s Bogom! Volite li one darove darovane "reda radi", na kojima uljudno

zahvalite i odložite ih u najdalji kut, jer vas rastuži i razočara što ih imate kad su tako nepotrebni, beskorisni i ne znače vam ništa? Mi jedni drugima nismo takvi darovi – Bog ništa ne daruje "reda radi", jer "nije red doći praznih ruku". Naši muževi i žene, djeca još više, jer su čista i nevina, neprocjenjivi su darovi, dragocjenosti

kojima se treba radovati do vijeka, koje treba svaki dan primiti u zagrljaj i – uživati u njima. Chiara Lubich je govorila: "Ljubav je spontana, uvijek nova, pronalazi uvijek nove načine da se očituje, ne podliježe pravilima, pronalazi nepredvidljiva rješenja." Mi vam darujemo ovih par misli i ideja, pa ako vam se dopadnu, zahvalite za njih tako što ćete ih primijeniti, naravno, u svom stilu! © vh

obiteljske aktivnosti

♪ ♪ ♪ ZAJEDNO JE LJEPŠE ♪ ♪ ♪

Zajedničko spremanje kuće – ako i kod vas postoje poslovi koje nitko osobito ne voli, uradite kao mi. Napravite popis poslova, konkretnih zadataka koje treba uraditi (npr: složiti ručnike, oribati kađu, prebrisati pod u blagovaonici, isprazniti korpe za smeće...), napišite ih na zasebne papiriće i svako neka izvlači po jedan. Kad je zadatak obavljen, izvlači se sljedeći i tako dok sve cjeduljice ne budu potrošene, a kuća zablista! Igra (ili prvo mali odmor ☺ – za mame i tate) može početi!

Izmislite i provodite male "rituale" – zajedničko ispijanje kave ili čaja, pričice pred spavanje... Kod nas se svaka olujna i kišna večer dočekuje s posebnom radošću. Kad vani počne grmiti i sijevati, mi isključimo tv i računalo, ugasimo svjetla, ušuškamo se svi u jedan krevet i smišljamo priče. Kad je lijepo popodne ili večer, skuhamo kavu ili čaj, pozovemo "susjedu" (moja najdraža je moja kćer) i pričamo što nam

se loše i/ili lijepo dogodilo tih dana, savjetujemo jedna drugu, tješimo... (ogovaranje – isključeno!).

Zajedničke igre – društene igre, koje imaju svoja pravila, malko izmijenimo u skladu s našim potrebama. "Monopol" je, primjerice, zanimljiviji ako dogovorimo kako ćemo pomagati jedni druge da svi izgradimo kuće, "počastiti" onoga koji je u trenutnoj financijskoj stisci, (pa šta ako i nitko ne pobijedi – ipak je sve to samo igra!).

Smislite sami neke igrice – mi volimo izmišljati priče na osnovu zadanih riječi. Na primjer, svatko na papir napiše 3–5 riječi (kuća, dvorac, svađa, nos, patka) i papir da nekom od suigrača, a on primi svoj zadatak od nekog drugog. Potom svatko napiše neku pričicu koja sadrži zadane riječi, trudeći se da bude što zanimljivija, a onda ih čitamo i – uživamo. Smijeha ne manjka!

P.S. I ne zaboravite, najbolji recept za svaki dobar dan je – smiješak!

Voli vas sve Zvezdana

MALE MUDROSTI

SREĆA JE BLIZU

Neki čovjek odluči urediti svoj vrt pred kućom: posije englesku travu i uskoro iznikne lijepa zelena površina. Puno je vremena i pažnje posvećivao vrtu, ali se na proljeće začudi i naljuti, jer je u gustoj travi pronašao nekoliko žutih cvjetova. Požurio ih je iščupati, ali su već sljedećih dana nicali novi cvjetovi, cvjetovi maslačka. Ode u trgovinu i kupi otrov za poljsko cvijeće. Nije pomoglo. Od tog vremena njegov rad u vrtu pretvori se u bjesomučnu borbu protiv žutog cvijeća, koje je svakim danom sve više raslo i cvjetalo. "Što mogu još poduzeti?", povjeri čovjek brigu svojoj ženi. "A zašto ne pokušaš zavoljeti to cvijeće?", odgovori mirno žena. I čovjek poslušao. Uskoro su mu divni uzorci maslačka postali najljepši ukras zelenoj podlozi vrta. Od tada je mirno i zadovoljno živio.

KOLIKO NAS LJUDI SVAKODNEVNO IZLUĐUJE I NALJUTI? DA IH POKUŠAMO OSVOJITI I - ZAVOLJETI?

za život: ZAMJENA ZA PLASTIČNE VREĆE

U svijetu su plastične vreće među najvećim zagađivačima životne sredine. Čovječanstvo godišnje utroši više od 500 milijardi plastičnih vreća, a samo u Srbiji se godišnje proizvede i baci milijardu i pol. Površina bačenih vreća mogla bi prekriti gotovo tri Srbije. Vranje će biti prvi grad u Srbiji koji će se osloboditi problema s plastičnim vrećama: gradsko vijeće lokalne samouprave u Vranju donijelo je odluku da se u prodavaonicama i tržnicama od listopada 2010. godine zabrani pakiranje u plastične vreće, a još se razmišlja hoće li zamjena za plastične vreće biti VREĆE OD PAPIRA ILI PLATNENE TORBE.

LAGANE I VODOOTPORNE, lako nošene vjetro, mogu se vidjeti na ulicama, u parkovima, u rijekama i po drveću. Neplansko odlaganje plastike sprječava puštanje vode kroz zemlju i blokira podzemne vodotokove. U mnogim razvijenim zemljama zabranjena je uporaba obojene plastike zbog toga što sadrži otrovne teške metale. Poznato je da se spaljivanjem plastike oslobađaju otrovni plinovi, izdvajaju se dioksini i teški metali, a opasan je i otrovni pepeo. Vreće od obojene plastike štetne su i opasne i zbog toga što u sebi sadrže toksične materije i idealni su prenositelji bakterija. Zagađivanje plastičnim vrećama u svijetu spada među najveće ekološke probleme. Od ovog štetnog otpada oslobađa se zabranom proizvodnje i uporabe i recikliranjem.

Kina je 1. lipnja ove godine uvela potpunu zabranu proizvodnje i uporabe plastičnih vreća u supermarketima, a u Irskoj se naplaćuju visoke globe onima koji koriste ovakvu vrstu ambalaže. Povlačenje plastičnih vreća iz uporabe u Australiji treba započeti ove godine, a za Mađarsku plastične vreće predstavljaju jedan od najvećih ekoloških problema, pa se uveliko radi na eliminiranju plastične ambalaže iz svakodnevnog života. Španjolska vlada želi do sredine 2009. g. prepoloviti količinu plastičnih vreća u uporabi, a do 2010. potpuno ih zabraniti. Zabrana uporabe najlon vreća u Europskoj uniji stupa na snagu 2010. godine. Stručnjaci u Australiji ispituju i kontroliraju proizvodnju vreća od bioplastike. Ove vreće proizvode se od šećera i žita i mogu se koristiti za dobijanje komposta. U mnogim zemljama Europske unije uvode se u uporabu papirne i vreće od biorazgradive plastike.

protiv života: OTROVNE IGRAČKE

Mnoge igračke s kojima se mališani kod nas igraju izgledaju isto kao one koje su, zbog kemijske neispravnosti, sredinom prošle godine zabranjene u nekim zemljama Europske unije. Američki proizvođač igračaka Mattel je u kolovozu 2007. sa tržišta povukao 18 milijuna igračaka proizvedenih u Kini, prije svega lutke Barbie, Batman, Polly Pocket, kao i razne automobilčice. Prema informacijama Asocijacije potrošača Srbije, neke od igračaka nalik na one povučene sa tržišta EU, mogu se bez deklaracije naći i u Srbiji.

Igračke se najčešće zabranjuju zbog toksičnosti boja kojima su obojene. Boje gumenih igračaka (najčešće žuta) za kupanje, glodalica, zvečki ili automobilčica mogu sadržavati nedozvoljene koncentracije olova. Velika doza olova može izazvati ozbiljna oštećenja mozga, a i relativno mala doza olova kod djece može smanjiti koeficijent inteligencije, izmijeniti funkciju enzima, unazaditi rast, oštetiti bubrege ili izazvati probleme u učenju i ponašanju, oštećenje sluha i pažnje. Na žalost, farbanje dječjih igračaka bojom koja sadrži olovo nije zabranjeno u Kini, gdje se i pravi najveći broj igračaka.

Popis s fotografijama igračaka (redovito azuriran) koje proizvođači i distributeri prijavljuju zbog različitih opasnosti (kemijske, mehaničke, magnetne...) i povlače sa tržišta, a koje se mogu naći u prodaji, pa ih nikako ne treba kupovati, naći ćete na website-u www.bebac.com, a osigurane su pomoću europskog sistema brzog upozoravanja (RAPEX) u koji su uključeni proizvođači, trgovci, distributeri, potrošači i naravno državni organi, a čiji je cilj da se sa tržišta što prije povuku proizvodi koji mogu ugroziti zdravlje i sigurnost potrošača.

Sombor pod Turcima

Biskupi

U vrijeme prije i neposredno poslije Mohačkog poraza (29. kolovoza 1526.) sve više Hrvata iz pokorenih hrvatskih zemalja pristiže u Slavoniju, Bačku, Baranju i općenito u Mađarsku. To je vrijeme kad su katolici živjeli kao ovce bez pastira. Raspršeni vjernici jedva su dolazili do svećenika. **Josip Buturac** u svojoj knjizi *Povijest Katoličke crkve među Hrvatima*, Zagreb 1973. na 145. stranici piše: "Za turskoga vladanja u Bosni, Hercegovini, Slavoniji, južnoj Ugarskoj, Srbiji i djelomično u Dalmaciji tokom XVI. i XVII. stoljeća postoji u tim pokrajinama veći broj biskupija, a samo dva-tri biskupa vrše biskupsku službu na tako velikom području."

Broj katolika

Broj katolika je i na početku XVII. stoljeća bio malen. Na 150. stranici spomenute knjige Josip Buturac piše: "Beogradska biskupija tokom XVII. stoljeća uglavnom ima svoga biskupa koji nosi naslov te ili koje druge biskupije. U Beogradu ima tada 1700 vjernika, i to 1500 Bošnjaka (130 obitelji) i 200 Dubrovčana (30 dućana). Dubrovčani su imali ovdje svoju kapelu, a Bošnjaci oltar u iznajmljenoj kući. U isto vrijeme u Višnjici, selu kod Beograda, ima 120 katolika koji imaju svoju kapelu. U Beogradu franjevci imaju svoju kuću, a isusovci rezidenciju od 1613. – s gimnazijom za 32 đaka. Smederevačka biskupija ima u Smederevu crkvicu i 16 katoličkih obitelji dubrovačkih i bosanskih trgovaca." Ti podaci su ilustrativni i za Bačku, pa tako i za Sombor. Katolika je bilo malo, ali zacijelo više nego u Beogradu.

Gdje su franjevci već imali župe

Franjevci su doseobe vodili u ona područja gdje su još za vrijeme turskoga ropstva već imali svoje župe. Pred

kraj turskoga ropstva popustio je pritisak na katolike koji su ovdje živjeli, kako bi se narod privukao u inače gotovo posve opustjele krajeve koje nitko nije obrađivao. O razlozima za dolazak katolika u ove i ostale krajeve tadašnje Mađarske piše **fra Beato Bukinac** na 71. i 72. stranici svoje knjige *De activitate franciscanorum...*: "Svrha iseljavanja iz Bosne i Dalmacije u XVI. stoljeću u Mađarsku je bila ta da se bolje i lakše živi. Mada je narod ovdje našao bolje uvjete za život, nije ni ovdje mogao uživati niti vjersku, niti političku slobodu, budući da su i ovi krajevi bili pod Turcima. Te prilike su trajale sve do 1687. godine, kad su Turci istjerani iz Segedina, a malo zatim je od Turaka oslobođena i čitava Bačka. U to se vrijeme još pojačalo doseljavanje iz Bosne. U vrijeme Bečkih ratova (1683-1699) u pokorenih kršćanskih naroda je porasla nada skorog oslobođenja od turskog jarma. Zato je narod iz područja pod Turcima, a prije svega iz Bosne, počeo tražiti zemlje i krajeve koji su već bili oslobođeni Turaka. Budući da su franjevci imali veliki utjecaj na narod, a s druge strane, kako narod nije imao drugih vođa, franjevci su vodili gotovo sva iseljavanja. A dolazili su s narodom u krajeve gdje su već prije imali svoje župe."

Czobor Szent Mihály pao pod Turke

Muhi János piše, na 65. stranici svoje knjige *Zobor Története* iz 1944. godine, da je Sombor pao pod Turke koncem kolovoza 1541. godine, te je uključen u Budimski pašaluk. Na 66. stranici Muhijeve knjige nalazimo još zanimljivih podataka. Tada su Turci obnovili utvrdu Czoborovih, ali su obnovili i nastanili grad. Grad je vjerojatno brzo napredovao i pod Turcima, budući da je 1543. godine već postao sjedištem nahije, koja je spadala pod segedinski sandžak. U to je vrijeme grad imao stražu od 50 vojnika, dok je puno značajniji grad Bač imao 106, a Subotica 24. To je također podatak koji govori o značaju i veličini Sombora.

Većina stanovnika somborske općine su tada bili Srbi. Srbi koji su ostali u Somboru i za vrijeme Turaka su stanovali po salašima, ali su kuće imali i u gradskoj četvrti koja nosi ime Selenča. Srbi su se za svo vrijeme turskoga ropstva sve više nastanjivali u Somboru. Grad je tako sve više rastao. Tursko stanovništvo su činili prije svega službenici, ali i mnogi obrtnici i trgovci. Iz podatka, da je 1543. godine kalački nadbiskup na ime poreza iz somborske općine ubirao 138 forinti, (Muhi, 70. str.) a taj je porez ubirao samo od katolika, lako je zaključiti, da je u 17. stoljeću u Somboru bilo već podosta Hrvata doseljenih ih Bosne, Hercegovine i Dalmacije. O tome piše i Muhi na 72. stranici svoga djela. Tako je u Čičovima nadbiskup ubirao 20, u Gradini 14, u Ivankovu 12, Lovrancu 14, u Selenči 7, u Šaponjama 10 i u gradu 40 forinti. O imenu Sombora piše Muhi na 64-65 stranici svoje knjige, te ističe, da je od 1543. grad Czobor Szent Mihály službeno dobio ime Sombor. Mađarsko ime grada je Zombor. Vjerojatno su Srbi prvi prozvali taj grad imenom Sombor. To su ime Turci mogli zateći i prihvatiti kao službeno ime grada. U tom turskom Somboru franjevci spominju 6 džamija, te kupalište.

Hrvati u gradu

Na osnovu ljetopisa franjevačkog samostana iz Sombora Muhi na 72. stranici svoje knjige zaključuje da su Hrvati zajedno s franjevcima u grad došli neposredno poslije Mohačkog poraza. U to su još vrijeme franjevci skrbili i za malobrojne Mađare koji su ostali na području Sombora nakon Seljačke bune i turskih progona. Muhi na istom mjesto bilježi i Kostićevo mišljenje, da su mađarski svećenici ili pali u ratu ili su pobjegli u sigurnije krajeve kraljevstva, pa je narod ostao bez svojih svećenika. Zato nije za čuditi se, da su u to vrijeme somborski Mađari zaboravili i svoj jezik. Uzme li se u obzir da su živjeli među brojnim Srbima i Hrvatima, još se lakše može razumjeti njihovo odnarođivanje.

Pričest bez pripreme

Koliko se često trebamo pričestivati? Susrećem vjernike koji nisu često na misi, a pristupaju pričesti. Jednako tako i na misama "šest nedjelja" mnogi se pričestuju, a da se nisu ispovijedili. Je li takva praksa dopuštena?

Dobronamjerni vjernik

Ovo pitanje je već bilo u našem *Zvoniku*. Doduše, ne u ovakvom obliku i ovako ciljano. Zahvaljujem vam stoga na tom pitanju, jer ćemo zajedno promotriti prvo dokumente koji nas poučavaju u crkvenom Učiteljstvu, a onda i našu praksu koja vas, a i nas koji puta zbunjuje. Katekizam Katoličke Crkve o ovom pitanju piše: Gospodin nam upućuje usrdni poziv da ga primamo u sakramentu Euharistije: "Zaista, zaista, kažem vam: ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi." (Iv 6,53). Da bismo odgovorili tom pozivu trebamo se za toliki i tako svet trenutak pripraviti. Sv. Pavao poziva na ispit savjesti: "Stoga tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se, dakle, svatko ispita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. Jer tko jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela" (1 Kor 11,27-29). Tko je, dakle, svjestan teškoga grijeha, prije nego pristupi pričesti, treba pristupiti sakramentu Pomirenja. Pred veličinom ovog sakramenta vjernik ne može drukčije nego ponizno i s gorućom vjerom prihvatiti satnikovu ispovijest i reći: "Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i bit će izliječena duša moja". Jasno nam je da ovom sakramentu prethodi "čišćenje duše", tj. Sveta ispovijed, ako smo svjesni bilo kakvoga teškoga grijeha. Među teške grijeha spada i neopravdan izostanak sa svete mise. Dakle, tko neopravdano izostaje s nedjeljne svete mise, ne bi se mogao pričestiti bez ispovijedi. No, sakrament pričesti oprašta tzv. "male grijeha" ako se za njih iskreno kajemo i ponizno pred zajednicom priznajemo. I u tom slučaju smo dužni povremeno pristupati ispovijedi da se očistimo i od tzv. "malih grijeha", jer je za pričest

potreban i naš rast u vjeri. Taj rast događa se upravo po sakramentima ispovijedi i pričesti. K tomu se primjereno pripravimo za primanje toga sakramenta i obdržavanjem posta kako je propisano u Crkvi. Tjelesno držanje (kretnje, odjeća) izražavat će štovanje, svečanost i radost trenutka kada Krist biva naš gost. Posve je u skladu sa samim značenjem Euharistije da se vjernici, ako imaju potrebne uvjete, pričeste svaki puta kada sudjeluju u Misi: "Veoma se preporučuje ono savršenije sudjelovanje u Misi, po kojemu vjernici nakon svećenikove pričesti blaguju Tijelo Gospodnje od iste žrtve." Crkva obvezuje vjernike da u "nedjelje i svetkovine sudjeluju u božanskoj liturgiji". Crkva živo preporučuje vjernicima da svetu Euharistiju primaju u nedjelje i svetkovine, ili još češće, pa i svakoga dana. Budući da je Krist sakramentalno prisutan pod svakom prilikom, pričest

tosti, što podrazumijeva čak i misijsku obvezu da se Kristova ljubav unese u društvo. Puno sudjelovanje u euharistiji nedvojbeno se postiže istom kad osobno pristupimo oltaru kako bismo primili pričest. Pa ipak, treba upozoriti, da sama nazočnost na liturgijskom slavlju ne daje za pravo ili čak dužnost pristupiti euharistijskom stolu. Čak i kada nije moguće pristupiti sakramentalnom zajedništvu, sudjelovanje u misi ostaje potrebno, valjano, znakovito i plodonosno. U takvim je okolnostima dobro njegovati želju za punim sjedinjenjem s Kristom, primjerice prakticiranjem duhovne pričesti, koju je hvalio Ivan Pavao II. a preporučivali učitelji duhovnog života.

U našem slučaju je posve jasno da je duhovno stanje najvažnije za pričest. Stoga ne mogu pristupiti pričesti oni koji su u stanju grijeha. Velika je i realna opasnost svetogrđa na koje nas upo-

Ne mogu pristupiti pričesti oni koji su u stanju grijeha. Velika je i realna opasnost svetogrđa na koje nas upozorava apostol Pavao /.../ ako nedostojno primamo ovaj sakrament. Ne samo svećenik, nego su i vjernici dužni upozoravati, napose na tzv. misama na "šest nedjelja" ili kada se okuplja veliki broj "godišnjih posjetitelja crkve", na uvjete koji su potrebni da se može pričestiti dostojno.

samo pod prilikom kruha omogućuje da se primi sav milosni plod Euharistije.

Ponovimo da je jedan od tih uvjeta svakako duh trajnoga obraćenja koji mora prožimati život svih vjernika. Nije realno očekivati aktivno sudjelovanje u euharistijskoj liturgiji ako joj pristupimo površno, ne preispitujući pritom vlastiti život. Tu unutarnju raspoloživost potiču, ponovimo, sabranost i šutnja, barem nekoliko trenutaka prije početka liturgije, post i, kad to zahtijeva potreba, sakramentalna ispovijed. Srce pomireno s Bogom sposobno je za istinsko sudjelovanje. Napose je potrebno podsjetiti vjernike na činjenicu da *aktivno sudjelovanje* u svetim otajstvima nije moguće ako istodobno ne postoji težnja za aktivnim uključivanjem u crkveni život u njegovoj cjelovi-

zorava apostol Pavao u spomenutom citatu ako nedostojno primamo ovaj sakrament. Ne samo svećenik, nego su i vjernici dužni upozoravati napose na tzv. misama na "šest nedjelja" ili kada se okuplja veliki broj "godišnjih posjetitelja crkve", na uvjete koji su potrebni da se može pričestiti dostojno. Mi smo svjesni da je pričest uvijek dar i da je realno nitko nije dostojan. Ali smo jednako svjesni da sa svoje strane u svojoj poniznosti trebamo sve učiniti da iziđemo tom daru ususret potrebnim raspoloženjem duše: vjerom, nadom, ljubavlju i pokajanjem. Zaključimo ovaj odgovor da je praksa koja je sada uobičajena vrlo upitna bez potrebne pouke i suradnje. Ne treba kriviti ljude, niti osuđivati, ali zajedno činimo sve da taj sakrament ljubavi bude uistinu "kruh za život vječni".

GLASNIK MIRA I BRATSTVA

Papa Benedikt XVI. boravio je u posjetu Francuskoj od 12. do 15. rujna, u povodu proslave 150. obljetnice Gospinih ukazanja u Lurdu. Bilo je to njegovo deseto inozemno putovanje. Po dolasku u Francusku Papa je istaknuo da stiže kao "glasnik mira i bratstva". Po dolasku u parišku zračnu luku Orly, pozdravili su ga predsjednik **Nicolas Sarkozy**, njegova supruga **Carla** i pariški nadbiskup kardinal **Andre Vingt-Trois**, a pozdravilo ga je ondje i više desetaka tisuća ljudi.

"Potraga za Bogom i spremnost da ga se sluša, ostaje i danas temelj svake istinske kulture."

Prvog dana svog boravka u Francuskoj, 12. rujna, Papa se najprije susreo s oko 700 predstavnika kulture i znanosti kao i UNESCO-a i Europske unije na College de Bernardins.

Isključivo pozitivistička kultura koja bi na subjektivno područje, kao neznanstveno, premjestila pitanje Boga, bila bi kapitulacija razuma, poricanje njegovih najviših mogućnosti, pa stoga i propast humanizma, a posljedice bi toga mogle biti jedino teške. Ono što je utemeljilo europsku kulturu, potraga za Bogom i spremnost da ga se sluša, ostaje i danas temelj svake istinske kulture, rekao je Papa. Bilo je to snažno upozorenje kojim je Papa zaključio dugo iščekivani govor svijetu kulture.

Dvije su teme označile čitav govor: "monaška kultura" i spisi svetoga Pavla, oboje usmjereni na "Quaerere Deum", na "traženje Boga": pravi "filozofski stav", koji se sastoji od *gledanja dalje od pretposljednih stvari i traženja onih posljednjih, istinskih.*

Na kraju prvog dana svog pohoda papa je u katedrali Notre Dame molio Večernju sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, sjemeništarcima i đakonima te se zatim u 20,30 sati susreo s brojnim mladima okupljenima pred katedralom.

U subotu, 13. rujna, Papa je ujutro kratko posjetio Francuski institut na kojemu je kao kardinal postao član Akademije za moralne i političke znanosti. Posjet Parizu Papa je završio ne "Esjplanade des Invalides, gdje je ispred nekadašnjega doma za ranjene vojnike slavio Euharistiju na kojoj je sudjelovalo više od 200.000 vjernika.

Lurd je jedno od onih mjesta koje je Bog izabrao da bi sjalo radijusom ljepote, da bude simbol svjetla na kojem u molitvi hodočasnici i bolesnici izražavaju svoje brige i potrebe, ali i svoju vjeru i nadu.

Papa Benedikt XVI. stigao je u subotu, 13. rujna, kasno poslijepodne u marijansko svetište Lurd, središnje mjesto svoga pohoda Francuskoj. Po dolasku u Lurd Sveti je Otac najprije posjetio špilju ukazanja u Lurdu gdje se "lijepa gospođa" 18 puta 1858. godine ukazala 14-godišnjoj Bernadette Soubirous. Papu je pozdravio pljesak okupljenih a djevojčica odjevena kao sv. Bernardica dala mu čašu vode iz špilje. Nakon toga je Papa zapalio svijeću u čast Blažene Djevice i zadržao se u molitvi, nazvavši kasnije Mariju "znakom nade". Prije dolaska u špilju ukazanja, Benedikt XVI. zadržao se u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova gdje je Bernardica 1844. krštena, te posjetio njezinu roditeljsku kuću gdje je vidio i njezinu kronicu.

Navečer se pridružio hodočascima u procesiji svjetla. Na kraju procesije, s terase ispred gornje bazilike, Papa je odr-

žao prigodni nagovor. Podsjetio je, da je prije sto pedeset godina, 11. veljače 1858. godine na tom mjestu zvanom špilja Massabielle, jednostavna djevojka Bernardica Soubirous ugledala svjetlo i u tom svjetlu prekrasnu Gospođu. To je "Žena odjevena suncem" (Otk 12,1) kako ju opisuje Sveto pismo. Ona je znak pobjede ljubavi, dobrote i Boga, koji daje potrebnu nadu svijetu. *Lurd je jedno od onih mjesta koje je Bog izabrao da bi sjalo radijusom ljepote, da bude simbol svjetla na kojem u molitvi hodočasnici i bolesnici izražavaju svoje brige i potrebe, ali i svoju vjeru i nadu.*

Procesija svjetla usmjerava nas prema misteriju molitve u zajedništvu s Crkvom, koja hodočasnike na zemlji povezuje s nebom, a svjetlo je znak dijaloga između Gospodina i čovjeka. Procesija je trenutak velike radost Crkve, ali i trenutak za razmišljanje o zajedništvu s ljudima koji pate, o nevinim žrtvama koje trpe nasilje, rat, terorizam, glad ili pak radi posljedica nepravde, zla, nesreće, mržnje, ugnjetavanja, napada na njihovo dostojanstvo i njihova prava. Mislimo i na obitelji koje proživljavaju probleme i pate radi nezaposlenosti, bolesti, osamljenosti. Ne zaboravimo ni one koji trpe radi imena Kristova, koji umiru za Njega, rekao je Papa.

"Na putu našeg života, koji je često tako taman, ona je svjetlo nade te nam osvjetljuje put, vodeći nas prema Bogu. Njezinim 'da', njezinim širokogrudnim darovanjem Bog je otvorio vrata našem svijetu i našoj povijesti."

Papa se na misi u Lurdu, 14. rujna, na obilježavanju završnih svečanosti 150. obljetnice Gospinih ukazanja osvrnuo na ulogu Marije u kršćanskom životu. U koncelebraciji su bili biskup Tarbesa i Lurda **Jacques Perrier**, državni tajnik Svete Stolice kardinal **Tarcisio Bertone**, kardinali **Roger Etchegaray**, **Jean-Louis Tauran** i **Paul Poupard**, te svi francuski biskupi.

Snaga ljubavi je jača od zla, koje nas ugrožava. To otajstvo sveopće Božje ljubavi prema čovjeku objavila je Gospa ovdje u Lurdu maloj Bernadetti Soubiroux, rekao je Papa u propovijedi u tijeku mise s oko 200.000 vjernika. *Blažena Djevica Marija poziva sve ljude dobre volje i sve one koji trpe da podignu oči prema Kristovom križu kako bi pronašli izvor života i nade. Marijina poruka je poruka nade za sve ljude našeg vremena,* poručio je papa Benedikt XVI. Potom je nazočnima povjerio kako osobno zaziva Mariju kao zvijezdu nade. *Na putu našeg života, koji je često tako taman, ona je svjetlo nade te nam osvjetljuje put, vodeći nas prema Bogu. Njezinim 'da', njezinim širokogrudnim darovanjem Bog je otvorio vrata našem svijetu i našoj povijesti. Poziva nas da živimo kao i ona u nepobjedivoj nadi. Odbijajući tvrdnje prema kojima smo žrtve sudbine,* rekao je Papa mnoštvu okupljenih vjernika. *U povijesti nema konačnih poraza ni nerazumijevanja. Put je uvijek otvoren novostima, jer Bog radi u i na povijesti ljudi",* zaključio je Papa.

Poslijepodne se Papa susreo s francuskim biskupima. U svom govoru osvrnuo se na problem nedostatka duhovnih zvanja u Francuskoj, na krizu braka i obitelji a govorio je i konceptu "zdrave ličnosti". Nakon toga se pridružio završetku euharistijske procesije, molio s hodočascima pred Presvetim i govorio im o otajstvu euharistije.

Završnoga dana svojega posjeta Francuskoj, u ponedjeljak 15. rujna, hodočastio je u kapelicu u staroj bolnici u kojoj je sv. Bernardica primila prvu pričest a prije odlaska iz Francuske Sveti Otac je pred bazilikom Sv. krunice predvodio misu s bolesnicima.

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

**Vremena su teška. Svaka je pomoć dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.**

Svake treće nedjelje u mjesecu
novi broj "Zvonika"

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Neka
Bog
blagoslovi
sve
koji
radom
služe
braći
ljudima!**

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica
Hrvatska

**Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Mobilni

Gigaset
A-180

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

ADSL Light

(mjereni promet)
Brzina - Cijena* Paket sadrži
512/64 - 799 dinara
600 MB**
1024/128 - 1499 dinara
1000 MB**
1536/192 -
1999 dinara
2000 MB**

tel: 555-765

ADSL Flat

(Neograničeni promet)
Brzina - Cijena*
512/64 - 1199 dinara
1024/128 - 1799 dinara

ADSL

1536/192 -
2399 dinara

www.tippnet.rs

Subotica, Karađorđev put 2

*Cijene su bez PDV-a.
**U slučaju prekoračenja potrošnje, cijena dodatnih započelih 200MB je 120 dinara.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO
PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karađorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

**RASPORED
SAHRANA NA INTERNETU**

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.
024/670-975 SUBOTICA, Beogradski put 29
024/55-44-25 Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilitel: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
“BUNJEVAČKO KOLO”**
Subotica,
Preradovićeva 4
Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA
Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhaca 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

SZTR
JULIJA-OPTIKA
KULTURA NOŠENJA NAOČALA
VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

“Sv. Katarina”
PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

HRVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

BK

Nagymező u. 49.
II. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel./fax: (36-1) 269-1300

Hirvivo
Katolikus hetilap
Ára: 13 dinár Ajánlatkérés
I. évf. I. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
“APOLONIA”

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

**Slušajte
Radio Suboticu**
program
na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 MhZ FM - SUBOTICA
102,9 MhZ FM - NOVI SAD

www.suboticka-biskupija.info

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

U susret događanjima

Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata "Šokadija" iz Sonte u povodu manifestacije

"Šokačko veče 2008."
OBJAVLJUJE

Književni natječaj "Za lipu rič 2008."

za neobjavljene pjesme pisane
šokačkom ikavicom.

Natječaj je otvoren od 15. 09. do 25. 10. 2008. Pjesme (do 5 u 2 primjerka) pod šifrom slati na adresu: KPZH "Šokadija", Vuka Karadžića 22, 25264 Sonta.

Rješenje šifre s osobnim podacima, priložiti uz radove u zasebnoj kuverti. Najbolja pjesma bit će nagrađena i javno pročitana na "Šokačkoj večeri" u Sonti, 22. studenog.

Informacije na tel. 025/793-218

* * * * *

4. 10. 2008. u 10 sati

Crkva Isusova Uskrsnuća u Subotici
misa s blagoslovom
trojice izliječenih bivših ovisnika iz
Zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana"

* * * * *

15. 10. 2008. u 18 sati

Proštenje u katedrali-bazilici
Sv. Terezije Avilske

* * * * *

Isprika

U prošlom broju *Zvonika*, na strani br. 7, pogrešno smo objavili da je autor slike od slame ovogodišnje bajmočke dužijance Ivan Stipičić, a autorica je Marija Dulić, kojoj se ujedno ispričavamo.

In memoriam

**Jozija Pakledinac – Kotolina
(1929.–2008.)**

U petak 29. kolovoza, Plavanji su izgubili još jednu uzornu i aktivnu vjernicu. Nakon duge bolesti Jozija Pakledinac rođ. Dumendžić, u 79. godini života preselila se u vječnost. Sprovodne obrede 30. kolovoza predvodio je bački i plavanjski župnik vlč. Josip Štefković, a ispraćaju je nazočila rodbina i mnogobrojni vjernici iz Plavne i drugih mjesta.

Strpljivo podnoseći svoj teški križ, Jozija nije propuštala niti jednu svetu misu. Dok je mogla, bila je aktivna moliteljica krunice i članica župnoga pjevačkoga zbora. Njezin kršćanski život postao je uzorom onima koje je odgajala, a iza nje ostaju čvrsto formirani vjernici: sin, unuk, unuka, rodbina, koji će ju uvijek nositi u srcu.

U ponedjeljak, 1. rujna, vlč. Štefković služio je svetu misu zadušnicu za pok. Joziju. Veliki broj nazočnih svjedočio je koliki je to gubitak za našu župnu zajednicu. Ali, kao oduševljeni vjernici, uvjereni smo da će nam Bog zasigurno ovaj gubitak nadoknaditi svojim blagoslovom i da ćemo od sada imati novu pomoć na nebu.

Zvonimir Pelajić

8. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Zaziv Duha Svetoga
24. 09.

u 11 sati u subotičkoj katedrali sveta misa s blagoslovom za početak školske godine svih učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku

u 13 sati generalna proba dječjih pjevača u HKC "Bunjevačko kolo"

IV. Smotra dječjih pjevača i zborova
25. 09. u 20 sati - HKC "Bunjevačko kolo"

VIII. festival bunjevački pisama
26. 09. u 20 sati - HKC "Bunjevačko kolo"

**NATJEČAJ ZA UPIS NA
TEOLOŠKO-KATEHETSKE INSTITUT (TKI)
SUBOTIČKE BISKUPIJE**

Rektor TKI-a raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata u akademsku 2008./2009. godinu. Studij na TKI-u Subotičke biskupije traje četiri godine i na razini je visoke spreme. Predavanja i seminari se održavaju vikendima (subotama i nedjeljama), a po završetku studija stječe se stručni naziv diplomiranog katehete koji omogućuje kandidatima predavanje vjerske nastave u osnovnim i srednjim školama. Natjecati se mogu kandidati koji imaju srednju školu ili više od toga.

Prijave s dokumentacijom molimo slati na sljedeću adresu:

**Teološko-katehetski institut
Mons. dr. Andrija Kopilović,
prorektor Hrvatskog odjela
Starine Novaka 58
24106 Subotica
Tel. i fax: 024/566-546
E-mail: tki@tippnet.rs**

Osim popunjenog prijavnog lista potrebno je priložiti još:

1. Izvadak iz matične knjige rođenih
2. Krsni list
3. Fotokopiju diplome najviše završene škole (od srednje pa naviše)
4. Vlastoručno (ne tipkano) napisanu molbu za prijem na ovaj Institut koja treba sadržavati: a) kratki životopis i b) obrazloženje zašto se osoba upisuje na ovaj Institut.
5. Preporuku župnika (samo za one koji žele biti katehete ili raditi neku crkvenu službu)
6. Liječničku potvrdu o zdravstvenoj sposobnosti
7. Dvije fotografije veličine 6 x 4 cm za indeks i za matični karton

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek
dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1200 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R. Hrvatske uplate mogu poslati poštanskom uputnicom ili čekom na adresu i ime (ne na ime Zvonika):

**Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68**

Fotografije u ovom broju:

Zvonik, Subotica.info,
Nada Sudarević

Kalocsa: Dan biskupa
Ivana Antunovića

Sonča: Proštenje

Šibotica: Blagoslov
kapele Sv. Roka

Srebrni jubilej braka u župi Sv. Roka

Jubilarci u župi Isusova Uskrsnuća

Oproštaj od s. Blaženke
i dobrodošlica s. Mileni

Proštenje na
Hrvatskom Majuru

Škomoš – Sv. Križ: kantor i pjevači

U molitvi s Marijom

Učenici OŠ "Ivan Milutinović" na Bunariću

Slavi Boga našega

Odjeknuo zemljom tužan glas
umro je Gospod naš.

Patio za me na križu svom,
moj Isus, moj Bog.

Patio za te na križu tom
tvoj Isus, tvoj Bog.

Vratio se među nas
i Duha nam svog poslao.
Uskrsnuo je od mrtvih
da bi nam dokazao svoju ljubav i moć
Božju ljubav i moć!

Svaka duša neka slavi Boga našega,
jer uskrsnu On na Život Vječni.
Uzdignimo svi sad ruke visoko
i radosnim glasom Njemu pjevajmo.
Bože, spasi me, usliši mi molitve.
Aleluja, aleluja!

Ranjen je zbog našeg zla,
umro je za naše grijehе.
Patio za nas na križu svom
naš Isus, naš Bog.

Adrijana Baković

Pobjednička pjesma Hrvanačesta 2008. Izveo ju je VIS
»Matheus« iz Bizovca (R. Hrvatska)

